

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМ. М.С. ГРУШЕВСЬКОГО
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ВИЩИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ І
УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

ДОКУМЕНТИ ПРО ШОВГЕНОВИХ ТА ТЕЛІГ
У ФОНДАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ
ВИЩИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

ПОКАЖЧИК

Київ
Видавництво імені Олени Теліги
2006

ББК 91.9:63

Д 63

Д63 Документи про Шовгенових та Телігу в фондах Центрального Державного архіву вищих органів влади і управління України. Показчик / Упоряд.: Н.В. Маковська та ін. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2006. – 152 с.: іл.

ISBN 966-02-3938-6

До показника включено документи з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України, які стосуються життя і діяльності представників родини Шовгенових та Теліг: інженера-гідротехніка, професора, урядовця УНР, ректора Української господарської академії в Подєбрадах (ЧСР) І. Шовгенова, інженера А. Шовгенова, журналіста С. Шовгенова, української поетеси, публіцистки і громадської діячки Олени Теліги (уродж. Шовгенової), інженера-лісівника М. Теліги. У вступі подано біографічні нариси кожного з них.

Для істориків, літературознавців, журналістів, усіх, хто цікавиться історією України та українських родин.

ББК 91.9:63+63.3 (4УКР)6я1

Упорядники: Н.В. Маковська, Н.І. Миронець,
Н.П. Московченко

Рецензенти: д.і.н. І.Н. Войцехівська,
д.і.н. Л.А. Дубровіна

Редакційна колегія:
П.С. Сохань (голова), Д.В. Бурім,
І.Б. Гирич, О.О. Маврін (відповідальний секретар)

Затверджено до друку вченою радою Інституту
української археографії та джерелознавства
ім. М.С. Грушевського НАН України

© Інститут української археографії та джерелознавства
ім. М.С. Грушевського НАН України, 2006

© Центральний державний архів вищих органів влади
і управління України, 2006

ISBN 966-02-3938-6

© Маковська Н.В., Миронець Н.І., Московченко Н.П.:
упорядкування, 2006

Вступ

Родина Шовгенових та Теліг займає помітне місце в історії української науки, літератури, боротьби за незалежну Українську державу, хоч, як і вся українська нація, вона виявилася роздertoю між різними політичними течіями, її представники мали різні культурні уподобання, різним бачили політичний лад майбутньої України. Глава родини Іван Опанасович Шовгенів – інженер-гідротехнік, професор, був членом уряду Української Народної Республіки, його донька – відома українська поетеса Олена Теліга стала членом Організації Українських Націоналістів, старший син, інженер Андрій Шовгенів опинився в таборі “гетьманців”, а син Сергій усвідомлював себе росіянином, був російським поетом і журналістом. Оленин чоловік Михайло Теліга, кубанський козак і бандурист, вояк армії УНР, а потім інженер-лісівник, був палким патріотом України.

За інших, сприятливіших умов, за наявності власної держави члени цієї інтелігентної родини, безумовно, принесли б неабияку користь своєму народові. Адже всі були високоосвіченими людьми, а Олена Шовгенова (Теліга) мала блискучий таланти поетеси й публіцистки. Та усім їм випала драматична, а то й трагічна доля.

До покажчика включені документи з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України), які стосуються життя та діяльності представників родини Шовгенових та Теліг. Тривалий час ці документи перебували в секретному режимі зберігання – отже, маловідомі широкому загалові.

Подаючи нижче короткі біографічні нариси тих осіб, документи про життя і діяльність яких включені до покажчика, упорядник

користувалася не лише документами, які зберігаються у фондах ЦДАВО України, а всім комплексом доступних джерел¹.

Іван Шовгенів народився 12 (24) вересня 1874 р. в с. Кам'янці, Куп'янського повіту Харківської губернії (тепер Дворічанський район, Харківська обл.). У метричній книзі Миколаївської церкви с. Кам'янки записано, що його батьком був державний селянин Опанас Євстафійович Шовгеня, мати – Феодосія Кирилівна². Закінчивши в 1893 році курс Ізюмського реального училища, Іван Шовгенів вступив до Санкт-Петербурзького інституту інженерів шляхів. Мабуть, саме тоді його українське прізвище Шовгеня стало писатися на російський лад – Шовгенов.

Інститут він закінчив 1899 року за першим розрядом, того самого року одружився з Уляною (Юлією) Нальянч-Качковською і розпочав свою трудову діяльність у Росії, займаючи послідовно такі посади: помічник начальника робіт з виправлення перекатів ріки Волги за допомогою регуляційних споруд; начальник Нижньогородської технічної дільниці на Волзі; начальник Московської технічної дільниці та інспектор судноплавства із завідуванням шістьма греблями, а також землечерпальними машинами; інспектор при Московському окрузі шляхів сполучення. Разом з тим він з 1905 по 1911 рік викладав курс лекцій за своїм фахом у Московському інженерному училищі³.

З молодих років І. Шовгенів проявив себе не лише як здібний інженер, організатор робіт, а й як науковець. 1901 р. в Санкт-Петербурзі побачили світ його перші дві друковані праці, а 1903 р. була опублікована його доповідь на IX з'їзді російських діячів з водяних шляхів “О выправительных работах на II-й группе перекатов р. Волги в 1899, 1900 и 1901 г.”. Після поїздки в 1910 р. до Бельгії, Німеччини та Австрії, куди він був відряджений Московсь-

¹ При написанні “Вступу” використані також матеріали статті: Миронець Н. До історії родини Шовгенових // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – Число 10. – У 2-х част. – К.: НАН України. Ін-т історії України. Відділ спеціальних історичних дисциплін. – Част. 2. – С. 163–185.

² Державний архів Харківської області, ф.40, оп.105, спр. 996, арк. 1131 зв. – 1132.

³ Іван Шовгенів. 1874–1943. Бібліографічний нарис / Упоряд. Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – С. 5–6.

ким інженерним училищем для огляду річкових споруд, вийшла друком його книга “Гидротехнические работы в Германии” (М., 1911).

На той час І. Шовгенів уже посідав досить високе становище, був відомою в Москві людиною, мав ранг колезького асесора.

У 1911–1917 роках І. Шовгенів працював у Петербурзі (Петрограді), займаючи такі посади при міністерствах шляхів, земельних справ, торгівлі та промисловості Російської імперії: інженер-гідротехнік (інспектор) при відділенні земельного планування, начальник управління з меліоративних досліджень у басейні річки Сирдар’ї, віце-директор департаменту земельних поліпшень, глава технічного комітету, глава гідрологічного комітету. В результаті досліджень, які проводилися під його безпосереднім керівництвом з 1913 по 1917, був розроблений проект зрошення 500 тис. десятин у Холодному Степу.

Протягом 1911–1915 років він читав курс водяних сполучень у Петербурзькому політехнічному інституті, а з 1915 по 1917 – спеціальний курс гребель і керував дипломними проектами (з 1911 по 1917)⁴.

І. Шовгенів був представником міністерства землеробства на Міжнародному з’їзді спеціалістів з водних шляхів, що відбувся в США у 1912 р., а після цього був відряджений на три місяці до США і Канади для вивчення меліоративних робіт. Наслідком цих відряджень стала його праця “Землечерпание при меліоративных работах”, опублікована в “Ежегоднике отдела земельных улучшений” (СПб., 1913). Він був також автором кількох статей в “Технической энциклопедии”⁵.

У революційні дні 1917–1918 років, коли широко розгорнувся український національно-визвольний рух, професор Петроградського інституту шляхів, інженер-гідролог і урядовець високого рангу Іван Шовгенів, який за сумлінну працю на різних посадах у Російській імперії був відзначений орденами Станіслава III і II ступенів, Анни – III і II ступенів, мав ранг статського радника, вирішив послужити рідній Українській державі. У травні 1917 він разом з родиною переїжджає на Батьківщину, спочатку до м.Ізюма на Харківщині, а навесні 1918 р. – до Києва, де з 1 квітня 1918 р.

⁴ Там само; ЦДАВО України, ф. 2537, оп. 2, спр. 80, арк. 5–5 зв.

⁵ Там само.

працював на посаді директора департаменту водяного та шосейного господарства міністерства шляхів Української держави, а потім Української Народної Республіки, одночасно був викладачем, а з березня 1919 р. – професором Київського політехнічного інституту. З січня 1919 р. до евакуації уряду УНР із Києва він був товаришем (заступником) голови Вищої технічно-економічної ради⁶.

У січні 1919 р. І. Шовгенів разом з урядом УНР виїхав до Кам'янця-Подільського і перебував там до травня 1919 р. Після захоплення міста більшовиками повернувся до Києва, де продовжував викладати в КПІ, з травня 1919 р. очолив меліоративну секцію Української Академії наук⁷.

Коли навесні 1920 р. армія УНР разом з польськими військами на короткий час зайняла Київ, І. Шовгенову знову запропонували попередню посаду в міністерстві шляхів. На засіданні Ради народних міністрів, яке відбулося 17 червня 1920 р. на станції Проскурів, було ухвалено постанову про призначення інженера Івана Шовгенова на посаду директора департаменту водяного і дорожнього господарства з 15 травня 1920 р.⁸ Якийсь час він перебував у Кам'янці-Подільському, а 14 листопада разом з іншими урядовцями був евакуйований до польського міста Тарнова, місця осідку уряду УНР⁹. Тут він перебував до квітня 1922 р., займаючи посади: директора департаменту водяних і шосейних шляхів, товариша міністра шляхів, керуючого міністерством пошт і телеграфів¹⁰.

У пропонуваному покажчику – чимало документів, які відображають діяльність І. Шовгенова на всіх згаданих посадах в уряді УНР.

28 квітня 1922 р. І. Шовгенів обраний ректором Української господарської академії (УГА) в Подєбрадах (Чехо-Словацька Республіка). Переважна більшість документів, зафіксованих у покажчику, стосуються саме діяльності І. Шовгенова на цій посаді. З них видно, що І. Шовгенів був умілим організатором навчального процесу, талановитим лектором, автором багатьох лекційних

⁶ Там само.

⁷ ЦДАВО України, ф. 2537, оп. 2, спр. 158, арк. 111.

⁸ Там само, оп. 3, спр. 136, арк. 3; ф. 2582, оп. 2, спр. 39, арк. 29.

⁹ Там само, спр. 205, арк. 43, 48.

¹⁰ Там само, ф. 1065, оп. 3, спр. 64, арк. 1 зв.

курсів. Він віддавав усі сили організації вищої спеціальної школи, яка мала подвійну мету: перша – підготовка молодих, національно-свідомих українців, що опинилися за кордоном, до активної участі в майбутній відбудові господарства України; і друга – у процесі науково-педагогічної праці в академії згуртувати осередок інтелігенції, яка, фахово підготовлена та ознайомлена з кращими взірцями європейських методів науки і практики, могла б свого часу, коли складуться відповідні умови, стати в пригоді українському громадянству в його неминучій велетенській праці на розбудову власної держави.

Хоч не здійснилася мрія засновників академії про те, що вони і їхні вихованці ближчим часом повернуться в Україну для практичної роботи, УГА відіграла велику роль як центр української культури й національного виховання молоді. Визначна заслуга в цьому її першого ректора. Коли УГА відзначала свій десятилітній ювілей, І. Шовгенів, який на той час працював уже в Польщі, у своєму привітанні писав: “З нагоди десятиліття існування Української Господарської Академії прошу прийняти моє гаряче сердечне привітання. Душею своєю я завжди з Академією, в ці ж дні з особливою яскравістю пригадую перші наші кроки при утворенні на еміграції рідної вищої школи і почуваю себе щасливим, що в такій важливій національній справі судилося мені взяти близьку участь. Дай же, Боже, щоб Академія й надалі залишилася вогнищем і розсадником української культури”¹¹.

У 1928 р. І. Шовгенів переїхав до Варшави, де якийсь час працював у приватній меліораційній фірмі, а з 1929 по 1939 – у міністерстві хліборобства Польщі. Він брав активну участь у житті української громади, був членом Спілки українських інженерів і техніків, працював в Українському Науковому Інституті. У роки Другої світової війни І. Шовгенів разом з доктором Ю. Липою та інженером Л. Биковським організував у Варшаві Український Чорноморський інститут і очолив його. Інститут мав займатися дослідженням чорноморських проблем, вирішення яких, на його думку, відкрило б великі перспективи для українського народу. У своїй роботі, виданій цим інститутом, І. Шовгенів писав: “В цій історичній перспективі, до якої природні ресурси Чорноморського

¹¹ Свято подебрадської академії. 1922 – 16/V – 1932. – Подебради, 1932. – С. 23.

басейну провадять, роля українського народу, що займає місце в осередку торговельних і культурних інтересів і рухів, і який являється найчисленнішим з усіх чорноморських народів, мусить бути надзвичайно важлива”¹².

Однак умови життя в окупованій німцями Варшаві не були сприятливими для реалізації творчих планів ученого. Робота Українського Чорноморського інституту проводилася по суті нелегально, щоб обійти німецьку окупаційну цензуру. Злидні й поганий стан здоров’я завдавали І. Шовгенову моральних і фізичних страждань. На початку 1942 року він переїхав до Данцига (Гданська), прийнявши запропоновану посаду в науковому відділі Центрального господарського уряду, де він мав проводити дослідження проекту регуляції ріки Вісли та її приток. У Данцигу його здоров’я ще погіршало, але він продовжував працювати. Мабуть, наблизила його життєвий кінець звістка про розстріл у Києві гестапівцями улюбленої доньки Олени та її чоловіка Михайла Теліги. Помер І. Шовгенів 13 квітня 1943 р. в містечку Олива поблизу Данцига.

І. Шовгенів – автор понад 50 праць, опублікованих окремими виданнями, з них – 10 польською, 1 – німецькою мовами. Володів кількома іноземними мовами, зокрема, для книги “Гідравліка підземних вод. Підручник для гідротехніків і меліораторів” (Прага, 1919) він використав літературу англійською, французькою, німецькою, чеською, польською та російською мовами.

Андрій Шовгенів – старший син Івана Шовгенова, брат Олени Теліги, народився 15 вересня 1900 р. в Казані. Навчався в 10-й Петроградській, а з 1918 р. – в 7-й Київській гімназіях. У кінці травня 1920 р. разом з батьком, членом уряду УНР, виїхав до Вінниці. З 6 липня 1920 працював конторником у департаменті водного і дорожнього господарства міністерства шляхів УНР, про що свідчать документи фонду 2537 ЦДАВО України (Міністерство шляхів сполучення Української Народної Республіки), включені до покажчика.

Про подальшу біографію Андрія Шовгенова дослідники до останнього часу мали дуже скупі й суперечливі дані. Відомо лише було, що він навчався і жив до війни у Празі. Марта Скорупська, автор ґрунтовних приміток до листування Олени Теліги з Ната-

¹² Шовгенів Іван. Чорне море. Гідрографічний нарис Чорного моря та його басейну. – Варшава, 1941. – С. 108.

лею Лівницькою-Холодною, писала про Андрія, що після вступу на територію Чехословаччини радянських військ він був депортований до СРСР, перебував у концентраційному таборі, на засланні в Новосибірську, працював перекладачем технічної літератури з іноземних мов. Останній лист до друзів за кордон був від нього в 1973 році¹³.

Одним із упорядників цього покажчика (Н. Миронець) був зроблений запит до Державного архіву СБУ з приводу слідчих справ Андрія та Сергія Шовгенових. Копії слідчих справ, які були одержані із спецслужб відповідно Російської Федерації та Литви й передані до ЦДАВО України (ф. 4465, оп. 1, спр. 1134, 1135), дають можливість реконструювати біографії Андрія та Сергія Шовгенових.

Як видно із заповнених Андрієм Шовгеновим анкет та свідчень, даних на допитах, він у вересні – грудні 1920 р. був курсантом військової артилерійської школи в Станіславі, потім – у Кам'янці-Подільському. Був інтернований поляками, перебував у таборі на території Польщі. З лютого 1922 р. – в ЧСР, навчався у Вищому політехнічному училищі, одночасно заробляючи собі на прожиття, і лише в 1932 році одержав диплом інженера-електротехніка, але, через відсутність чеського громадянства, роботи за фахом знайти не міг і змушений був давати приватні уроки студентам, які готувалися скласти екзамени з технічних дисциплін. Після окупації Чехо-Словаччини німцями всі навчальні заклади були закриті, і він до липня 1940 р. не мав роботи і змушений був на пропозицію німецької біржі праці виїхати до Німеччини, до Берліна. За допомогою Української громади він улаштувався на роботу на електротехнічному заводі “Сіменс Шукерт”, де працював конструктором і розрахунковим інженером до лютого 1941 року. Потім залишив це місце роботи, повернувся до Праги і працював на літакобудівному заводі “Лотов” до січня 1943 р., коли всі працівники цього заводу були переведені на роботу в бюро фірми “Юнкерс”. Там він працював до квітня 1945 року, коли бюро було закрите.

¹³ Українська Вільна Академія Наук у США. Джерела до новітньої історії України. – Т. 3. Матеріяли до новітньої історії літератури й громадської думки. Листування з американських архівів 1857–1933 / Редактори Богдан Струмінський і Марта Скорупська у співпраці з Едвардом Касинцем і Наталею Лівницькою-Холодною. – Нью-Йорк, 1992. – С. 675–677.

11 травня 1945 року, на третій день після вступу до Праги радянських військ, Андрій Шовгенів був заарештований відділом контррозвідки “СМЕРШ” 63-ї механізованої бригади. 29 травня йому пред’явили постанову про звинувачення в тому, що він (цитую в перекладі з російської): “будучи сином директора петлюрівського Департаменту, боячись відповідальності за скоєні ним і його батьком злочини (в період від 1917 по 1920 рр.) перед Радянською державою, в 1920 році разом із залишками розбитої банди Петлюри емігрував за кордон.

Будучи вороже настроєним стосовно Радянської держави, він, Шовгенов, перебуваючи в еміграції, мав тісні зв’язки з контрреволюційно-ворожими Радянському Союзові колами в Польщі, Чехо-Словаччині, які проводили контрреволюційну роботу проти Радянської держави і готували збройне повалення Радянської держави.

А потім у 1940 році переїхав до Берліна, вступив у контрреволюційну організацію “Союз Української громади” і, будучи активним членом цієї організації, проводив контрреволюційну боротьбу проти Радянського Союзу шляхом розповсюдження серед емігрантів контрреволюційно-поразницьких вигадок провокаційного характеру, залучаючи нових членів у цю організацію для контрреволюційної боротьби з Радянським Союзом, а також готував збройне повалення Радянської держави і відновлення капіталістично-фашистського ладу в СРСР”.

Залишко поза увагою риторіку, притаманну тогочасним звинуваченням, які пред’являлися радянськими каральними органами, а звернімо увагу на зізнання Андрія Шовгенова щодо його належності до Української громади в Берліні, яку в протоколах допитів інколи називали “Союзом Української громади”. Це було громадсько-культурне товариство, засноване 1919 року в Берліні з українських емігрантів, яке активно діяло в 1920-х – першій половині 1930-х років. У роки війни було відновлене заходами П. Скоропадського і діяло як друга (поряд з Українським Національним Об’єднанням) українська організація, дозволена владою в Німеччині.

Андрій Шовгенів на допитах про завдання “Союзу української громади” відповідав, що головною метою організації було створення самостійної Української держави із земель, які належать переважно українцям, тобто із земель Радянської України, Закар-

патської України, із земель українських, які перебували під владою поляків і румунів. Відторгнення цих земель головним чином від Радянського Союзу і створення окремої Української держави мислилось провести внаслідок збройного конфлікту, тобто зовнішнього збройного зіткнення Радянського Союзу з Німеччиною. Розраховували на те, що після цього Німеччина допоможе в створенні окремої Української держави.

На запитання про інші українські націоналістичні організації він відповів, що на території Німеччини існувало також Українське Національне Об'єднання. Мета і завдання цієї організації були майже такі самі, що й в Українській громаді, тобто боротьба за самостійну Україну, але різниця полягала в тому, що Українська громада – організація монархічного спрямування. Вона виступала за встановлення в Українській державі гетьманства, династії, а УНО було проти форми правління династії, визнаючи натомість принцип авторитету вождя – національного героя. Про діяльність цієї організації він нічого не повідомив, посилаючись на те, що не був з нею пов'язаний.

Про характер діяльності Української громади розповів, що вона зводилася до проведення лекцій на найрізноманітніші теми, пов'язані з історією, економічною географією, політичним ладом України. Сам він лекцій не читав, а лише відвідував їх, а також вів бесіди з українськими студентами-емігрантами, агітуючи вступати в союз, оскільки він допомагав емігрантам влаштуватися на роботу. Свій вступ до організації він також пояснював не політичними переконаннями, а тим, що хотів одержати допомогу при влаштуванні на роботу.

І хоч у слідчій справі не було жодних доказів його активної “контрреволюційної діяльності” – ні речових доказів, ні показань свідків, військовий трибунал 7-го механізованого корпусу 4 червня 1945 року виніс вирок: “Шовгенова Андрія Івановича за сукупністю здійснених ним злочинів на підставі ст. 58-2 КК РРФСР позбавити волі з відбуванням у ВТТ терміном на сім років, без конфіскації майна через його відсутність. Термін позбавлення волі Шовгенову рахувати з 11 травня 1945. Вирок остаточний і оскарженню не підлягає”.

Цей вирок був скасований військовим трибуналом Прикарпатського військового округу “за відсутністю складу злочину” 11 лютого 1958 року, коли Андрій Шовгенів уже повністю відбув свій термін

покарання. Але життя було вже зламане, здоров'я втрачене, і доживав свого віку Андрій Шовгенів у чужому холодному Сибіру. Точну дату його смерті встановити не вдалося, приблизно – після 1973 р.

Сергій Шовгенов – середульший син Івана Шовгенова, брат Олени Теліги, народився 15 грудня 1902 р. в Нижньому Новгороді. Навчався в 10-й Петроградській, а з 1918 – в 7-й Київській гімназії, 7-й клас якої закінчив у 1920. У травні 1922 разом з матір'ю і сестрою прибув до Тарнова (Польща), де перебував батько, а влітку 1922 – до Чехо-Словаччини, в Подебради, де батько працював ректором УГА. Як свідчать документи ЦДАВО України (ф.3795 – Українська господарська академія в м. Подебрадах), С. Шовгенов довго не міг визначитися з вибором професії. Він кілька разів писав заяви про зарахування до УГА і про відрахування з неї за власним бажанням. Очевидно, що йому не до душі був фах інженера, бо більше вабили його гуманітарні дисципліни. Закінчивши гімназію в м. Моравська-Тшебовка, вступив на російській юридичний факультет чеського Карлового університету в Празі. Вважав себе росіянином, писав вірші російською мовою, перекладав з української вірші Є. Маланюка, О. Ольжича. За літературний псевдонім узяв собі першу частину дівочого прізвища матері – *С. Нальянч*. Належав до російських літературних груп “Далиборка” та “Скит поетов”.

Після закінчення університету в 1928 р. С. Шовгенов переїхав до Варшави. Він не зміг знайти роботи за фахом, з 1929 по 1934 рік перебивався різними заробітками, близько двох років не мав постійної роботи. У 1934 році почав займатися літературною працею як постійний кореспондент емігрантської російської газети “За свободу” та дитячого журналу “Родное слово”, які видавалися у Варшаві. 1934 року переїхав до Литви (місто Вільнюс), де до кінця 1938 року працював у газеті “Русское слово”. У січні 1939 С. Шовгенов переїхав до Львова, де був кореспондентом газети “Русский голос”. Та тут він жив недовго, бо польські власті вислали його через відсутність польського громадянства, і він повернувся до Вільнюса, де продовжив працю в редакції тієї самої газети “Русский голос”. У згаданих газетах він писав під псевдонімом *С. Нальянч*. Тут і застала його Друга світова війна.

З вересня 1939 р. до весни 1940 р. він працював на різних роботах, а з встановленням у Литві радянської влади – в газеті “Наша

жизнь”, перейменованій потім у “Новую жизнь”, і в газеті “Красное знамя”. Під час німецької окупації залишався на території Литви, спочатку працював на різних роботах, а з січня 1944 року почав співробітничати як вільнюський кореспондент з газетою “За Родину”, що видавалася в Ризі й була органом відділу німецької пропаганди. В цій газеті писав статті під псевдонімом *С. Любицкий*. В 1942 – 1944 роках був також членом “Русского комитета”, за завданням якого влаштовував добродійні вечори й концерти для військовослужбовців німецької армії російської національності.

На початку червня 1944 р. С. Шовгенов разом з дружиною Любов’ю Шовгеновою-Рудницькою виїхав до Німеччини, де працював на різних роботах. У вересні 1945 повернувся до Вільнюса як репатріант, працював контролером-ревізором поїздів при фінансовому управлінні Литовської залізниці. 27 серпня 1947 р. був заарештований органами МДБ СРСР і за антирадянську агітацію ув’язнений у виправно-трудоий табір на десять років.

На допитах під час слідства С. Шовгенов своєї антирадянської налаштованості не приховував, та й важко було це зробити, адже в розпорядженні слідчих органів були його статті в згаданих вище газетах. Свої настрої пояснював тим, що все життя жив серед російських емігрантів, які були ворогами Радянського Союзу. За радянської влади в Литві довелося жити недовго і своїх поглядів, як зізнавався, він не змінив.

Ідейну спрямованість своїх статей виклав на допитах. Наведемо фрагменти з його показань. Перераховуючи статті, надруковані в 1933 – 1938 роках у газетах “Наше время” і “Русское слово”, він пояснював, що в статті “Відродження Росії – в інтересах самої Польщі” висловлював думку, що знищення більшовизму в Росії було в інтересах Польщі, бо Росія в такому разі знову стане ринком збуту для польських товарів, від чого зросте економіка Польщі. Очолити боротьбу проти СРСР, на його думку, повинна була Німеччина. В іншому документі слідчої справи наведена цитата з цієї статті (мова оригіналу): “Десятки миллионов людей обречены экономической политикой СТАЛИНА и КАГАНОВИЧА на мучительную, медленную смерть, на ужасы людоедства и сумасшествие голода. Если утвердится на долгое время Советский строй, то Польша и вместе с ней другие страны погибнут. Потому необходимо международное вмешательство, при котором Германия могла бы стать во главе всеобщего похода против большевиков”.

У статті “Іван Грозний і Сталін” С. Шовгенов, як зізнався, “проводив аналогію між суворим режимом Росії при Івані Грозному і жорстокістю вождя Радянського Союзу”^{*}; у статті “Шляхи жіночої емансипації” писав, що залучення жінок в СРСР до громадського життя і праці закріпачує їх; у статті “Трагедія селянства в СРСР” писав про згубні наслідки колективізації і про розвал сільського господарства в СРСР. Названі були й інші статті аналогічного змісту.

Про статті, опубліковані в газеті “За родину”, розповів, що у статті “Державна нація і панівний клас” писав про існування в СРСР панівних класів і класів експлуатованих. До панівних класів він відносив насамперед комуністичну партію, а до експлуатованих – робітників і колгоспників. У статті “Російське багатство” писав про заможне життя селян дореволюційної Росії, а в статті “За російську якість” доводив, що російському народові не варто прагнути до розширення своїх територій, бо це йде на шкоду його добробуту і культурному рівневі; він писав, що прагнення імперіалістичної Росії розширити свої землі за рахунок інших країн знайшло продовження в політиці Радянського Союзу, який намагається поширити ідеї комунізму на весь світ.

Звичайно ж, такі висловлювання були кваліфіковані як “злісний наклеп” на керівників партії і радянського уряду, на радянську дійсність. Звинувачували його й у тому, що входив до складу “Русского комитета”, а повернувшись до Литовської РСР після війни, зберігав у себе антирадянську літературу, проводив антирадянську агітацію, яка, як видно з його пояснень на допиті, зводилась до того, що в лютому 1946 року він у присутності співробітників юридичної групи Литовської залізниці висловив думку, що вибори до Верховної ради СРСР були недемократичними, бо доводилося голосувати за призначеного кандидата, а також у колі знайомих говорив про те, що йому важко знайти себе в новій дійсності, що по-радянськи жити і мислити йому важко.

Як свідчать документи слідчої справи, Сергія Шовгенова вербували німецька й радянська розвідки. Якщо від співробітництва з німецькою розвідкою, що йому пропонувалося двічі, вдалося відмовитися, посилаючись на поганий стан здоров’я, то з органами МДБ СРСР розмовляти, мабуть, було важче. У серпні 1940 року він був

^{*} Цитати з карних справ перекладені з російської упорядником.

завербований ними під псевдонімом “Журналіст”, а в грудні 1946 року перевербований транспортним відділом МДБ Литовської залізниці під псевдонімом “Консул”. Однак обов’язки “сексота” він виконував зовсім неретельно, за що був звинувачений у дворушництві й обмані органів МДБ. Він підтвердив, що справді йому чужий радянський лад, тому він не міг у повній мірі співробітничати з органами радянської розвідки і став на шлях дворушництва і обману органів МДБ. Вже як секретний співробітник органів МДБ, він не цурався, однак, антирадянських тем у розмовах з оточенням, але повідомляв органам МДБ матеріали, що мало заслуговували на увагу в той час, як у його розпорядженні були серйозніші факти.

Після завершення слідства справа Сергія Шовгенова була передана на розгляд “особого совещания СССР”, яке 14 лютого 1948 р. винесло постанову: “Шовгенова Сергія Івановича за антирадянську агітацію ув’язнити у виправно-трудоий табір строком на ДЕСЯТЬ років, рахуючи строк з 27 серпня 1947 р.”.

Відбував він покарання в таборах Свердловської області, а потім Узбецької РСР. У вересні 1955 року, відбувши вісім років ув’язнення, він був звільнений за двома амністіями, зокрема, за другою – із зняттям судимості.

Але реабілітованим С. Шовгенов не був, що закривало йому шлях до будь-якої кваліфікованої роботи. Двічі – в 1964 і в 1966 роках – він звертався до прокурора Литовської РСР з проханням про реабілітацію. У цих проханнях писав, що через відсутність реабілітації не може влаштуватися на роботу, наводив приклади того, як навіть на посаду сторожа-двірника, вахтера, агента держстраху його відмовлялися прийняти, коли дізнавалися, що був репресованим. На момент подачі прохання у вересні 1966 року він працював нічним сторожем у гуртожитку ремонтно-будівельного управління, писав, що все його життя – суцільна катастрофа. Він не мав нічого – ні житла (скромну квартиру в дерев’яному будиночку, в якій жив до арешту, йому не повернули, і він жив у шести-метровій комірчині в добрих людей), не мав ніяких речей, меблів, книг.

“Кожний, хто мене знає, – писав він, – дивується, чому я, людина з вищою закордонною освітою (юридичний факультет Карлового університету в Празі), літературо- і мовознавець (крім рідної російської мови я знаю добре мови польську й німецьку (атестат

Московського “інязу”), посередньо французьку, чеську і латинську, елементарно англійську й іспанську), непитущий і навіть некурящий – живу як біженець і бідую.

І хіба моя провина в тому, що мені ніде не дають ходу, говорячи: “Отримаєте реабілітацію – тоді приходьте до нас!”

Однак, він не був реабілітований ні в 1964, ні в 1966 роках. Йому повідомляли, що підстав для реабілітації немає, зокрема, вважали необґрунтованими його твердження, що в статтях, за які він був засуджений, писав те саме, що нині часто друкують радянські газети у зв’язку з критикою культу особи. Помічник прокурора Литовської РСР відповідав йому: “У своїх статтях Ви зводили наклеп на творця й організатора Комуністичної партії і Радянської держави, закликали до іноземної інтервенції, до зради Батьківщини, до насильницького повалення Радянської влади і реставрації капіталізму.

Ці ваші контрреволюційні заклики ніяк не стосуються питання про культ особи”.

Отже, скарга задоволена не була, і можна лише уявити, в яких умовах пройшла старість Сергія Шовгенова. Лише 19 грудня 1989 року датований документ, у якому сказано, що Шовгенов Сергій Іванович підпадає під дію ст. 1 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 16 січня 1989 р. “Про додаткові заходи щодо відновлення справедливості стосовно жертв репресій, що мали місце в період 30–40 і початку 50-х років”. Але цієї звістки він не дочекався, бо помер 12 вересня 1979 р. поблизу Вільнюса.

Олена Шовгенова (Теліга) – донька Івана Шовгенова, народилася 21 липня 1906 року в Іллінському під Москвою. Її батько у той час працював у Москві, там мешкала й родина, яка влітку відпочивала в цьому підмосковному містечку, де й прийшла на світ Оленка.

Коли їй було п’ять років, Шовгенови переїхали до Петербурга за місцем нової роботи батька. Там, у Петербурзі-Петрограді, минули дитячі роки майбутньої поетеси, там вона почала себе усвідомлювати і згодом часто згадувала цей час у розмовах з друзями, що дало їм підставу вважати Петербург місцем її народження, і ця помилка тривалий час повторювалася в її біографії¹⁴.

¹⁴ Див.: Теліга О. О краю мій... Твори. Документи. Біографічний нарис / Упоряд., передне слово, прим., біограф. нарис Н. Миронець. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2006. – С. 315, 401.

Оленка одержала добру домашню освіту. Гувернантка навчала її німецької, французької та російської мов. Дівчинка зростала в російськомовному середовищі під великим впливом російської культури й українкою себе на той час ще не усвідомлювала, української мови не знала. Час від часу влітку вона була в Україні, на рідній для батька Харківщині, але не вважала ті місця своїм “домом”, як зізнавалася пізніше в листі до Наталі Лівницької-Холодної¹⁵.

Справжнім домом став для неї Київ, куди Шовгенови переїхали 1918 р. Тут Оленка навчалася в приватній гімназії Олександри Дучинської. Політичний бік подій, що відбувалися в Києві 1918–1920 рр., навряд чи глибоко турбував уяву Оленки-підлітка. Але часта зміна влад, а потім і перемога більшовиків залишили в пам’яті згадку про Київ “трагічний”, “в боях ранений”.

Коли навесні 1920 р. Київ залишив батько Олени, який разом із старшим сином Андрієм виїхав до місця перебування уряду УНР, Олена з матір’ю та братом Сергієм залишилися в Києві під більшовицьким режимом без будь-яких засобів до існування. Мати змушена була продавати речі, щоб придбати харчі, але їх завжди бракувало. Олена почала працювати посильним у політехнічному інституті, а влітку полоти городи, щоб заробити якийсь пайок¹⁶.

У травні 1922 р. Олена разом з матір’ю і братом Сергієм нелегально перейшли кордон з Польщею і перебралися до батька у м. Тарнов. А в липні того самого року родина Шовгенових була вже в чеському місті Подебрадах, де відкрилася Українська господарська академія (УГА) і професор І. Шовгенів був обраний її ректором.

У Подебрадах працювали матуральні курси для молодих українських емігрантів – юнаків і дівчат, які або не мали закінченої середньої освіти, або через складні обставини, які довелося пережити, втратили документи, що давали право на вступ до вищих освітніх закладів. Отримати такий документ – атестат зрілості (матуру) після річного навчання і давали можливість курси, на які восени 1922 року вступила Олена Шовгенова. У фонді Матуральних

¹⁵ Теліга О. Листи. Спогади / Упоряд., вступ. ст. та археографіч. передмова, прим. і коментарі Н. Миронець. – 2-ге вид., випр. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2004. – С. 128.

¹⁶ Там само. – С. 75–76.

курсів Українського громадського комітету в м. Празі (ф. 4408) зберігається кілька документів про її навчання на цих курсах.

Навчатися було їй нелегко, бо мала велику перерву та й українською мовою вільно не володіла. Але працювала наполегливо. Жадоба знань, бажання надолужити згаяний час, неабияка амбітність і допомога друзів – недавніх вояків армії УНР, які залюбки давали юній доньці ректора уроки не лише математики й української мови, а й національного самоусвідомлення, – поступово робили своє. Усвідомлення себе україною приходило до Олени повільно, бо була вона вихована на російській культурі, давався взнаки вплив столиці Російської імперії, а перебування в зросійщеному Києві мало що змінило в її свідомості. Та поступово нове середовище сформувало з неї палку українську патріотку.

Олена Шовгенова обрала своїм фахом українську мову та літературу, вступивши восени 1923 р. на підвідділ української мови та літератури історико-літературного відділу Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі. У фонді цього інституту (ф. 3972) зберігається особова справа студентки Олени Шовгенової, з якої видно, що її професорами були визначні українські вчені: Леонід Білецький, Дмитро Дорошенко, Софія Русова, Василь Сімович, Степан Сірополко, Дмитро Чижевський, Сергій Шелухин та інші.

Олена поринула в студентське життя, стала активною учасницею студентських вечорів, брала участь у різних студіях та гуртках. Великим її захопленням були танці, вона стала однією з кращих учениць школи танців, якою керував Василь Авраменко, котрий у майбутньому прославив український танок на весь світ. Її постійним партнером у цьому гуртку був студент УГА, кубанський козак, бандурист Михайло Теліга, з яким вона одружилася 1 серпня 1926 р.

Коло тогочасного спілкування Олени – її товариші по інституту, їхні спільні з Михайлом друзі й приятелі – студенти УГА. Чимало з них з часом стануть відомими українськими письменниками, митцями, громадськими діячами, науковцями, ідеологами українського націоналізму. Одночасно з Оленою в педагогічному інституті навчалися: Василь Куриленко, Галя Мазуренко-Боголюбова, Юрій Дараган, Олег Кандиба, Юрій Шкрумеляк, майбутній член-засновник та ідеолог ОУН Юліан Вассіан. В УГА в цей самий час навчалися Євген Маланюк, Леонід Мосендз, Микола Сціборський.

Олена була постійною учасницею літературних диспутів і “судів”, популярних тоді серед молоді, дуже багато читала художньої літератури – як української, так і світової. Наталя Лівницька-Холодна, яка добре знала Олену Телігу, часто з нею спілкувалася й листувалася, писала: “Олена Теліга була правдивою літераткою. Писати своє і читати чуже, обмінюватися думками, доповнювати свою освіту, удосконалювати себе – це було її життя... Мене тепер дивує, як Олена, не маючи спеціальної освіти в цій ділянці, могла знати таку силу творів світової літератури”¹⁷.

Хоч Олена Теліга з якихось причин інституту не закінчила й диплому про вищу освіту не мала, вона була людиною високоерудованою, добре знала світову й українську літератури, володіла кількома іноземними мовами – російською, німецькою, французькою, чеською, польською, постійно працювала над удосконаленням знання рідної української.

Вірші Олена Теліга почала писати рано, ще в дитинстві, писала їх і в студентські роки, але читала тільки найближчим друзям. Перша публікація – поезія “Весняне” – побачила світ у 11-й книзі “Літературно-наукового вісника” за 1928 р. Того самого року в книзі 12-й був опублікований вірш “Тільки вечір злітає на місто”, а в 1-й книзі за 1929 р. – “Радість”. Редактор “Літературно-наукового вісника” Дмитро Донцов розгледів поетичний талант у ще не досконалих віршах молодої авторки і відкрив їй шлях у літературу.

Восени 1929 р., після того як Михайло Теліга закінчив Українську господарську академію і одержав фах інженера-лісівника, молоді подружжя переїхало до Варшави. Туди ще 1928 року виїхали батьки Олени, там 2 червня 1929 р. померла її мати. Сподівалися, що їхній переїзд полегшить батькові самотність, а вони знайдуть собі роботу. Однак – роботу знайти було важко, і Теліги на початку 1930-х років дуже бідували. З часом Михайло Теліга влаштувався землеміром у селі Желязна Жондова, де клімат був холодний, вогкий, кругом – антисанітарія, будь-які побутові зручності відсутні. Все це нищило їхнє здоров’я, але мусили обоє жити там влітку, а взимку Олена виїжджала до Варшави, де сама заробляла на прожиття.

І все ж саме ці роки стали надзвичайно плідними у творчості Олени Теліги. Вона багато роздумувала над долею України і над

¹⁷ Теліга О. Листи. Спогади. – С. 253.

своєю місією поетеси, патріотки, жінки, друкувала поезії, в яких уперше прозвучав неповторний голос її пасіонарної любовної лірики. У 4-й книзі “Літературно-наукового вісника” за 1932 р. побачив світ її вірш “Мужчинам”, який вона вважала для себе програмним. У ньому звучить передчуття бою, і було зрозуміло читачам, що це буде бій за Українську незалежну державу. На цей бій жінки зберуть своїх чоловіків, а власну місію вони вбачають у тому, щоб дарувати чоловікам ніжність, вірою в їхню міць підтримувати бойовий дух. Не жіноча справа – братися за спис. Але коли потрібно буде для майбутньої перемоги, то жінки, “радістю життя” “напоївши вщерт” своїх коханих, стануть поряд і підуть з ними “хоч на смерть”¹⁸.

Проголошені в цьому вірші ідеї Олена Теліга розвивала в багатьох своїх поетичних і публіцистичних творах. Лірична героїня її “Вечірньої пісні” готова перебрати у свої долоні, на свої коліна все, що пригнічує душу коханого, своєю ніжністю розтопити його тривоги і цю ніжність передати як найміцнішу зброю для боротьби¹⁹.

Олена Теліга вважала, що для української жінки має бути характерним поєднання “найкращої жіночости з найкращою мужністю”, переймалася тим, що в українській літературі не створено ідеального образу жінки-українки. Свої роздуми з цього приводу в гострій полемічній формі виклала в рефераті “Якими нас прагнуть?”, що був опублікований у “Віснику” в 1935 році (кн. 10. – С. 735–745).

Для Олени Теліги ідеалом української жінки, який найбільше відповідав добі й до якого вона сама намагалася наблизитися, була жінка, що “є відмінним, але рівновартісним і вірним союзником мужчин в боротьбі за життя, а головне – за націю”²⁰. Своє місце в громадському житті, вважала Олена Теліга, жінки повинні шукати в співпраці з чоловіками, а не створювати свій власний “баб’ячий світ” і замикатися в тісні феміністичні організації²¹.

Олена Теліга надавала великого значення національному самоусвідомленню, завжди підкреслювала свою “українськість”, її ставлення до людей навіть у особистому спілкуванні значною мірою

¹⁸ Теліга О. О краю мій... – С. 18.

¹⁹ Там само. – С. 46.

²⁰ Там само. – С. 91.

²¹ Див.: Теліга О. Листи. Спогади. – С. 88.

визначалося тим, як людина ставилась до України, наскільки вона була національно свідомою. Вона прекрасно розуміла, яке велике значення в житті нації і національної держави має мова. Сама все життя працювала над тим, щоб досконало оволодіти українською, ретельно стежила за тим, щоб у її поезіях не було мовних помилок. Вже будучи відомою поетесою і публіцисткою, вона виробила свій власний погляд на шляхи розвитку української мови, наважувалася полемізувати навіть з І. Огієнком та його співробітником І. Коровицьким, мріяла про видання газети, в якій можна було б “критикувати все, що гальмує наш національний розвиток”²². Про це Олена Теліга писала в листах до своєї приятельки Ксенії Світлик, яка передала їх Всеукраїнському жіночому товариству імені Олени Теліги, а воно – на державне зберігання до ЦДАВО України (ф. 3571, оп. 2, спр. 2, арк. 1–19).

Олена Теліга була переконана, що наближається час, коли патріоти України не зможуть залишитися осторонь від боротьби і до неї треба готувати не лише себе, а й усю націю, гартувати її дух, бо саме відсутність належної волі до перемоги в боротьбі за власну національну державу була, на її думку, однією з головних причин поразки української революції 1917–1921 рр. Вона вважала, що вибороти власну державу зможе лише сильна нація, згуртована волею до перемоги, і завдання українських патріотів, у тому числі й майстрів слова, вбачала у тому, щоб готувати себе й усю націю до такої боротьби. Ці мотиви звучать у багатьох її поетичних і публіцистичних творах, епістолярії.

У 1932 р., який можна вважати переломним у творчості поетеси, був написаний її прекрасний триптих “Чужа весна”, “Сонний день”, “Пломінний день”, в останній частині якого вона єдиний раз у своїй поезії прямо вживає “найгостріше слово – Україна”, виражає своє жагуче прагнення поетичним словом піднести дух нації, запалити, повести за собою інших – “рідних і охочих”, і засвідчує свою готовність включитися в активну боротьбу за омріяну мету²³.

У знаменитому своїм передбаченням вірші “Поворот”, який був написаний улітку того ж року, вона висловила своє нестримне бажання повернутися на Батьківщину. Хоч розуміла, що десятиліття більшовицького панування розкололи націю на ворогуючі табори і

²² Там само. – С. 202.

²³ Теліга О. О краю мій... – С. 21.

що її та друзів по спільній боротьбі вдома “Чекає все: і розпач, і образа. А рідний край нам буде – чужиною”, але закликала усіх українських патріотів замести межі “вогнем любові”, зібратися разом, “щоб далі йти дорогою одною” і досягти мети: “... взяти повно все, що нам належить, і злитись знову зі своїм народом”²⁴.

Ймовірно, що в кінці 1932 або на початку 1933 року під безпосереднім впливом страти 23 грудня 1932 року бойовиків УВО та ОУН Василя Біласа і Дмитра Данилишина був написаний присвячений їм вірш “Засудженим”, сповнений високим почуттям патріотизму. Ця смерть змусила Олену Телігу серйозно задуматися над власною життєвою позицією, приміряти долю героїв до своєї.

Важливу роль у житті Олени Теліги, у формуванні її націоналістичного світогляду відіграла особиста зустріч із Дмитром Донцовим, яка відбулася вперше в січні, а вдруге в травні 1933 р. До того вони лише листувалися, а після зустрічі в них склалися особливі стосунки, які важко було визначити звичними поняттями. “Ще не всьому зватися дано”, – писала вона у присвяченому Д. Донцову вірші “Не любов, не примха й не пригода”. Йому ж вона присвятила й вірш “1933–1939”.

У публіцистичних творах Олена Теліга виступає як прихильник націоналістичної ідеології Д. Донцова, але разом з тим вони свідчать про певну еволюцію її світогляду від повної апологетики його поглядів (“Сила через радість”) до власної позиції, хоч і не без його впливу (“Партачі життя”). Свої твори вона регулярно публікує в редактованому Д. Донцовим “Віснику”, її називають складовою “вісниківської квадриги” – четвірки, яка, на думку редактора і читачів журналу, спроможна була витягнути з болота національний український дух і до якої відносили, крім неї, Є. Маланюка, О. Ольжича, Л. Мосендза.

Після того, як Михайло Теліга знайшов роботу на польській залізниці як фахівець з оцінки деревини для шпал, подружжя Теліг зажило майже осідлим, стабільним життям.

Та не було стабільності в світі. З України надходили все жахливіші вісті. Більшовицький режим нищив селянство: насильницьке, брутальне заганняння всіх до колгоспів, розкуркулювання, висилання до Сибіру ні в чому не винних людей тільки за те, що хотіли жити і працювати на власній землі, мільйонні жертвоприни-

²⁴ Там само. – С. 23.

шення голодомору. Нищили українську культуру, мову, розвіювались будь-які ілюзії стосовно проголошеної більшовиками “українізації”, заарештовувались і щезали безслідно найталановитіші письменники, митці.

Жахливі речі творилися на рідній землі, а західні демократії залишалися до того байдужими й навіть робили вигляд, що нічого страшного не відбувається. Здавалося, що єдиною силою, яка може зламати більшовицький режим, є Німеччина. Адже Гітлер збирав сили під гаслом боротьби проти комунізму. Не було сумніву, що рано чи пізно зіткнуться ці дві сили: Німеччина та СРСР. Якщо перемаже Німеччина, то, можливо, виникне шанс для створення вільної від більшовицького режиму Української держави. Хай спочатку навіть під протекторатом Німеччини, а там життя покаже... А ще краще, якщо два хижакі у взаємній жорстокій війні знекровлять один одного, послабиться їхній тиск на Україну, і вона зможе постати як незалежна держава.

Для майбутньої боротьби потрібні будуть сильні духом люди, і Олена Теліга спрямовує свої зусилля на патріотичне виховання молоді. Вона разом з відомою артисткою Ніною Денисенко та її чоловіком Дмитром Денисенком-Зубченком заснували у Варшаві Український театр та Українську школу, а при ній відділ нелегального українського Пласту. Олена Теліга працювала у тій школі вчителькою²⁵.

Як і раніше, Олена Теліга мало переймається буденними побутовими проблемами (“Не цвітуть на вікні герані – Сонний символ спокійних буднів”), життя таке неспокійне, наближається “канонада грізного грому”, вона, звісно ж, не буде осторонь боротьби. І як добре, що перед невідомими майбутніми шляхами вона не самотня, поряд з нею чоловік-однодумець. Йому присвятила вірш “Чоловікові”.

Загін її однодумців множитья і приростає, до неї горнеться студентська молодь. Вона активно працює в Українській студентській громаді, виступає там зі своїми рефератами. Серед юних друзів Олени Теліги – майбутній соратник по боротьбі на рідній українській землі і перший її біограф Олег Штуль, пізніше відомий під псевдонімом Олег Жданович.

²⁵ Українці Австралії. Енциклопедичний довідник. – Сідней, 2001. – С. 143; Про Олену Телігу як свою вчительку в Українській школі у Варшаві згадує син Ніни Денисенко Юрій Денисенко (Там само. – С. 147–148).

Як чутливий барометр, відчуває Олена Теліга, що перебувають усі вони напередодні тих тасмничих “непочатих років”, де вже вчувається “літаків непогамовний клекіт, І у руках – скажений скоростріл”. І саме юному другові Олегові Штулю присвятила вона два прекрасні сонети з символічною назвою “Напередодні”, де передбачила ті недалекі дні, коли кинуть вони все, “щоб на гучні майдани Піти услід за тисячами ніг”²⁶.

Слова Олени Теліги знаходять відгук у серцях молодих, вони суголосні їхнім настроям, вона серед тих, хто ті настрої формує і найбільш адекватно їх виражає. Олег Штуль у статті-рецензії на поезію Олени Теліги “З ритмом життя”, опублікованій 20 серпня 1937 року в журналі “Дорога”, дав їй високу оцінку, звернув увагу на те, що її поезія – “це ритм нашої «зубатої епохи», поспішати за ним допоможе нам творчість Олени Теліги”²⁷.

Початок Другої світової війни застав Олену Телігу у Варшаві. Після капітуляції польської столиці безпосередньо зіткнулася з тією силою, про яку до цього вона і її однодумці розмірковували теоретично і навіть трохи ідеалізували. Романтичні ілюзії розвіювалися під жорстокими ударами дійсності, адже ж був уже й трагічний досвід Карпатської України. Треба було остаточно вибирати своє місце в боротьбі, бо, можливо, для України це був останній шанс вибороти незалежність. І Олена Теліга, яка давно вже сповідувала націоналістичну ідеологію, все більше схилилася до думки, що настав час стати членом Організації Українських Націоналістів. І вона зробила свій вибір.

У грудні 1939 року Теліги переїхали до Кракова. Тоді ж у краківській кав’ярні “Фенікс” зустрілися давні знайомі – Олена Теліга та Олег Кандиба-Ольжич, який на той час був членом Проводу Українських Націоналістів. Розмова з ним визначила всю її подальшу долю, бо після цієї зустрічі вона приступила до активної роботи в культурній ділянці ОУН.

Олена Теліга активно працювала у краківській “Просвіті”, зокрема, в її мистецькій секції “Зарево”, управу якої вона очолила з лютого 1940 р., увійшла до складу журі, яке мало підвести підсумки оголошеного “Українським Видавництвом” у Кракові літературного конкурсу на історичні або побутові літературні твори, тема-

²⁶ Теліга О. О краю мій... – С. 53.

²⁷ Штуль-Жданович О. Ціною крови. – К., 1997. – С. 80.

тично пов'язані з Підляшшям, Холмщиною, Посянням або Лемківщиною²⁸, готувала випуск літературного альманаху “Буде буря!”, де мали бути вміщені твори патріотичного звучання, написала до нього передмову²⁹. Її прізвище значилося в 1940 році серед співробітників журналу “Пробоем”. Олена Теліга взяла участь у літературно-мистецькому вечорі з нагоди відкриття бібліотеки “Просвіти” у Кракові, де виголосила вступне слово, а також в урочистих зборах (“святочній академії”) в пам'ять Софії Русової.

Усе це було видимою стороною діяльності Олени Теліги. Але з не меншим захопленням віддавалася вона нелегальній роботі: складала відозви, летючки, вишкільний матеріал, виступала перед слухачами школи організаційного активу з питань української культури й методів її використання для піднесення національної свідомості³⁰. Тогочасні настрої Олени Теліги, її світосприйняття виражені в підготовлених нею і виголошених у той період рефератах: “Книжка – духовна зброя”, з яким виступила 11 травня 1940 р. на літературно-мистецькому вечорі з нагоди відкриття бібліотеки “Просвіти” у Кракові, “Вступне слово на Академію в честь Івана Мазепи”, яке виголосила в Криниці на Святочній Академії 22 вересня 1940 р.³¹, “Партачі життя” (весна 1941 р.). У першому з них вона висловила думки, що актуально звучать і сьогодні: чужинці не раз закидали нашу батьківщину своїми книжками, “і ті книжки теж не раз були духовною зброєю, лише зброєю на користь ворога!”. Вона наголошувала на необхідності того, щоб слово українських письменників стало близько коло зброї. “Книжка – духовна зброя – сміливо стає поруч залізної зброї, – твердила Олена Теліга і закликала обережно поводитися з тією зброєю. – Коли ж тримаємо цю зброю так, що вона влучає безпомилково, можемо бути певні, що, усуваючи з дороги все вороже, прискішуємо свій марш до мети і наближуємо час перемоги”³².

Зі змісту “Вступного слова на Академію в честь Івана Мазепи” видно, які проблеми хвилювали його авторку, між рядками

²⁸ Краківські вісті. – 1940, 11 лютого, 15 травня.

²⁹ Теліга О. О краю мій... – С. 147.

³⁰ Див.: Жданович О. На зов Києва // Олена Теліга. Збірник / Ред. і прим. О. Жданович. – К.; Париж; Лондон; Торонто; Нью-Йорк; Сідней, 1992. – С. 183–185.

³¹ Пробоем. – 1940. – Ч. 9. – С. 255.

³² Теліга О. О краю мій... – С. 130, 131.

прочитуються аналогії між Великою Руїною, яку переживала Україна часів Мазепи, і тією руїною, яку завдала їй Московщина нині. Як тоді Мазепа шукав шляхів, як “обрубати нахабні московські пальці, що вже глибоко вбилися в живе тіло української нації” і в цій боротьбі шукав собі союзників серед ворогів Москви, був і лисом, і левом, бо “ослаблена Україна не могла в безпосередній одвертій боротьбі поставити чоло перебудованій і зміцненій Петром московській державі”, – так тепер мали діяти нинішні борці за незалежну Україну.

Для неї “Мазепа – це символ справжнього голови держави і символ змагання за її суверенність”³³.

У доповіді “Партачі життя (До проблеми цивільної відваги)”, яка була написана весною 1941 року і виголошена у краківській “Просвіті”, Олена Теліга розвиває думку, що, шануючи і підносячи національних героїв, необхідно їхні думки й ідеї закріплювати в житті, готувати маси до сприйняття тих ідей, щоб могли вони зрозуміти вчинки своїх героїв і вони не здавалися б їм дикими чи безглуздими. Можна зараз не погодитися із занадто категоричними оцінками Оленою Телігою деяких відомих громадських діячів за відсутність у них, на її погляд, достатньої цивільної відваги. Однак не можна не відзначити щирої її стурбованості тим, що багато в житті є його “партачів”, людей, не здатних захистити свою власну гідність і проявляти цивільну відвагу в щоденному житті, а без цього найсвятіша ідея не зможе перемогти.

Що ж є, за визначенням Олени Теліги, цивільна відвага? “То є передусім вміння сказати «ні», коли від тебе вимагаються речі, противні твоїй гідності і твоїм переконанням...”

То є вміння бути собою у всіх обставинах і перед людьми різних поглядів і різних становищ, одверто маніфестувати і боронити свої власні переконання і людей, думки яких ти ділиш.

То є вміння підтримувати людей, яких ти шануєш, ризикуючи навіть з цього приводу різними неприємностями та охолодженням з боку інших. І то є, зрештою, вміння сказати в очі гірку правду тим, кому ця правда належить, а не шепотіти її по кутах іншим, нагороджуючи при зустрічі об’єкт своїх шепотінь дружнім поглядом і сердечним стиском руки”³⁴.

³³ Теліга О. О краю мій... – С. 122–126.

³⁴ Там само. – С. 137.

Сама таку відвагу мала й дії свої приміряла до цього нею ж виробленого кодексу честі. Коли 22 червня 1941 року німецькі війська рушили на СРСР, на українську землю і Організація Українських Націоналістів готувала похідні групи для роботи на окупованій території України, Олена Теліга була серед перших. Друзі відмовляли, виставляючи різні аргументи, але всі вони були безсилими перед волею Олени Теліги повернутися до Києва й розділити з рідним народом його долю.

Супутником Олени Теліги в цій небезпечній подорожі на першому її етапі був Улас Самчук. Чоловік ще не міг залишити Краків і мав виїхати в Україну пізніше. Олена планувала спочатку дістатися до Львова, а потім – до Києва. Як діяч Культурної референтури ОУН вона повинна була зв'язатися там з місцевими українськими націоналістичними силами й посилити боротьбу за згуртованість нації, за відродження культури, за незалежність.

З Кракова вони виїхали в понеділок 14 липня 1941 року, 16 липня перейшли кордон – річку Сян – і рушили до Львова. Дні у Львові були заповнені підготовкою до походу на Київ, виступами, візитами. Радість зустрічей перепліталася з невимовним болем від непорозуміння між своїми, недавніми членами єдиної Організації Українських Націоналістів, які тепер, після розколу, ділилися на “наших” і “не наших”. Розкол у націоналістичному русі Олена Теліга сприймала як українську вікову трагедію. Трагізм ситуації ще більше посилювався після підступного вбивства провокатором у серпні 1941 року в Житомирі провідних членів ОУН Миколи Сціборського та Омеляна Сеника-Грибівського. Підозра в організації вбивства впала на середовище С. Бандери. Пізніше, після закінчення війни, з'явилися матеріали, які давали інше пояснення цій трагедії, прихильники С. Бандери відмежовувалися від своєї причетності до неї. Але тоді, у серпні 1941 року, провід ОУН не мав інших пояснень, що й стало причиною появи “Відозви ОУН”, основним автором якої була Олена Теліга. Відозва засуджує братовбивство, закликає до єднання всіх сил заради порятунку скривавленої України, наголошує на тому, що вбивства Сеника й Сціборського – це жажливі наслідки впливів чорного духу руїни, які, починаючи від княжих міжусобиць, нищать хребет і мозок української нації³⁵. “Відозва ОУН” покликана була скріпити ряди

³⁵ Там само. – С. 164–165.

націоналістів, членів ОУН у виборюванні головного – Української Самостійної Соборної Держави.

Олена Теліга 12 вересня прибула до Рівного, куди раніше виїхав Улас Самчук і налагодив там випуск української газети “Волинь”. Очікуючи слушного моменту для переїзду до Києва, Олена Теліга співпрацювала з редакцією цієї газети, надрукувала там свої статті “Розсипаються мури”, “Братерство в народі”, “Прапори духа”, “Нарозстіж вікна”.

До Києва Олена Теліга приїхала 22 жовтня 1941 р. Вона переконалася, що мала рацію, коли в друкованій 5 жовтня у “Волині” статті “Розсипаються мури” писала: “Питання національної свідомости на Східній Україні є тепер дуже модним. Рожеві оптимісти твердять, що 98% українського населення почувають себе свідомими українцями в нашому розумінні цього слова. Чорні песимісти понуро пророкують, що в краю, де вже прищепилося сталінське «братерство народів», національний світогляд буде видаватися диким божевільям, а ті, що його несуть, будуть цілковито чужі на східних землях. Правда є безперечно десь посередині і наразі – мабуть, ближча до поглядів песимістів.

20 років московської завзятої пропаганди не могли лишитися безслідно”³⁶.

Тож треба було використати будь-яку можливість, щоб збудити в душах українців заглушені національні почуття. Це, вважала Олена Теліга, було найголовнішим завданням українців із західних земель, які мали кращі умови для формування свого національного світогляду. Тепер вони повинні були допомогти своїм братам зі Сходу. Хотіла вірити в успіх. “Ми ж не йдемо накидати згори якусь нову ідею чужому середовищу, лише зливаємося зі своїм народом, щоб спільними силами, великим вогнем любові розпалити знов всі ті почування, які ніколи не згасали: почуття національної спільноти і гострої окремішности”³⁷.

У Києві Олена Теліга зразу ж включилася в роботу Спілки українських письменників, головою якої вона була обрана ще 8 жовтня, налагодила видання “Літаврів” – літературно-мистецького додатку до редакційної Іваном Рогачем газети “Українське Слово”. Увійшла Олена Теліга й до складу створеної 5 жовтня

³⁶ Там само. – С. 149.

³⁷ Там само. – С. 150.

1941 року в Києві з ініціативи О. Ольжича Української Національної Ради, про що свідчить документ, який удалося виявити в ЦДАВО України³⁸. УНРада, яку очолив професор Микола Величківський, мала намір стати представницьким органом, який перебрав би на себе цивільну владу на всій території України, окупованій німцями, з тим, щоб за допомогою легальних (а за необхідності – й нелегальних) заходів згуртувати націю для відбудови зруйнованого господарства, відродження української мови та культури, які винищувалися більшовицькою владою, і в перспективі, скориставшись знесиленням обох тоталітарних режимів у взаємній жорстокій битві, утвердити незалежну Українську державу.

Олена Теліга основну увагу зосередила на роботі в Спілці українських письменників та на виданні “Літаврів”. Плани у Спілки українських письменників були великі. Організовували видавництво “Культура” з журналом тієї самої назви, готували видання літературно-критичного альманаху та збірки недрукованих поезій Євгена Плужника, були, напевно, й інші задуми. Та реалізувати їх було справою нелегкою. Практично всі відомі українські письменники виїхали або були вивезені з Києва. Залишилися лише дехто з молоді, їм і приділяла Олена Теліга особливу увагу.

На сторінках “Літаврів”, перше число яких вийшло у світ 16 листопада 1941 року, проповідувалися націоналістичні ідеї, друкувалися кращі зразки української літератури, читачі мали змогу познайомитися із творами Є. Маланюка, Л. Мосендза, О. Олеся, О. Ольжича, О. Стефановича та інших, які були заборонені для друку в радянській Україні, а також з творами письменників, знищених більшовицьким режимом, – Є. Плужника, О. Влизька, Г. Косинки, М. Хвильового та інших³⁹. Невдовзі “Літаври” були заборонені, 7 грудня вийшло останнє, четверте число. У неймовірно тяжких умовах працювала Спілка українських письменників. Але за короткий час Олені Телізі вдалося згуртувати навколо себе чимало талантів. 15 січня 1942 року вона писала Олегові Лашенкові до Праги: “Боже мій, який цікавий журнал можна би видавати тепер

³⁸ ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 77, арк. 2–5.

³⁹ Детальніше про “Літаври” див.: Миронець Н. Літературно-мистецькі додатки до газети “Українське Слово” // Документи і матеріали з історії Організації Українських Націоналістів. Т. 10. Част. 2: Газета “Українське Слово” 1941 року. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2004. – С. 13–21.

у Празі, коли б я передавала звідси матеріял!”⁴⁰. Безумовно, це було результатом невтомної діяльності Олени Теліги, великої притягальної сили її особистості.

У кінці листопада 1941 р. прибув до Києва чоловік Олени – Михайло Теліга. Тут Теліги кілька разів міняли помешкання. Якийсь час жили по вулиці Караваєвській (тепер – Льва Толстого), недалеко сусідами були О. Ольжич, О. Штуль, І. Рогач, О. Чемеринський⁴¹. Збиралися, щоб обмінятися новинами, виробити тактику поведінки в обстановці, що ускладнювалася з кожним днем.

Дуже швидко стало зрозумілим, що німці не будуть миритися з будь-якими діями українських націоналістів, спрямованими на відродження Української держави. Адже це зовсім не входило в плани окупантів, які передбачали розчленування України з майбутнім приєднанням її до Німеччини.

Німецька окупаційна влада вирішила якнайсуворіше придушити діяльність українських націоналістів. Вже 17 листопада вона наказала припинити діяльність Української Національної Ради, яка пішла в підпілля. Почалися арешти. 12 грудня було заарештовано співробітників редакції “Українського Слова” – Івана Рогача, Ореста Оршана-Чемеринського та інших. Редактором газети був призначений професор К. Штепа, який, як стало тепер відомо, був совєцьким агентом. Він став видавати газету “Нове українське слово”, що мала зовсім інший напрямок: ніщо в газеті не повинно

⁴⁰ Теліга О. Листи. Спогади. – С. 228–229.

⁴¹ У. Самчук писав, що О. Теліга жила по вул. Караваєвській, 7, мешкання 56. О. Штуль свідчив, що з вул. Короленка, 45, де мешкали всі члени Культурної референтури ПУН, він і Теліги перейшли на Караваєвську (дім “Комуніста”), тобто в будинок, який до війни належав вид-ву “Комуніст” (тепер ріг вул. Льва Толстого і Паньківської, 25/2). За свідченням К. Товстюка, Теліги мешкали в тій частині будинку, яка нині має адресу: вул. Льва Толстого, 25/18 – ріг вул. Льва Толстого і Микільсько-Ботанічної. Письменник Іван Цюпа також підтвердив, що О. Теліга жила саме за цією адресою в квартирі № 90 (Олена Теліга та її доба: Роздуми письменника Івана Цюпи // Укр. слово. – 2001. – 19–25 лип. – С. 12). О. Ольжич один час жив по тій самій вулиці, буд. 15 (тепер там встановлена меморіальна дошка). Є згадки, що в будинку “Мороза”, третій поверх, праворуч, жили: Оршан-Чемеринський з дружиною Дарією, Іван Рогач із сестрою Анною та Петро Олійник (Дедалевський Я. 12 грудня // ОУН у Києві. 1941–1943. – Б. м.: Вид-во ім. Ольжича, 1950. – С. 20).

було засмутити “визволителів”. Олена Теліга не могла підтримати такий курс, і “Літаври” були заборонені.

О. Ольжич, розуміючи, що Олені Телізі загрожує арешт, пропонував їй залишити Київ, але вона категорично заявила, що вдруге з Києва не поїде. Вона зосередила всю увагу на роботі в Спілці письменників, яку окупанти невдовзі розгромили, бо вважали її “чисто націоналістичною організацією”⁴².

Коли Олена Теліга призначила на 9 лютого 1942 р. збори Спілки письменників, у її приміщенні гестапівці організували засідку. Олена Теліга була попереджена про можливий арешт, але відхилила пораду не йти до приміщення спілки, відповівши, що в хвилини небезпеки мусить бути зі своїми співробітниками⁴³.

Через годину за нею пішов і Михайло Теліга. Обоє вони були заарештовані разом з іншими членами Спілки письменників, розстріляні й поховані в Бабиному Яру. Точна дата трагедії не відома. Більшість дослідників сходиться на тому, що сталося це 21 лютого 1942 р.

Михайло Теліга – інженер-лісівник, чоловік Олени Шовгенової (Теліги). Народився 21 листопада 1900 р. в станиці Ахтирській на Кубані (тепер Абінський р-н, Краснодарський край, Росія). Походив з давнього козацького роду. Його батько, Яків Филімонович Теліга, мав медичну освіту й багато років працював фельдшером станиці Ахтирської. Серед станичників користувався великою повагою. З 1 січня 1901 по 15 вересня 1904 був отаманом станиці Ахтирської. З 1906 він – почесний доглядач (“блоститель”) в Ахтирському станичному училищі, а 25 березня 1917 був обраний до складу Ахтирського виконавчого комітету.

Михайло Теліга в 1914–1917 рр. навчався у військово-фельдшерській школі в Катеринодарі, де сформувався його світогляд українця. У спогаді “Як я став свідомим українцем”, написаному ним під час навчання в УГА (ЦДАВО України, ф. 3795, оп. 5, спр. 78, арк. 20–29), він писав, що першим поштовхом до національного самоусвідомлення стала його зустріч з кобзарем у 1915 році. Гра кобзаря справила на нього незабутнє враження, і він вирішив, що й сам неодмінно має навчитися грати на цьому чарівному інструменті. Він став учнем кобзарської школи, організованої

⁴² Див.: Косик В. Україна під час Другої світової війни 1938–1945. – К.; Париж; Нью-Йорк; Торонто, 1992. – С. 625.

⁴³ Дніпрова Л. Київ 1941 – 1942 // ОУН у Києві 1941–1943. – С. 14.

Миколою Богуславським, який усіляко сприяв національному вихованню молоді, давав читати книги з української історії. Особливо велике враження справили на Михайла Телігу “Історія України” М. Аркаса, історичні повісті А. Кашенка та твори інших українських письменників національно-патріотичного спрямування. “Отже, – згадував Михайло Теліга, – все почалося з бандури: чари її мене не поминули... – вхопили мене і повели тією стежкою, на кінці якої я бачу щастя свого народу”.

Увесь вільний час Михайло Теліга віддавав грі на бандурі та читанню українських книжок. “Я став цілком свідомим українцем, – писав він. – Одначе власна моя свідомість мене не задовольняла. Мені хотілося, щоби і мої товариші також знали, хто вони. Мені було дуже боляче, що ми, козаки, нащадки запорожців, не пішли шляхом наших дідів – лицарів, а обернулися у якусь купу сміття, стали сліпою та ще й ганебною зброєю в руках московських посіпак”. І він збирав навколо себе товаришів, давав їм читати українські книжки, як умів, виховував любов до рідної мови та звичаїв.

Коли вибухнула революція, Михайло Теліга жив мрією про Велику Соборну Україну. Під час революційної маніфестації, яка відбулася в Катеринодарі, він з гордістю ніс національний український жовто-блакитний прапор.

Та невдовзі, як згадував він, – “лютий московський хижак обступив Кубанщину і почав затискати, що мав сили. Тяжко боролосся козацтво, та не його була сила. Ворог почав правити перемогу”. Багато було тоді винищено української інтелігенції на Кубані. Михайло Теліга, хоч йому ще не було повних 18 років, вирішив: “Як маю десь і за щось може покласти своє життя, так подамся я туди, де буде за що умерти, тобто на Україну, в українське військо”.

У серпні 1918 р. він вирушив туди, де, як вважав, “кувалася Велика Українська Державність”.

У 1918 р. у Києві Михайло Теліга вступив до Першої державної капели бандуристів, організованої Василем Ємцем, з яким був знайомий ще з часів навчання в кобзарській школі М. Богуславського. Брав участь у тріумфальних виступах цієї капели (1918). Коли розпочалося антигетьманське повстання, Михайло Теліга добровільно вступив до Армії УНР, у лавах котрої брав активну участь у боротьбі за незалежну Українську державу. Навчався в юнацькій (старшинській) школі в Кам’янці-Подільському, на фронті був фельдшером, а в часи відпочинку грав воякам на бандурі.

Вояк армії УНР С. Литвиненко згадував, як після одного з боїв був захоплений вправною роботою молодого фельдшера Михайла Теліги, що надавав першу медичну допомогу пораненим бійцям. А ввечері неподалік від брезентового санітарного шатра він побачив у оточенні козаків молодого юнака з бандурою на колінах. “Кругом ідеальна тиша, в яку вкрадаються лагідні скарги бандури і ніжний ліричний тенор, що співає думу про Байду.

Пальці ритмічними рухами посуваються по струнах. Юне, гарне обличчя з чепурною по-козацьки підстриженою чуприною, підняте легко вгору, осяяне місячним світлом, видається нереальне, просто надприродне.

Задивлені в далечінь сірі очі як би бачили все те, що кажуть слова думи.

А кажуть вони про лицарів козачої доби, про велич і потугу козачого духа, про безмежну любов до батьківщини, про глибоке почуття лицарськості та слухності козачих змагань за волю.

Звуки пісні далеко не розходяться, бо гурт слухачів покvapно ловить їх серцем і душою, ховає десь глибоко і далі не пускає.

Це молодий фельдшер Михайло Теліга старими думами будив до чину дітей українського відродження⁷⁴⁴.

Разом з армією УНР Михайло Теліга був інтернований в польському місті Каліші, де в 1922–1924 рр. навчався в табірній гімназії імені Т. Шевченка, а як бандурист – брав участь у аматорському гуртку.

З 1924 р. Михайло Теліга – студент агрономічно-лісового факультету УГА в Подєбрадах. Документи, що зберігаються в ЦДАВО України (ф. 3795 – Українська господарська академія, 3968 – Управа громади кубанців в Чехо-Словаччині та інші), найповніше відображають саме цей період його життя. Він був членом Громади кубанців в ЧСР, брав участь у другій капелі бандуристів, очолюваній Василем Ємцем, як бандурист виступав на літературно-музичних вечірках, був членом танцювального гуртка під керівництвом Василя Авраменка.

1 серпня 1926 Михайло Теліга одружився з Оленою Шовгеновою, яка в недалекому майбутньому стала відомою українською поетесою Оленою Телігою. Їхні знайомі відзначали незаперечно

⁴⁴ Литвиненко С. Зустріч з Михайлом Телігою // Олена Теліга. Збірник. – С. 320–321.

роль Михайла Теліги в національному самоусвідомленні дружини. Правдивість цього спостереження підтверджується порівнянням змісту статті Михайла Теліги “Плакай, жіноцтво, рідну мову!”, написаної ним ще в 1921 р. під час перебування в таборі інтернованих у польському місті Ланцуті й опублікованої в таборовому часописі “Наша зоря”⁴⁵, в якій він наголошує на вирішальній ролі жінки-матері у вихованні свідомих українців через любов до рідної мови, із статтями Олени Теліги, в яких вона висловлювала своє розуміння місії української жінки в боротьбі за націю (“Якими нас прагнете?”, “Сила через радість” та ін.). Багато в чому вони перегукуються. Завдання ж чоловіків Михайло Теліга бачив у тому, щоб зацікавити своїх дружин вивченням рідної мови, дати їм зрозуміти, “що то за сильна зброя в руках жінки – мова свого народу!”. Він наголошував: “Спільне життя народжує спільні інтереси і ідеї. З цього висновок, що в галузі національної свідомості й знання жінки свідомий чоловік має найбільше місце своїм впливом.

Отже кладу в обов’язок кожного «мужа» зацікавити свою дружину вивченням мови...”⁴⁶ Сам він із таким завданням упорався блискуче.

У 1929 р. Михайло Теліга закінчив УГА за фахом інженер-лісівник і разом з дружиною переїхав до Варшави, де на той час уже жив батько Олени І. Шовгенів. На роботу за фахом улаштуватися було дуже важко. Кілька років Михайло Теліга працював мірничим у селі Желязна Жондова, потім фахівцем з оцінки деревини для шпал на польській залізниці. Михайло Теліга ніколи не розлучався з бандурою. Він улаштовував сольні виступи по селах Лемківщини⁴⁷, в Українській студентській громаді, де вони з Оленою завжди були бажаними гостями⁴⁸. Він навіть написав і опубліку-

⁴⁵ Ця стаття передрукована О. Кучеруком у газеті “Українське Слово”. – 2005. – 15–21 червня. – С. 14.

⁴⁶ Українське Слово. – 2005. – 15–21 червня. – С. 14.

⁴⁷ Литвиненко С. Зустріч з Михайлом Телігою // Олена Теліга. Збірник. – С. 322–324.

⁴⁸ Томків Богдан С. Матеріяли і спогади. Матеріяли до життя студентів українців у високих школах у Варшаві між двома світовими війнами. Матеріяли зібрав і упорядкував Богдан С. Томків. Мовна редакція Іван Коровицький. Видав Гурт Колишніх Студентів. – Рочестер; Нью-Йорк, 1999. – С. 85–86.

вав польською мовою в польсько-українському бюлетені (1934, №13) статтю “Шляхом бандури”, в якій описав історію інструмента і специфіку гри на ньому⁴⁹. Було випущено кілька платівок із записом виконання ним українських народних дум та пісень.

У грудні 1939 р. Теліги переїхали до Кракова. Готуючись до повернення в Україну, вони віддавали весь час і сили культурно-пропагандистській роботі. Під час виступів Олени Теліги з рефератами Михайло завжди брав участь у концертах як бандурист. Газета “Краківські вісті” час від часу сповіщала про літературно-мистецькі акції, у яких брали участь Олена та Михайло Теліги. Ось кілька прикладів. 15 травня 1940 року газета так писала про літературно-мистецький вечір з нагоди відкриття бібліотеки “Просвіти” у Кракові. “Прегарне вступне слово виголосила відома поетка Олена Теліга, висовуючи значення книжки, як духової зброї”. Прозвучали поезії Є. Маланюка, О. Ольжича, О. Теліги, О. Лятуринської і Б. Кравцева, а також музичні твори, зокрема, наголошувалося, що гра на бандурі інженера Михайла Теліги викликала “рясні оплески”.

А 6 жовтня 1940 р. газета повідомляла про святочну академію на честь гетьмана Івана Мазепи, яка відбулася в курортному селі Криниця на Лемківщині: “Слово про гетьмана Мазепу виголосила відома поетка п. Олена Теліга, що просто й змістовно намалювала образ невтомного провідника нашого народу й Великого Борця за Самостійну й Соборну Україну”. Співали патріотичні пісні, читали вірші. Бадьорий настроїв, як писала газета, підтримала мистецька гра на бандурі інженера М. Теліги, що відіграв зі співом “Думу про Олексія Поповича”, в’язанку народних пісень і “Думу про Максима”. Академія справила добре враження на селян, що прибули з прикордонних сіл.

У кінці листопада 1941 Михайло Теліга прибув до Києва, де на той час його дружина Олена Теліга, член похідної групи ОУН, очолювала Спілку українських письменників, видавала “Літаври” – літературно-мистецький додаток до газети “Українське Слово”. Вона входила до складу створеної з ініціативи О. Ольжича Української Національної Ради, яка мала б стати представницьким

⁴⁹ Чабан М. Забытая статья Михаила Телиги // Первые кубанские литературно-исторические чтения / Науч. ред. В. Чумаченко. – Краснодар, 1999. – С. 105–106.

органом, що перебрав на себе цивільну владу на всій території України, окупованій німцями. Михайло Теліга мав би представляти в цьому органі Кубань. Та німці не дозволили розгорнути діяльність УНРади, її діяльність була заборонена, а в Києві почались арешти.

9 лютого 1942 р. в приміщенні Спілки українських письменників серед інших були заарештовані гестапівцями Олена й Михайло Теліги. У цій трагічній ситуації Михайло повівся як справжній лицар. Коли гестапівець запропонував залишити приміщення тим, хто не є членом Спілки українських письменників, він не скористався цією можливістю, хоч членом Спілки не був, а залишився разом з дружиною, щоб розділити її долю. 21 лютого 1942 р. вони обоє були розстріляні в Бабиному Яру.

Надія Миронець

Археографічна передмова

У покажчику подано перелік архівних документів, які зберігаються в Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України (ЦДАВО України).

При підготовці покажчика було опрацьовано 124 фонди цього архіву. Документи, які віддзеркалюють сторінки життя, творчість та громадську діяльність членів родини Шовгенових-Теліг, знайдено у 23 фондах архіву.

Найбільший комплекс виявлених документів стосується батька Олени Теліги – громадського, політичного та освітнього діяча Івана Шовгенова. У документах фондів 2200 (Міністерство шляхів Української Держави) та 2537 (Міністерство шляхів сполучення Української Народної Республіки) відображена його діяльність як керівника Департаменту водного і дорожнього господарства Міністерства шляхів, який він очолював у 1918–1922 рр. на теренах України та за її межами.

Найбільший комплекс документів, у яких містяться відомості про роботу Івана Шовгенова на посту ректора та викладача Української господарської академії у м. Подебрадах (Чехо-Словаччина), зберігається у фонді 3795 (Українська господарська академія в м. Подебрадах).

У цих самих фондах є відомості про роботу та навчання синів Івана Шовгенова – Андрія та Сергія.

Найбільше відомостей про Олену Шовгенову (Телігу) містить фонд 3972 (Український педагогічний інститут ім. М. Драгоманова в м. Празі).

Відомості про Михайла Телігу містять фонди 3795 (Українська господарська академія в м. Подебрадах), 3968 (Управа громади кубанців у Чехо-Словаччині) та 3979 (Кубанський закордонний архів у м. Празі).

Деякі аспекти життя представників родини висвітлюють документи фонду 4465 (Документи і матеріали українських емігрантських установ, організацій та різних осіб (колекція)).

Значна частина цих документів уже опублікована та введена до наукового обігу Надією Миронець у серії статей, опублікованих у газеті “Українське Слово” під рубрикою “До біографії Олени Теліги”⁵⁰, в інших працях цієї ж дослідниці⁵¹ та в підготовлених нею фундаментальних виданнях творів Олени Теліги з документальними додатками, листів поетеси та спогадів про неї⁵². Автограф вірша Олени Теліги “Якщо вечір злітає на місто...” та її листи до Марії Донцової опублікувала Катерина Криворучко⁵³. Проте багато документів вводиться до наукового обігу вперше.

Показчик складено за хронологічно-тематичним принципом. Першими подані документи, які стосуються життя і діяльності Івана Шовгенова, потім його дітей за віком – Андрія, Сергія, Олени та її чоловіка Михайла Теліги.

Назви посад, які обіймав Іван Шовгенов у Міністерстві шляхів та його сини Андрій і Сергій, подані без змін – так, як вони вказані

⁵⁰ Українське Слово. – 1997. – 6 лют., 13 лют., 20 лют., 27 лют., 6 бер., 3 квіт., 8 трав., 2 жовт., 9 жовт.

⁵¹ Миронець Н. Джерела до біографії Олени Теліги // Олена Теліга: громадське і духовне покликання жінки: Матеріали наук. конф. / Всеукр. жіноче т-во ім. Олени Теліги, НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка, Фондація ім. О. Ольжича; Ред. О. Кобець. – К., 1998. – С. 14–26; Іван Шовгенів. 1874–1943. Бібліографічний нарис / Упоряд. Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – С. 3–16; Миронець Н. До історії родини Шовгенових // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – Число 10. – У 2-х част. – К.: НАН України. Ін-т історії України. Відділ спеціальних історичних дисциплін. – Част. 2. – С. 163–185; Теліга М. Як я став свідомим українцем / Вступ. слово, публікація документа та примітки Н. Миронець // Пам’ятки України: історія та культура. – 2005. – №3–4. – С. 91–99 та ін.

⁵² Теліга О. О краю мій... Твори. Документи. Біографічний нарис / Упоряд., передне слово, прим., біограф. нарис Н. Миронець. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1999. – 494 с.; 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2006. – 496 с.; Теліга О. Листи. Спогади / Упоряд., вступ. ст. та археографіч. передмова, прим. і коментарі Н. Миронець. – 2-ге вид., випр. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2004. – 399 с.

⁵³ Українське Слово. – 2005. – 20–26 липня; 2006. – 5–11 липня, 12–18 липня.

у документах. Наприклад: “директор Департаменту водяного і шосейного господарства” або “голова Департаменту водяних, шосейних і ґрунтових доріг”.

У тому разі, якщо точну дату документа встановити неможливо, вони датовані упорядниками умовно за змістом документа, а приблизні дати подані у квадратних дужках.

Вказівка на мову документа подана тільки тоді, коли документи написані не українською мовою. Оригінальність документа вказується тільки тоді, коли він уміщений поряд з копією.

Скорочення при укладанні покажчика застосовувалися при написанні пошукових даних як загальноприйняті (фонд – ф., опис – оп., справа – спр., аркуш – арк.).

Упорядники складають подяку за допомогу та консультації співробітникам ЦДАВО України Н.П. Губенко, К. І. Криворучко, Н.О. Луцюк, О.Б. Пащенко та ін.

Упорядники не претендують на вичерпність цього видання, усвідомлюючи, що зробили лише перший крок, започаткувавши роботу, яка має бути продовжена.

Наталя Московченко

ПОКАЖЧИК

Іван Шовгенів

18 червня – 6 серпня 1918 р. Накази по Департаменту водяного і шосейного господарства УД за підписом директора Департаменту Івана Шовгенова.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 3, арк. 101, 101 зв., 177, 177 зв., 178, 178 зв., 189, 198, 198 зв. Копії.

28 червня – 3 липня 1918 р. Обіжники Департаменту водяних шляхів УД до округ за підписом директора Департаменту Івана Шовгенова.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 2, арк. 2, 3, 3 зв.

4 липня 1918 р. Наказ Міністра шляхів УД про призначення Івана Шовгенова тимчасово виконуючим обов'язки директора Департаменту водяних шляхів з 1 травня 1918 р.

Ф. 2200, оп. 2, спр. 8, арк. 72. Копія.

25 липня – 17 грудня 1918 р. Службові записки директора Департаменту водяних шляхів Івана Шовгенова.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 2, арк. 1, 2, 3, 3 зв., 5, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 16; спр. 3, арк. 59, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 70, 71, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 85, 89, 95, 96, 111, 129, 130, 133, 148, 165, 174, 179, 180, 190, 195, 200, 200 зв., 214, 216, 216 зв., 222;

спр. 5, арк. 56, 60, 66, 66 зв., 70, 71, 74, 75, 76, 77, 78, 83, 88, 89, 94, 99, 101, 101 зв., 102, 105, 109, 111, 117, 121, 122, 129, 135, 136, 142, 145, 147, 154, 158, 160, 161, 164, 164 зв., 165, 165 зв., 171, 173, 173 зв., 174, 175, 180, 180 зв., 181, 182, 182 зв.;

спр. 6, арк. 88, 89, 90;

спр. 9, арк. 1.

15 серпня 1918 р. Доповідь директора Департаменту водяних, шосейних і ґрунтових шляхів Івана Шовгенова Міністру шляхів УД про необхідність призначення представника Департаменту членом Комісії з вирішальним голосом при головноуповноваженому по ліквідації організацій часів війни.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 25, арк. 18, 19.

15 серпня 1918 р. Доповідь директора Департаменту водяного та шосейного господарства Міністерства шляхів УД Івана Шовгенова про плани щодо забудови м. Києва, зокрема, місцевості Звіринець.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 35, арк. 32.

15 серпня – 2 жовтня 1918 р. Листування директора Департаменту водяного і дорожнього господарства Івана Шовгенова з офіційними особами з питань роботи Департаменту.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 27, арк. 16, 16 зв., 43, 43 зв., 45, 49, 49 зв.

15 серпня – 8 листопада 1918 р. Листування директора Департаменту водяного і дорожнього господарства Івана Шовгенова з Київським округом шосейних та ґрунтових шляхів і Міністром шляхів УД про закінчення будівництва Наводницького мосту у м. Києві.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 32, арк. 34, 37;
спр. 35, арк. 32, 140, 140 зв., 141, 142, 142 зв., 143.

16 серпня – 12 листопада 1918 р. Доповідні записки директора Департаменту водяних, шосейних та ґрунтових шляхів (водяного і шосейного господарства) Івана Шовгенова з питань діяльності Департаменту.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 25, арк. 20, 21, 22, 22 зв., 23, 23 зв., 24, 24 зв., 26, 32, 39, 51, 58, 58 зв., 59, 59 зв., 76, 77, 78, 79, 81, 81 зв.

23 серпня 1918 р. Дозвіл Департаменту водяних та шосейних шляхів на формування комісії для іспиту на стан техніка за підписом директора Департаменту Івана Шовгенова.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 8, арк. 11.

23 серпня 1918 р. Протокол наради при Міністерстві шляхів УД, головою якої був директор Департаменту водяного і шосейного господарства Іван Шовгенів, з питань розмежування діяльності

Міністерства шляхів та Міністерства внутрішніх справ у справі земського дорожнього будівництва.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 5, арк. 188, 188 зв., 189, 189 зв., 190.

3–28 вересня 1918 р. Доповідь тимчасово виконуючого обов'язки директора Департаменту водяного і шосейного господарства Міністерства шляхів УД Івана Шовгенова “Про гідротехнічні вишуки у Николаєвському спуску” та копії протоколів нарад у Міністерстві шляхів з питання зміцнення Николаївського спуску у м. Києві, в роботі яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 37, арк. 5–8, 26, 26 зв., 28–28 зв.

20 вересня 1918 р. Протокол наради Міністерства шляхів УД з питання зміцнення Николаївського спуску у м. Києві, в роботі якої брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 36, арк. 25, 25 зв.

20–28 вересня 1918 р. Копії протоколів нарад Міністерства шляхів УД з питань зміцнення Николаївського спуску та відкосів Набережної дороги у м. Києві, в яких брав участь директор Департаменту водних, шосейних та ґрунтових доріг Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 1, спр. 5, арк. 10, 10 зв., 11, 11 зв., 12, 12 зв., 13, 13 зв.

10 жовтня 1918 р. Журнал засідання Комісії при Міністерстві фінансів, в якому брав участь директор Департаменту водяного і шосейного господарства Міністерства шляхів УД Іван Шовгенів.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 22, арк. 23.

22 жовтня 1918 р. Протокол засідання Спеціальної комісії про стан Наводницького мосту, в роботі якої брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 2200, оп. 1, спр. 35, арк. 159, 159 зв., 160, 160 зв., 161.
Копія.

2 листопада 1918 р. Протокол наради керівників окремих підрозділів Департаменту водяного та шосейного господарства Міністерства шляхів УД, в якому брав участь директор Департаменту Іван Шовгенів.

Ф. 2200, оп. 2, спр. 15, арк. 1–14.

16 грудня 1918 р. Накази по Міністерству шляхів УД і Департаменту водяного та дорожнього господарства, підписані виконуючим обов'язки директора Департаменту Іваном Шовгеновим.

Ф. 2537, оп. 6, спр. 12, арк. 1, 2.

[1919 р.] Список членів Ради республіки, де згадується Іван Шовгенів як представник Залізничної спілки.

Ф. 3696, оп. 2, спр. 5, арк. 2.

2 травня 1920 р. – 15 лютого 1921 р. Списокурядовців Міністерства шляхів УНР, серед яких згадується директор Департаменту водяного і дорожнього господарства Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 205, арк. 24.

26 травня 1920 р. Доповідь керуючого Міністерством шляхів до Ради народних міністрів з проханням ухвалити кандидатуру інженера Шовгенова директором Департаменту водяного і дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 80, арк. 4.

28 травня 1920 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про призначення з 15 травня 1920 р. Івана Шовгенова тимчасово виконуючим обов'язки директора Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 13;

спр. 99, арк. 57.

6 червня 1920 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про призначення Олександра Мейера тимчасово виконуючим обов'язки діловода Департаменту нового будівництва з 1 червня 1920 р., підписаний за директора Департаменту нового будівництва інженером Іваном Шовгеновим.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 75;

13 червня 1920 р. Наказ по Міністерству шляхів (Департаменту нового будівництва) про призначення Ярина В. М. тимчасово старшим інженером Департаменту, підписаний виконуючим обов'язки директора Департаменту нового будівництва Іваном Шовгеновим.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 84.

14 червня 1920 р. Наказ Міністерства шляхів УНР про призначення тимчасово виконуючого обов'язки директора Департаменту водяного та дорожнього господарства Івана Шовгенова керівником Міністерства шляхів УНР (на час перебування міністра Пилипчука у м. Проскурові) та керівником департаментів нових будівель, експлуатаційно-технічного та комерційно-експлуатаційного, які мають переїхати до м. Старокостянтинова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 89–89 зв.

17 червня 1920 р. Витяг з журналу засідання Ради Міністрів УНР про призначення Івана Шовгенова директором Департаменту водяного і дорожнього господарства з 15 травня 1920 р.

Ф. 2582, оп. 2, спр. 39, арк. 29. Копія.

21 червня 1920 р. – 9 листопада 1921 р. Фінансові та розпорядчі документи, підписані керуючим Міністерством шляхів, директором Департаменту водяних та шосейних шляхів Іваном Шовгеновим.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 168, арк. 113, 114;
спр. 187, арк. 17, 21;
спр. 199; арк. 92, 96.

26 червня 1920 р. Посвідчення директора Департаменту водяного та шосового господарства Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 117, арк. 32.

30 червня 1920 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про персональний склад Міністерства, де згадується Іван Шовгенів як виконуючий обов'язки директора Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 94 зв.

30 червня – 30 липня 1920 р. Накази по Міністерству шляхів УНР про персональний склад Міністерства, де згадується Іван Шовгенів 30 червня як виконуючий обов'язки директора Департаменту водяного та дорожнього господарства, 24 липня як директор Департаменту нового будівництва і водяного та дорожнього господарства, 30 липня як директор Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 21, 25, 28 зв.

Липень 1920 р. Запрошення Івана Шовгенова на засідання Ради Міністерства шляхів, яке мало відбутися 26 липня 1920 р.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 13.

Липень 1920 р. – серпень 1921 р. Списки співробітників Міністерства шляхів УНР, де згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства Іван Шовгенів.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 10 зв., 21;
спр. 99, арк. 120;
спр. 110, арк. 22.

2 серпня 1920 р. Посвідчення директора Департаменту водяного та дорожнього господарства і Департаменту нового будівництва Міністерства шляхів Івана Шовгенова.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 117, арк. 50.

14 вересня 1920 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про звільнення Івана Шовгенова від виконання обов'язків директора Департаменту нових будівель у зв'язку з призначенням на цю посаду інженера Плюща, тобто з 1 вересня.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 35 зв.

21 жовтня 1920 р. Список урядовців Міністерства шляхів УНР, які реєвакуються з м. Станіслава до м. Кам'янця-Подільського, серед яких згадується директор Департаменту водяного та шосейного господарства Іван Шовгенів.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 37, 37 зв.

24 жовтня 1921 р. Робота Івана Шовгенова “Використання енергії порогів”.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 145, арк. 17, 17 зв., 18, 18 зв. Машинопис з рукописними правками за власноручним підписом автора.

Жовтень 1920 р. Доповідь до Ради народних міністрів УНР Міністра шляхів з доданням підписаного директором Департаменту водяного і шосейного господарства І. Шовгеновим кошторису на роботи по відбудові зруйнованих військовими подіями мостів та на виконання інших робіт.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 160, арк. 21–24.

10 листопада 1920 р. Прохання директора Департаменту водяного та шосового господарства Івана Шовгенова про затвердження печатки Департаменту.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 39.

11 листопада – 21 грудня 1920 р. Автобіографії Івана Опанасовича Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 106, арк. 174, 174 зв.

13 листопада 1920 р. Список урядовців Міністерства шляхів, для яких загально-адміністративний відділ Міністерства просить дозволу пересуватися вночі по м. Кам'янцю-Подільському, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 39.

Листопад 1920 р. Списки урядовців Міністерства шляхів УНР, що перебували в м. Кам'янці-Подільському, серед яких згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства та керуючий Міністерством Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 106, арк. 102;

спр. 205, арк. 13 зв., 14 зв.

12–16 грудня 1920 р. Накази по Міністерству шляхів УНР про затвердження списку урядовців Міністерства, які працювали в м. Тарнові (Польща), серед яких згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства та керуючий Міністерством Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 87, арк. 47;

спр. 97, арк. 55, 56 зв.

21 грудня 1920 р. Автобіографія Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 80, арк. 5, 5 зв., 6, 6 зв.

25–31 грудня 1920 р. Списки урядовців центральних установ Міністерства шляхів УНР у м. Тарнові (Польща) із зазначенням родинного стану, де згадується директор Департаменту водяного та шосейного господарства Іван Шовгенів, його дружина (45 років), син (20 років), син (18 років), дочка (14 років).

Ф. 2537, оп. 2, спр. 119, арк. 76, 80, 87.

27 грудня 1920 р. Наказ Директорії УНР по Міністерству шляхів УНР про призначення Івана Шовгенова директором Департаменту водяного та дорожнього господарства з 15 травня 1920 р.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 80, арк. 7– оригінал за підписом Петлюри, арк. 8 – копія.

1920 р. Особова справа урядовця Міністерства шляхів УНР Івана Шовгенова: анкета, наказ про призначення директором Департаменту водяного та дорожнього господарства, витяги з журналу засідань Ради народних міністрів.

Ф. 2537, оп. 3, спр. 136, арк. 1–4.

1920 р. Доповідь до Ради народних міністрів Міністерства шляхів УНР за підписом директора водяного і шосейного господарства Івана Шовгенова про стан шосейних доріг України.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 159, арк. 4, 4 зв., 8, 8 зв., 27, 27 зв.

[1920 р.] Рахунок директора Департаменту водяного та дорожнього господарства Івана Шовгенова як дебітора Скарбниці.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 172, арк. 24 зв., 25.

[1920 р.] Список урядовців Міністерства шляхів УНР, евакуйованих з м. Кам'янець-Подільського, серед яких згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства і нового будівництва Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 21.

[1920 р.] Список з анкетними даними біженців з України – урядовців Міністерства шляхів УНР, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 53 зв., 54 зв.

[1920 р.] Службові записки директора Департаменту водяного та дорожнього господарства Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 158, арк. 54, 65;
спр. 159, арк. 13, 23, 115.

1920–1921 рр. Списки урядовців Міністерства шляхів УНР з анкетними даними, серед яких згадується директор Департаментів

водяних і шосейних шляхів, нового будівництва і водяного та дорожнього господарства, товариш Міністра Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 205, арк. 11 зв., 15, 17, 24, 27 зв., 29, 33, 37, 43, 46 зв., 48, 49, 52, 55, 61, 64, 68, 72 зв., 75, 96, 97, 107, 108, 112, 113, 118 зв., 121 зв.;
спр. 221, арк. 17.

10 січня 1921 р. Звіт директора Департаменту водяного і дорожнього господарства Івана Шовгенова про діяльність Департаменту за 1920 р.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 217, арк. 1, 1 зв., 2, 2 зв.

10 січня 1921 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про відрядження директора Департаменту водяного та дорожнього господарства Івана Шовгенова з 13 січня 1921 р. до Варшави на невизначений термін.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 60 зв., 61.

30 січня 1921 р. Звіт директора Департаменту Івана Шовгенова до Міністра шляхів УНР про відрядження до Варшави та Білостока (13–25 січня 1921 р.).

Ф. 1065, оп. 2, спр. 158, арк. 71, 71 зв., 72.

30 січня 1921 р. Наказ Міністерства шляхів УНР про повернення Івана Шовгенова 25 січня 1921 р. з відрядження до Варшави.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 63 зв.

17 лютого 1921 р. Розписка Івана Шовгенова про отримання для Департаменту водяного та дорожнього господарства Вісника державних законів УНР.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 64.

27 березня 1921 р. Доповідь Івана Шовгенова Міністру шляхів УНР “Морські порти України”.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 158, арк. 82–86.

31 березня 1921 р. Листування офіційних осіб з директором Департаменту водяного та дорожнього господарства Іваном Шовгеновим.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 158, арк. 89, 89 зв., 92.

Березень 1921 р. Відомість про службовий стаж урядовців Департаменту водяного та дорожнього господарства Міністерства шляхів, у якій є дані про службовий стаж директора Департаменту Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 158, арк. 111.

5 квітня 1921 р. Запрошення директора Департаменту водяного і дорожнього транспорту Івану Шовгенову на засідання Комісії по обговоренню питання щодо організації тимчасових центральних і місцевих установ після повернення уряду УНР в Україну.

Ф. 1065, оп. 2, спр. 158, арк. 91.

10 квітня – 2 червня 1921 р. Протоколи засідань Малої Ради Міністрів УНР, в роботі яких брав участь виконуючий обов'язки товариша Міністра шляхів Іван Шовгенів.

Ф. 1065, оп. 2, спр. 336, арк. 2–15, 19–20, 25–28 зв., 32, 32 зв., 50–53 зв., 60–63. Копії.

27 квітня 1921 р. Доповідна записка директора Департаменту водяного і дорожнього господарства Івана Шовгенова Міністрові шляхів УНР про персональний склад та роботу Департаменту.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 219.

21 травня 1921 р. Лист члена Ради республіки Івана Шовгенова до Міністерства закордонних справ УНР з проханням виписати для нього праці закордонних авторів з питань меліорації та транспорту в Україні.

Ф. 3696, оп. 2, спр. 59, арк. 53, 53 зв.

21 травня – 10 червня 1921 р. Накази по Міністерству шляхів УНР про створення комісій під головуванням Івана Шовгенова по перевірці роботи Господарчого відділу Міністерства та по перевірці фінансової діяльності Дирекції польової управи залізниць.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 73 зв.

27 травня 1921 р. Доповідна записка Івана Шовгенова про відсутність військових старшин у складі Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 126.

4 червня 1921 р. Список службовців центральної установи Міністерства шляхів УНР, що залишилися на службі після скорочення штатів згідно з законом від 4-го червня 1921 р., у якому значиться директор Департаменту водяного та дорожнього господарства Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 119, арк. 98.

18 червня 1921 р. Лист директора Департаменту водяного і дорожнього господарства Івана Шовгенова до директора Департаменту нового будівництва з проханням зробити розпорядження про видання йому з бібліотеки цього Департаменту книг для тимчасового користування.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 208, арк. 140.

28 червня 1921 р. Прохання Івана Шовгенова до Міністра шляхів УНР про надання відпустки одному з урядовців Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 136.

28 червня 1921 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про призначення директора Департаменту водяного та дорожнього господарства Івана Шовгенова головою комісії по скороченню штатів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 76.

[Червень 1921 р.] Штат центральних установ Міністерства шляхів УНР, необхідний для дальшої праці після скорочення штатів, у якому значиться Іван Шовгенів, директор Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 119, арк. 91. Копія.

5 липня 1921 р. Лист Івана Шовгенова Міністру шляхів УНР з відмовою від участі у роботі комісії по розгляду справи Польової дирекції залізниць.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 217, арк. 6, 6 зв.

7 липня 1921 р. Список урядовців Міністерства шляхів УНР, які перебувають у м. Тарнові (Польща), серед яких згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 99 зв.

12 липня 1921 р. Витяг з протоколу засідання Ради народних міністрів УНР про призначення Івана Шовгенова директором Департаменту нового будівництва.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 205, арк. 111.

14 липня – 17 грудня 1921 р. Розпорядження директора Департаменту водяного та дорожнього господарства, віце-міністра шляхів та керуючого Міністерством шляхів Івана Шовгенова службового характеру.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 199, 229, 230, 231, 233, 234, 234 зв., 238.

20 липня 1921 р. Лист директора Департаменту водяного і дорожнього господарства Івана Шовгенова Міністру шляхів УНР про результати праці очолюваної ним комісії по розгляду справ Польової дирекції залізниць.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 217, арк. 8, 8 зв.

29 липня 1921 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про затвердження персонального складу Міністерства після скорочення, де згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 82.

11 серпня 1921 р. Доповідна записка Івана Шовгенова Міністерству шляхів УНР про склад Департаменту водяного та дорожнього господарства.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 170, 170 зв.

16 серпня 1921 р. Доповідна записка Івана Шовгенова керуючому Міністерством шляхів УНР про виконання своїх обов'язків.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 195, 195 зв.

15 вересня 1921 р. Наказ голови Ради народних міністрів Пилипчака по Міністерству шляхів УНР про призначення Івана Шовгенова товаришем Міністра Міністерства шляхів УНР з дорученням керувати Міністерством.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 90 зв.

16 вересня 1921 р. Доповідні записки Івана Шовгенова до загального департаменту Міністерства шляхів УНР про санітарний стан шляхів України та розвиток професійної освіти.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 94, арк. 168, 169, 225, 226.

17 вересня 1921 р. – 31 березня 1922 р. Накази по Міністерству шляхів УНР за підписом керуючого Міністерством Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 91–98 зв.

30 вересня 1921 р. Лист керуючого Міністерством шляхів УНР Івана Шовгенова до Міністерства фінансів УНР з клопотанням про призначення пенсії сім'ї померлого працівника залізниці.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 110, арк. 26, 26 зв.

3 жовтня 1921 р. Автобіографія та службовий реєстр Івана Шовгенова, заповнений власноручно.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 199, арк. 100, 100 зв.

11 жовтня 1921 р. Офіційний лист до Ради народних міністрів про поточні справи Міністерства шляхів УНР за підписом керуючого Міністерством Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 119, арк. 119. Копія.

20 жовтня 1920 р. – 24 жовтня 1921 р. Доповідні записки Івана Шовгенова про використання енергії річних порогів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 145, арк. 17, 17 зв., 18, 18 зв.

[Жовтень 1921 р.] Список урядовців Міністерства шляхів УНР, які залишені в штаті Міністерства після його скорочення 20 жовтня 1921 р., серед яких згадується керуючий Міністерством Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 111, арк. 27.

19 грудня 1921 р. – 30 грудня 1925 р. 5 листів Івана Шовгенова до Голови Українського громадського комітету в ЧСР Микити Шаповала з питань допомоги студентам і викладачам УГА, надання візи його сім'ї та з інших питань.

Ф. 3563, оп. 1, спр. 226, арк. 1–12.

25 грудня 1921 р. Лист віце-міністра шляхів УНР Івана Шовгенова до Голови Ради Міністрів УНР з питань матеріального забезпечення урядовців Міністерства.

Ф. 1065, оп. 4, спр. 34, арк. 13, 13 зв.

Грудень 1921 р. Довідка Міністерства шляхів УНР про розміри утримання урядовців, де згадується керуючий Міністерством Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 9, спр. 15, арк. 20.

[1921 р.] Списки урядовців Міністерства шляхів УНР з анкетними даними, серед яких згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 106, арк. 167, 168, 172.

[1921 р.] Список урядовців місцевих установ Міністерства шляхів УНР, серед яких згадується директор Департаменту водяного та дорожнього господарства Іван Шовгенів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 208, арк. 175. Копія.

11 січня 1922 р. Листи службового характеру виконуючого обов'язки керуючого Міністерством шляхів Івана Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 227, арк. 6;
спр. 234, арк. 10.

14 січня 1922 р. З наказу Директорії УНР № 7 про звільнення Івана Шовгенова, згідно з його проханням, від керівництва Міністерством шляхів із залишенням на посаді товариша Міністра шляхів.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 97;
спр. 234, арк. 4.

14 січня 1922 р. Наказ Директорії УНР Ч. 2 про звільнення урядовців, серед яких згадується, що Євгена* Шовгенова звільняють від керування Міністерством шляхів та залишають в уряді товаришем Міністра шляхів.

Ф. 3696, оп. 2, спр. 85, арк. 11, 12. Копії.

* Тут помилка, треба: *Івана*.

29 березня 1922 р. Лист товариша керуючого Міністерством шляхів, пошт і телеграфів Івана Шовгенова до Міністра закордонних справ УНР про пересилку марок УНР нового зразка з Відня (Австрія) до Тарнова (Польща).

Ф. 3696, оп. 2, спр. 85, арк. 39.

4 квітня 1922 р. Особова справа товариша Міністра шляхів УНР Івана Шовгенова (службовий реєстр).

Ф. 1065, оп. 3, спр. 64, арк. 1, 1 зв., 2, 2 зв.

8 квітня 1922 р. Прохання виконуючого обов'язки керуючого Міністерством шляхів Івана Шовгенова до Голови Ради народних міністрів УНР про надання йому довготермінової відпустки для організації Української сільськогосподарської академії у Празі з резолюцією А. Левицького “Згоден” від 9 квітня 1922 р.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 227, арк. 15.

8 квітня 1922 р. Прохання Івана Шовгенова до Голови Ради народних міністрів УНР про видачу із бібліотеки Міністерства шляхів книг, необхідних викладачам Української сільськогосподарської академії для підготовки лекцій.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 232, арк. 7.

10 квітня 1922 р. Лист віце-міністрові шляхів Івану Шовгенову з особистої канцелярії Голови Ради народних міністрів УНР про його згоду на надання І. Шовгенову відпустки.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 227, арк. 14.

20 квітня 1922 р. Посвідчення урядовця Міністерства шляхів УНР Д. Отченаша, підписане керуючим Міністерством Іваном Шовгеновим.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 227, арк. 16.

22 квітня – травень 1922 р. Накази Міністерства шляхів, пошт і телеграфів УНР про надання відпустки без утримання на чотири місяці віце-міністру Міністерства шляхів, пошт і телеграфів УНР Івану Шовгенову та про передачу ним справ.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 98 зв., 99.

24 квітня 1922 р. – 28 грудня 1923 р. Записи у “Хроніці” М. Шаповала, де згадується І. Шовгенів.

Ф. 3563, сп. 1, спр. 118, арк. 9, 9 зв., 10, 10 зв., 12 зв., 13.

26 квітня 1922 р. – 28 грудня 1923 р. Записи в щоденнику Микити Шаповала про візит до нього та до Міністерства закордонних справ УСР професорів УГА Івана Шовгенова, Бориса Іваницького та інших, про його ставлення до І. Шовгенова.

Ф. 3563, оп. 1, спр. 119а, арк. 47 зв., 56, 58, 62 зв., 63 зв., 83, 84, 94.

28 квітня 1922 р. Протокол першого засідання Професорської ради УГА, на якому Івана Шовгенова обрали професором УГА по кафедрі гідротехніки та ректором УГА, Б. Іваницького – проректором, І. Шереметинського – секретарем Ради, яким, крім того, було доручено тимчасово виконувати обов’язки Сенату УГА.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 1, арк. 1, 1 зв., 2.

30 квітня 1922 р. – 19 січня 1924 р. Протоколи засідань Професорської ради УГА з питань затвердження статуту та обрання ревізійної комісії; організації керівних органів та канцелярії УГА, забезпечення кадрами; створення Матуральних курсів УГА; прийому студентів на навчання, призначення стипендій, надання віз студентам УГА, їх розміщення в Подєбрадах та харчування; кошторису УГА, оплати додаткових лекцій, затвердження навчальних програм, проведення іспитів; улаштування виставок, організації співпраці українських наукових та науково-професійних інституцій, у яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 1, арк. 3–21, 23–29, 34–37, 54–55, 59–107, 112–124 зв., 127–144. Копії.

15 травня – 13 вересня 1922 р. Журнали засідань Приймальної комісії УГА, на яких був присутній Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 108, арк. 1–9 зв., 19, 19 зв., 25, 33, 34, 38, 38 зв., 40–43, 46, 47, 48, 63, 63 зв.

21 травня 1922 р. – 25 січня 1924 р. Журнал засідань зборів професорів сільськогосподарського інженерного відділу УГА, в яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 440, арк. 1–8 зв., 11–17, 18 зв.–23 зв., 26 – 30 зв., 31 зв.–41, 42 зв.–45, 47–52, 53 зв.–60 зв., 62–69 зв.

1 червня 1922 р. – 31 грудня 1926 р. Протоколи засідань Сенату УГА, в яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 439, арк. 1–20, 25–39, 42–53, 55–121, 123–123 зв., 132–155, 158–171, 174–175, 190–218, 228–240, 335–420 зв., 423–452 зв. Копії.

4 червня 1922 р. – 19 червня 1927 р. Протоколи засідань Професорської ради УГА, в роботі яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 247, арк. 3–52, 56–68, 73–82, 85–86 зв., 97–102 зв., 135–190, 193–215. Копії.

7 червня 1922 р. Журнал засідань Комісії по розгляду прохань осіб, які бажають вступити до УГА або на Матуральні курси при УГА, в яких брав участь професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 444, арк. 62, 62 зв. Копія.

17 червня 1922 р. – 30 січня 1924 р. Протоколи засідань Сенату УГА, в яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 106, арк. 1–19, 24–38, 41–51, 53–110 зв., 117–137, 140–153, 156–157. Копії.

23 червня 1922 р. – 18 липня 1923 р. Протоколи засідань адміністративно-господарської комісії Українського громадського комітету (Комітет допомоги студентам УГА), в яких брав участь ректор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 268, арк. 1–13, 15–23, 25–31, 46, 47, 52, 53, 55–57, 62. Копії.

Червень 1922 р. Мандат Української Асоціації Ліги Націй на ім'я Голови секції Асоціації в Празі професора Івана Шовгенова на конференцію Міжнародного союзу Асоціації Ліги Націй у Празі.

Ф. 4465, оп. 1, спр. 887, арк. 1.

9 серпня 1922 р. – 12 травня 1924 р. Листування УГА з різними допомогивими комітетами з питань допомоги студентам УГА за підписом ректора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 5, арк. 2, 11, 43, 44, 56, 59, 103, 106. Копії.
Українська та чеська мови.

23 серпня 1922 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова до інженера Б. М. Василюва з повідомленням, що предмети машинознавство та теоретична механіка, які він бажав викладати в УГА, в першому семестрі не викладаються і з пропозицією читати курс чистої математики.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 109, арк. 1, 2. Оригінал. Копія.

30 серпня 1922 р. Довідка про структуру, завдання та діяльність УГА, підписана ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 128, арк. 1–6.

18 вересня 1922 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова до декана сільськогосподарського інженерного відділу УГА про святкування відкриття Академії 22 жовтня 1922 р.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 447, арк. 59.

Вересень–грудень 1922 р. Відомості на виплату зарплати співробітникам УГА, де згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 3, арк. 4 зв., 5, 19 зв., 20, 110 зв., 111, 282 зв., 283;

спр. 4, арк. 264 зв., 265, 317 зв., 318, 349 зв., 350.

1 грудня 1922 р. Лист Микити Шаповала до Івана Шовгенова з питання фотографування його як фундатора УГА разом з першим складом викладачів УГА.

Ф. 3563, оп. 1, спр. 244, арк. 101, 101 зв., 102.

9 грудня 1922 р. Відповідь Професорської ради УГА, підписана ректором Іваном Шовгеновим, на лист студентів УГА до чеської влади про відокремлення УГА від Українського громадського комітету.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 105, арк. 122, 123.

1922–1924 рр. Оголошення по УГА, підписані ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 105, арк. 24, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 53, 69, 83, 94, 115, 369, 373, 380.

1922–1927 рр. Листування ректора УГА Івана Шовгенова з інституціями та офіційними особами з питань діяльності УГА, комп-

лектування кадрами, соціального забезпечення студентів та викладачів, фінансової допомоги тощо.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 109, арк. 1, 2, 4, 24, 36, 58, 58 зв., 63, 66, 76, 85; 111, 135, 135 зв., 136, 146, 148, 148 зв., 150, 150 зв., 167; спр. 113, арк. 28, 44, 90, 134, 157, 158, 159, 170, 177, 190, 191, 212, 215, 260, 300, 428; спр. 114, арк. 1, 6, 6 зв., 30; спр. 115, арк. 274. спр. 119, арк. 14, 20, 24, 25, 29, 30, 32, 33, 34, 39, 41, 46, 49, 52, 53, 58, 58 зв., 66, 67, 67 зв., 68, 68 зв., 71, 73, 74, 75, 76, 81, 83, 117, 121, 127, 128, 129–139 зв., 144, 152, 184, 186, 189, 190, 190 зв., 193, 193 зв., 194, 194 зв., 196, 198, 201, 202, 205–207, 212, 213, 214, 222, 227–232, 251, 255, 257, 282, 287, 294, 302, 307, 314, 316, 317, 319, 329, 341, 344, 362, 363, 386, 390, 391, 428, 430, 437, 457, 466, 477, 484, 486, 487, 488, 488 зв., 491, 501, 519, 537, 553, 562, 567, 588, 597, 621, 623, 624, 657, 672, 685, 687, 688; спр. 121, арк. 1, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 36, 54, 56, 62, 194; спр. 122, арк. 3, 5, 7, 7 зв., 9, 12, 14, 17, 18, 19, 30, 30 зв., 31, 100, 101, 101 зв., 107, 112, 113, 114, 116, 118, 122, 124; спр. 123, арк. 5, 14, 14 зв., 15, 15 зв., 18, 26, 27, 36, 47, 118; спр. 124, арк. 2, 63, 70, 169, 270, 274, 278, 284, 285, 293, 295, 313, 314, 318, 321, 323, 347, 366; спр. 179, арк. 22, 25, 29, 31; спр. 181, арк. 189–189 зв., 191–192 зв., 205–206, 208–211, 248, 248 зв. Копії. Українська та чеська мови.

1922 р. Список членів Професорської ради УГА, що мали право вирішального голосу, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 247, арк. 1.

1922 р. Протоколи засідань Сенату УГА, в яких брав участь ректор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 106, арк. 1–38, 41–51, 53–110, 119–153, 156–157. Копії.

1922 р. Листування УГА за особистим підписом ректора Івана Шовгенова з різними офіційними установами з питань матеріальної допомоги студентам УГА.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 5, арк. 2, 11, 44, 56, 59, 103, 106. Копії. Українська та чеська мови.

1922 р. Оголошення про засідання Професорської ради УГА, підписані ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 105, арк. 18, 19, 21, 60, 368, 390, 420, 432.

1922–1927 рр. Списки професорського та лекторського складу УГА, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 105, арк. 519, 520, 537, 538, 553 559 зв.;
спр. 119, арк. 56, 91, 110, 124, 235, 236 зв., 238, 239 зв., 308;
спр. 123, арк. 4.
спр. 132, арк. 3, 6, 8, 12–15.

1922–1928 рр. Кошториси УГА, підписані ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 2, арк. 13–16, 56–59, 144–145, 185–187;
спр. 6, арк. 14, 15, 16, 17, 19, 20;
спр. 8, арк. 1, 2, 4–8, 12–14, 15–15зв., 20, 21–22 зв., 23, 24, 32–
32 зв., 33, 34, 35, 46–48, 49, 70, 84, 84 зв., 111, 112, 120, 121,
122 зв., 178, 179, 180–188, 191, 192, 193, 201;
спр. 29, арк. 42, 43, 44, 45, 155, 156.

1922–1931 рр. Список персонального складу адміністративних органів УГА по виборчих періодах, де зафіксовано, що Іван Шовгенів обіймав посаду ректора УГА у 1922–1927 рр.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 128, арк. 150.

14 березня 1923 р. Протокол засідання Сенату УГА, в якому брав участь ректор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 212, арк. 74, 74 зв., 75, 75 зв., 76. Копія.

30 березня 1923 р. Програма курсу гідравліки для студентів меліоративного і межового підвідділів УГА, розроблена професором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 481, арк. 1, 2, 2 зв. Автограф.

9 травня [1923 р.] Текст привітання президента ЧСР Масарика під час відвідання ним Подебрад, виголошеного ректором УГА Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 133, арк. 9, 9 зв. Автограф.

20 травня 1923 р. Стаття в газеті “Український голос” про відвідини президентом ЧСР Масариком УГА та про його спілкування з ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 133, арк. 23.

4 червня 1923 р. – 23 травня 1926 р. Протоколи засідань Професорської ради УГА, в роботі яких брав участь ректор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 107, арк. 1–52 зв., 57–66, 69–72 зв., 73–75, 78–80, 83–87 зв., 98–103 зв., 136–162. Копії.

7 червня 1923 р. Вітання Українському вищому педагогічному інституту імені М. Драгоманова у Празі у зв’язку з відкриттям, підписане від імені УГА ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 127, арк. 51.

13 червня 1923 р. Правила субсидіювання та кредитування організацій, існуючих при УГА в ЧСР, підписані ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 393, арк. 42. Копія.

17 липня 1923 р. – 1 жовтня 1927 р. Протоколи засідань Сенату УГА, в яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 130, арк. 1–12 зв., 19–50 зв., 78–80 зв.; спр. 131, арк. 21–22 зв., 32–32 зв.
спр. 141, арк. 3–33, 43–54, 151–234 зв., 237–266 зв. Копії.

28 серпня 1923 р. – 10 червня 1927 р. Протоколи засідань Господарсько-фінансової комісії Комітету допомоги студентам при УГА, в яких брав участь ректор УГА Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 281, арк. 1–5, 13–19, 23, 24, 27–29 зв., 32–32 зв., 36–37, 78–97 зв., 100–102, 107–114 зв. Копії.

Вересень 1923 р. Розклад лекцій сільськогосподарського інженерного факультету УГА, де згадуються лекції Івана Шовгенова з гідравліки.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 449, арк. 6, 21 зв.

4 жовтня 1923 р. Доповідь Івана Шовгенова сільськогосподарсько-інженерному відділу УГА про курс лекцій О.М. Коваленка “Аналітична геометрія в просторі”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 444, арк. 93, 94, 94 зв., 96. Оригінал (рукопис) і машинописна копія.

4 жовтня 1923 р. Витяг з протоколу засідання Ради професорів сільськогосподарсько-інженерного відділу УГА, в якому йдеться про доповідь І. Шовгенова про підручник О. Коваленка “Аналітична геометрія в просторі”.

Ф. 3795, оп.1, спр.444, арк. 92. Копія.

16 жовтня 1923 р. Фотографія викладачів та випускників Матуральних курсів при УГА, серед яких – Іван Шовгенів з його автографом на звороті.

Ф. 4368, оп. 1, спр. 16, арк. 1, 1 зв.

6 жовтня 1923 р. Фотографія викладачів Матуральних курсів при УГА, серед яких – Іван Шовгенів.

Ф. 4368, оп. 1, спр. 16, арк. 2.

3 листопада 1923 р. – 10 липня 1925 р. Офіційне листування ректора УГА Івана Шовгенова з керівниками структур УГА.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 444, арк. 73, 73 зв., 130;

спр. 447, арк. 83;

спр. 449, арк. 20, 51;

спр. 455, арк. 70, 72, 72 зв.;

спр. 465, арк. 46 зв.;

спр. 468, арк. 188, 189;

спр. 473, арк. 548, 645, 645 зв., 649, 649 зв.

21 листопада 1923 р. Відомості про видання, які планувалися Видавничим товариством при УГА, серед яких згадується “Гідравліка” професора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 449, арк. 48.

1923 р. Інформація про перебування президента ЧСР Масарика в Подєбрадах 9 травня 1923 р. та про спілкування його з ректором УГА Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 133, арк. 10.

1923 р. Курс лекцій професора Івана Шовгенова “Гідравліка”, прочитаний ним у 1923 р. студентам УГА. Ч. I. Гідростатика.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 116, арк. 1–177. Рукопис.

1923 р. Листування ректора УГА Івана Шовгенова з різними установами з адміністративних та фінансових питань.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 8, арк. 131, 131 зв., 132, 134, 146, 152, 153, 166, 167, 173, 175, 202, 205, 206, 207, 211, 211 зв. Копії. Українська та чеська мови.

1923 р. Список лекторського складу УГА, де згадується професор-гідротехнік Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 405, арк. 119.

1923 р. Список членів Видавничого товариства при УГА, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 224, арк. 60.

[1923 р.] Доповідна записка керівництва УГА до Міністерства земельних справ ЧСР про необхідність забезпечення студентів УГА підручниками та список підручників, готових до видання, серед яких згадується робота Івана Шовгенова “Аналітична геометрія”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 119, арк. 59–62. Копії.

[1923 р.] Список книг, які заплановані для передачі до канцелярії УГА, де згадується книга Івана Шовгенова “Аналітична геометрія”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 119, арк. 322. Копія.

1923–1924 рр. Навчальні плани інженерного відділу УГА, де зазначено, що професор Іван Шовгенів викладає гідрологію.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 119, арк. 153 зв.;
спр. 124, арк. 27 зв., 44. Копії.

1923–1924 рр. Кошториси на виплату заробітної плати, стипендій, видавничу діяльність УГА та інші витрати, підписані ректором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 119, арк. 200, 241, 242, 253, 254, 263, 312, 313, 345, 360, 366, 367, 673, 674. Копії.
Ф. 3795, оп. 5, спр. 281, арк. 20–21.

1923 р. – 25 січня 1926 р. Листування УГА з українськими громадськими організаціями та чеськими урядовими устано-

вами з питань діяльності УГА за підписом ректора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 136, арк. 17, 30, 31, 40, 42, 43, 43 зв., 44, 52, 54, 58, 71, 94, 158, 176, 312, 336, 337, 540;

спр. 137, арк. 42, 43, 75, 135. Копії. Чеська та українська мови.

1923–1926 рр. Листування з Міністерством хліборобства ЧСР про закупівлю приладдя для кабінетів та лабораторій УГА, за підписом ректора УГА Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 135, арк. 10, 19, 21, 25, 35, 42, 43, 45, 45 зв., 51, 83, 84, 218, 246, 247, 249, 250. Копії. Чеська мова.

1923–1926 рр. Списки членів Українського видавничого товариства при УГА, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 246, арк. 3;

спр. 257, арк. 3 зв., 8 зв.;

спр. 263, арк. 1;

Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 26, 28.

9 січня 1924 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова до Вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі у справі запрошення М. Грушевського на посаду завідувача кафедрою соціології економічно-кооперативного відділу УГА.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 200, арк. 9.

1 лютого – 4 листопада 1924 р. Листування ректора УГА Івана Шовгенова з деканами УГА та іншими офіційними особами.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 340, арк. 1, 1 зв., 16, 16 зв., 70.

7 березня 1924 р. Список надісланих до Міністерства закордонних справ ЧСР видань УГА, серед яких згадується праця Івана Шовгенова “Водяне господарство”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 119, арк. 417. Копія.

27 квітня 1924 р. Список викладачів УГА, де згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 148, арк. 400.

5 липня 1924 р. Витяг з протоколу засідання Ради професорів сільськогосподарського інженерного факультету про призначення професора Івана Шовгенова відповідальним за створення комісії “в справі постановки креслення”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 458 а, арк. 97.

8 серпня 1924 р. Список членів Українського видавничого товариства при УГА, позбавлених права на знижку, встановлену для членів Товариства, серед яких згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 228, арк. 102, 103.

27 серпня 1924 р. Подяка гуртка українських студентів “Основа” при технічній школі в Шарлотенбурзі керівництву УГА за отримані книги, серед яких згадується праця Івана Шовгенова “Аналітична геометрія на площі”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 136, арк. 283, 284.

1 жовтня 1924 р. Список видань Українського видавничого товариства при УГА, де згадуються праці Івана Шовгенова “Гідро-техніка. Ч. I”, “Гідравліка”, “Водяне господарство” та “Аналітична геометрія”

Ф. 3795, оп. 5, спр. 233, арк. 158, 160;
спр. 265, арк. 1, 1 зв.

1 жовтня 1924 р. Анкета Івана Шовгенова, надана Комісії по переміщенню Академії у м. Табор.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 149, арк. 27.

1924 р. Список книг, виданих Видавничим товариством УГА, серед яких згадуються праці Івана Шовгенова “Водяне господарство на Україні”, “Аналітична геометрія”, “Гідравліка”

Ф. 3795, оп. 1, спр. 136, арк. 212.

1924 р. Відомості на отримання коштів для УГА від Міністерства закордонних справ у 1924 р., де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 17, арк. 15 зв.

1924 р. Список авторів, які подали до друку у Видавниче товариство при УГА свої праці, серед яких згадуються праці Івана Шовгенова

“Водяне господарство на Україні”, “Аналітична геометрія” та “Курс гідротехніки. Ч. I”.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 208, арк. 1 зв., 2 зв., 13 зв.

1924 р. Списки на утримання професорсько-лекторського складу УГА, де згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 454, арк. 6, 9, 12, 16, 26, 32, 34, 39. Копії.

[1924 р.] Список викладачів УГА – членів комітету “Рідної школи”, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 151, арк. 2.

3 березня 1925 р. – 4 лютого 1927 р. Журнал засідань комісії по проведенню екзаменів студентів на сільськогосподарсько-інженерному факультеті УГА, на яких був присутній І. Шовгенів як член комісії.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 463, арк. 1, 1 зв., 2, 4, 5, 25, 25 зв.

11 березня – 5 квітня 1925 р. Списки жертводавців на видання “Рідна школа” в Подєбрадах, серед яких згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 523, арк. 2, 8 зв.

26 березня 1925 р. – 9 квітня 1927 р. Листування з деканатами УГА з питань учбових планів, наукових відряджень, підвищення кваліфікації лекторського складу Академії, захисту дипломних робіт, видачі дипломів, призначення стипендій та інших за підписом або наборним штампом ректора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 157, арк. 13, 15, 16, 66, 101, 361, 396, 397. Копії.

30 травня 1925 р. – 12 листопада 1928 р. Листування деканату економічно-кооперативного факультету з професором Іваном Шовгеновим з питань викладання ним курсу “Водяне господарство” та його тимчасової відпустки.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 388, арк. 1–4 зв.

31 травня 1925 р. Витяг із звіту Громади українців з Кубані в ЧСР про влаштовані Громадою лекції, де виступав Іван Шовгенів з викладами “Джерела механічної енергії на Наддніпрянщині, Галичині та Кубані”.

Ф. 3968, оп. 1, спр. 27, арк. 9 зв., 10, 10 зв., 20, 21, 21 зв., 30 зв., 31, 31 зв., 40 зв., 41, 41 зв.

Травень 1925 р. Звіт про витрату грошей, одержаних від Міністерства закордонних справ ЧСР, де згаданий професор Іван Шовгенів, якому були оплачені витрати на проїзд.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 50, арк. 2 зв. Копія.

10 липня 1925 р. – 31 березня 1926 р. 4 листи Івана Шовгенова до голови ЦК УПСР Никифора Григорііва.

Ф. 3562, оп. 1, спр. 100, арк. 334–338 зв.

21 вересня 1925 р. – 9 жовтня 1926 р. Протоколи засідань Комісії Сенату УГА з прийому студентів на 1925–1927 академічні роки, в роботі яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 172, арк. 1–10 зв., 45–55, 62–65, 73, 73 зв.; спр. 174, арк. 3–6.

8 жовтня 1925 р. – 29 грудня 1926 р. Листування керівництва УГА з чеськими міністерствами хліборобства і народної освіти про умови навчання в українських вищих навчальних закладах, наукову роботу професорсько-викладацького складу, з фінансових та інших питань за підписом або наборним штампом Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 156, арк. 194, 229, 235, 238, 240, 240 зв., 246, 254, 258, 259, 260, 266, 298, 303, 304, 316, 317, 335, 347, 348, 408, 419, 426, 426 зв. Копії. Чеська мова.

9 жовтня 1925 р. – 1 жовтня 1927 р. Протоколи засідань Сенату УГА, в роботі яких брав участь ректор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 166, арк. 64–91, 106–129, 132–161 зв., 168–199 зв., 225–229 зв. Копії.

Жовтень 1925 р. – 26 січня 1926 р. Листування ректорату УГА з Українським політехнічним інститутом у Львові, Українським педагогічним інститутом ім. М. Драгоманова у Празі, Українським академічним комітетом, Союзом українських організацій в ЧСР, НТШ у Львові, товариством “Просвіта” в Ужгороді, Бібліографічним інститутом у Києві, УВУ у Празі та іншими українськими організаціями за кордоном про наукову діяльність професорського

складу УГА, прийом студентів, матеріальну допомогу, співробітництво та з інших питань, за підписом ректора УГА Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 161, арк. 37, 43, 67, 68, 131, 138, 146, 157, 161, 161 зв., 184, 185, 186, 189, 190, 216, 217, 218, 220, 231, 241, 242, 243, 247, 250, 277, 281, 282, 363, 367, 368, 374, 378, 389, 392, 424, 444, 444 зв., 504, 523, 526, 527, 537, 537 зв., 541, 550, 586, 590, 591, 592, 605, 639, 654, 654 зв., 659, 666, 667, 675, 677; спр. 163, арк. 19, 20, 21, 27, 39, 40, 80, 81, 84, 84 зв., 85, 86, 87, 98–105, 110, 119, 125, 127, 129, 179, 180, 273; спр. 164, арк. 301, 302, 303, 309, 310, 317–332, 340, 341, 341 зв., 345, 348, 349, 355, 358, 359, 360, 365, 366, 367, 367 зв., 368–372 зв., 376, 378. Копії. Українська та чеська мови.

18 листопада 1925 р. – 2 жовтня 1928 р. Журнали засідань Ради професорів сільськогосподарського інженерного факультету, в яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 461, арк. 1–17, 20–31, 37 зв.–44, 50 зв.–57, 58 зв.–70 зв., 72 зв.–81; спр. 473, арк. 640–643, 681–682 зв., 732–733 зв., 742–745, 758–760.

27 грудня 1925 р. Запрошення на концерт-бал Академічної громади при УГА, що відбувся під протекторатом ректора УГА професора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 494, арк. 2, 2 зв.

31 грудня 1925 р. – 31 листопада 1926 р. Кошторис УГА, де згадується завідувач кабінетами гідротехніки та водно-санітарної техніки інженерного факультету Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 28, арк. 1, 2, 11а, 23.

1925 р. Відомості на виплату заробітної плати персоналу УГА за 1925 р. із зазначенням кількості годин і предметів, що викладалися, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 17, арк. 7, 23 зв., 27, 29, 32 зв., 37, 40 зв., 41, 42, 47, 53, 53 зв., 54, 57, 59 зв., 63, 66 зв., 68 зв., 70 зв., 79 зв.

1925 р. Інформація про те, що книга Івана Шовгенова “Гідравліка” видана 31 грудня 1923 р.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 138, арк. 211.

1925–1927 рр. Вітальні листи офіційним і приватним особам та організаціям, підписані від імені УГА ректором Іваном Шовгеновим.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 127, арк. 143–148, 153, 156–175, 204, 207–210 зв., 215, 226, 230, 231–246. Копії. Українська та чеська мови.

1925–1928 рр. Кошториси УГА за підписом або наборним штампом ректора Івана Шовгенова.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 20, арк. 40, 41 зв., 45 зв.;
спр. 160, арк. 209, 210, 241, 242, 260, 261, 309, 310, 349, 350, 372, 373, 391, 392, 451, 452, 493, 494;
спр. 164, арк. 311, 312, 333.

1925–1928 рр. Особисті рахунки професора Івана Шовгенова.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 21, арк. 4;
спр. 48, арк. 2 зв., 3;
спр. 91, арк. 1, 1 зв.

[1925 р.] Список видань Видавничого товариства УГА, де згадується книга Івана Шовгенова “Аналітична геометрія”.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 138, арк. 328.

14 квітня 1926 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова ректору Українського університету професору Колесі з текстом меморандума УГА до Міжнародного з’їзду морального виховання в Римі.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 123, арк. 191, 192, 193 зв., 194, 195 зв.
Українська та чеська мови.

19 квітня 1926 р. Протокол засідання Комісії по перегляду оплати праці професорського персоналу УГА, у роботі якої брав участь ректор УГА Іван Шовгенів.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 167, арк. 3. Копія.

11 червня 1926 р. Лист Володимира Тимошенка до Івана Шовгенова з інформацією про допомогіві організації в США, які могли б надати УГА фінансову допомогу.
Ф. 3795, оп. 1, спр. 184, арк. 1–3 зв.

23 червня 1926 р. – 9 червня 1927 р. Прохання керуючого кафедрою лісового інженерного будівництва професора Івана Шовгенова

до декана агрономічно-лісового відділу про виділення коштів на наукові відрядження викладачів кафедри; звіт про розподіл виділених коштів; прохання про виділення коштів на його особисте наукове відрядження.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 278, арк. 15, 15 зв., 25, 25 зв., 26, 37.

26 червня 1926 – 19 червня 1927 р. Протоколи засідань Професорської ради УГА, в яких брав участь ректор Іван Шовгенов.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 173, арк. 1–46.

Липень 1926 р. Реєстр членів-пайовиків, які вибули з Видавничого товариства УГА, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 526, арк. 155.

11 вересня 1926 р. Лист ректорові УГА від метрополита Андрея Шептицького з подякою за книги і повідомленням про особистий візит 17 вересня.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 184, арк. 9.

23 вересня 1926 р. – 28 червня 1928 р. Протоколи засідань Професорської ради агрономічно-лісового факультету УГА, в яких брав участь професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 286, арк. 1–6, 12–19, 24, 25, 34–40, 43, 43 зв., 49, 50, 52–55, 60, 61, 64–72.

17 листопада 1926 р. Лист Сенату і Президії УГА за підписом Івана Шовгенова уповноваженому Міністрові ЧСР Гірсі з висловленням жалю і обурення з приводу публікації в українському паризькому тижневику “Тризуб” замітки з нападами на нього.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 160, арк. 222, 224, 224 зв. Автограф І. Шовгенова і копія.

25 листопада – 15 грудня 1926 р. Листування ректора УГА Івана Шовгенова з товариствами “Сільський господар”, “Просвіта” у Львові, Спілкою українських агрономів та іншими організаціями українських емігрантів про надання матеріальної допомоги студентам УГА та про порядок встановлення стипендій.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 184, арк. 23, 73, 73 зв., 74, 74 зв. Копії.

Грудень 1926 р. Список осіб, що отримали медичну допомогу в амбулаторії УГА, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 345, арк. 12.

1926 р. Перелік рукописів викладачів УГА, готових до видання, серед яких згадується праця Івана Шовгенова “Курс гідрології”, “Енциклопедичний курс сільсько-господарської гідротехніки”, “Гідравліка – гідродинаміка” (II частина), “Гідротехніка. Кам’яні греблі” (II частина), “Гідрологія”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 160, арк. 481, 484 зв., 490 зв., 491. Копії.

1926 р. План викладання навчальних дисциплін на інженерному факультеті під час зимового семестру 1926–1927 академічного року, де згадуються лекції професора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 484, арк. 16 зв., 17.

1926 р. Списки лекторського складу УГА, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 17, арк. 7;
спр. 19, арк. 30, 43, 51;

1926–1927 рр. Розпорядження, об’яви та інші документи, підписані Іваном Шовгеновим від імені ректорату УГА власноруч та наборним штампом.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 19, арк. 101, 143, 157, 159, 167, 168.

1926–1927 рр. Оголошення про прийом студентів до УГА на 1926–1927 та академічні роки за підписом ректора УГА Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 174, арк. 1, 2, 2 зв., 15, 15 зв.;
оп. 3, спр. 13, арк. 247.

1926–1927 рр. Список лекторського складу УГА станом на 1926–1927 навчальний рік, де Іван Шовгенів згадується як викладач агрономічно-лісового факультету.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 13, арк. 127.

1926–1927 рр. Список видань, серед яких згадуються праці Івана Шовгенова “Механічна подібність в гідротехніці” (Подебради,

1927, літографія) та “Гідравліка підземних вод” (Подебради, 1927, літографія).

Ф. 3795, оп. 1, спр. 196, арк. 148 зв., 149.

1926–1927 pp. Список лекторського складу інженерного факультету УГА за 1926–1927 академічний рік, в якому згадується професор Іван Шовгенів

Ф. 3795, оп. 1, спр. 489, арк. 278. Копія.

1926–1927 pp. Листування з міністерствами ЧСР та іншими установами про фінансову допомогу, видання наукових праць УГА та обмін ними з різними установами, в тому числі й з Українською Академією Наук у Києві, підписані особисто або наборним штампом ректора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 160, арк. 122, 122 зв., 123, 124, 126, 131, 133, 134, 135, 135, 138, 143, 148, 149, 150, 150 зв., 151, 152, 153, 153 зв., 167, 170, 172, 173, 176, 190, 193, 194, 195, 196, 201, 203, 204, 205, 206, 218, 220, 223, 231, 233, 235, 236, 237, 238, 240, 247, 251, 252, 253, 254, 255, 259, 260, 261, 274, 277, 279, 280, 284, 284 зв., 303, 304, 307, 309, 310, 316, 319, 331, 334, 335, 336, 337, 343, 344, 348, 350, 357, 358, 358 зв., 361, 362, 371, 372, 373, 382, 383, 384, 387, 387 зв., 388, 388 зв., 390, 391, 392, 398, 404, 408, 409, 419, 419 зв., 420, 420 зв., 421, 422, 425, 434, 435, 438, 439, 440, 450, 451, 452, 461, 465, 468, 471, 473, 474, 479, 479 зв., 492, 493, 494, 499, 501, 502, 503, 510, 511, 511 зв., 512, 515, 523, 527, 528, 537, 538, 547, 553, 557; спр. 195, арк. 2–8, 11, 11 зв., 14, 25, 46, 84, 87, 91, 93, 95, 96, 105, 142, 150, 160, 169, 185, 214, 222, 322, 324, 325, 393. Копії. Чеська й українська мови.

1926–1928 pp. Списки викладачів інженерного факультету УГА із зазначенням курсів, які вони викладають, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 476, арк. 2, 16, 47 зв., 81 зв., 83 зв., 88, 89, 91 зв., 94 зв., 98 зв., 109 зв., 113, 208, 221, 236; спр. 473. арк. 631 зв. Копії.

[1926–1930-ті pp.] Списки книжок, які професор Іван Шовгенів не повернув до бібліотеки УГА.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 30, арк. 210, 210 зв., 211, 212, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230. Копії.

1 січня 1927 р. Вітання Академічній громаді при УГА з Новим роком від ректора УГА Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 429, арк. 2.

6 січня – 1 жовтня 1927 р. Протоколи засідань Сенату УГА, в яких брав участь ректор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 186, арк. 1–9 зв., 16–50 зв., 73–77 зв. Копії.

10 січня 1927 р. Листування ректора УГА Івана Шовгенова з Міністерством закордонних справ та іншими установами ЧСР про оплату праці співробітників академії та різні питання співробітництва.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 195, арк. 3 – 11 зв., 14, 25, 46, 84, 87, 1, 95, 96, 136, 136 зв. Копії. Чеська мова.

14 січня – 14 грудня 1927 р. Листи ректора УГА Івана Шовгенова до декана інженерного факультету з проханням виділити кошти кафедрі гідротехніки та кафедрі гідравліки, якими він завідував, для закупівлі спеціальної літератури.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 29, арк. 70, 71, 103, 103 зв.

21 січня 1927 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова редакторів часопису “Діло” з приводу піднятого на його сторінках питання про можливість перенесення Української господарської академії з Чехії до Польщі.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 195, арк. 27, 27 зв. Копія.

12 лютого 1927 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова до краевого товариства у Львові “Сільський господар” з проханням посприяти в одержанні паспортів для виїзду на навчання до УГА студентам, яким різні українські установи виділили стипендії.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 195, арк. 58. Копія.

12 березня 1927 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова до професора В. Сімовича з проханням виголосити реферат, присвячений

пам'яті Т. Шевченка, на академічному святі в його честь, яке мало відбутися 25 березня 1927 р.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 195, арк. 109. Копія.

28 березня – 17 серпня 1927 р. Листування ректора УГА Івана Шовгенова з чехословацькими міністерствами та підприємствами про надання можливості студентам УГА проходити практику.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 191, арк. 5, 5 зв., 6, 6 зв., 10, 10 зв., 11, 11 зв., 13, 13 зв., 14, 14 зв., 15, 15 зв., 16, 16 зв., 18, 18 зв., 27, 30, 32. Копії. Чеська мова.

2–12 квітня 1927 р. Листи ректора УГА Івана Шовгенова до декана агрономічно-лісового факультету з організаційних та фінансових питань.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 25, арк. 171, 172, 173.

15 квітня – 9 липня 1927 р. Журнал засідань комісії по проведенню екзаменів студентів інженерного факультету УГА, на яких був присутній Іван Шовгенів як член комісії.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 483, арк. 1 – 8.

7 травня 1927 р. Лист декана інженерного факультету УГА до професора Івана Шовгенова з питань проведення дипломних іспитів на факультеті.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 480, арк. 153.

17 травня 1927 р. Лист ректора УГА Івана Шовгенова до комітету по організації з'їзду слов'янських географів та етнографів у Польщі з повідомленням про те, що від академії на з'їзд делегований доцент Арсен Чернявський.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 195, арк. 258.

9 червня 1927 р. Прохання професора Івана Шовгенова до декана агрономічно-лісового факультету про призначення на роботу при кабінеті лісового інженерного будівництва студента Євгена Науменка.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 290, арк. 84.

1 жовтня 1927 р. Список пайовиків Видавничого товариства УГА, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 188, арк. 35 зв.

1 жовтня – 31 грудня 1927 р. Списки видань Видавничого товариства УГА, серед яких праці Івана Шовгенова “Водяне господарство на Україні” (1922 р.), “Аналітична геометрія на площі” (1923 р.), “Гідравліка. Ч. I” (1923 р.), “Курс гідротехніки. Ч. I” (1926 р.), “Сільсько-господарська гідравліка” (1926 р.), “Гідравліка. Ч. II”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 188, арк. 40, 74 зв., 109, 112, 118, 130.

2 жовтня 1927 р. Доповідна записка професора Івана Шовгенова декану інженерного факультету УГА про педагогічне навантаження асистента Білого.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 505.

3 жовтня – 15 жовтня 1927 р. Клопотання керівника кафедри гідротехніки професора Івана Шовгенова про направлення стипендіата УГА Сергія Косаря на кафедру гідротехніки.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 534, 535.

30 жовтня 1927 р. Клопотання професора Івана Шовгенова до декана інженерного факультету УГА про винесення на затвердження Професорської ради теми дипломної роботи інженера-гідротехніка Косаря.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 548.

29 листопада 1927 р. Доповідна записка професора Івана Шовгенова декану інженерного факультету УГА з приводу відмови лектора інженера Кулика керувати дипломною роботою студента Блудимка і з пропозицією призначити керівником доцента Грабину.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 562.

1927 р. Звіт про наукове відрядження Івана Шовгенова влітку 1927 р. з доданням фотографій.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 278, арк. 46, 107–119.

1927 р. Розклад лекцій інженерного факультету УГА на зимовий семестр 1927–1928 академічного року, де згадуються лекції професора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 481, арк. 60.

1927 р. Список книг, виданих Видавничим товариством УГА, серед яких праці Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 526, арк. 10, 16, 119, 137, 171, 173, 198, 246 зв., 248, 252, 256, 322 зв.

1927 р. Список книг, надісланих Одеській публічній бібліотеці, серед яких згадуються праці Івана Шовгенова “Водяне господарство на Україні”, “Гідравліка”. Ч. I, II, “Курс гідротехніки”, “Сільсько-господарська гідравліка”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 195, арк. 231.

1927 р. Список членів споживчо-ощадного товариства “Україна” в Подєбрадах, де згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 563, арк. 5 зв.

[1927 р.] Програма курсу “Енциклопедія гідротехніки для студентів-хіміків УГА”, складена професором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 481, арк. 8, 9.

[1927 р.] Програма іспиту з гідротехніки на інженерному факультеті УГА, підписана професором Іваном Шовгеновим.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 481, арк. 6, 7.

[1927 р.] Програма концерту Академічної громади при УГА, присвяченого Т. Шевченкові, на якому вступне слово виголосив ректор УГА Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 430, арк. 81. Чеська мова.

1927–1928 рр. Відомості про утримання податків з професорсько-лекторського та адміністративного складу УГА, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 40, арк. 3 зв., 8, 11 зв., 14, 17 зв., 20, 24, 28, 32, 36, 41, 45, 49, 53, 57, 64, 65. Копії. Чеська мова.

[1927–1929 рр.] Список книг Видавничого товариства УГА, надісланих до Української АН у Києві, Міністерства хліборобства ЧСР, Академічної бібліотеки та Краєвого видавництва “Сільський господар” у Львові, де згадуються праці Івана Шовгенова “Курс

гідротехніки”, “Водяне господарство на Україні”, “Гідравліка. Ч. I”, “Гідравліка. Ч. II”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 188, арк. 27, 78, 98, 201 зв.

12 січня 1928 р. Довідка секретаря інженерного факультету УГА про наукові відрядження викладачів факультету, серед яких згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 495, арк. 3.

16 січня 1928 р. Резолюція професора Івана Шовгенова на заяві професорського стипендіата Сергія Косаря про згоду надати йому відпустку до 1 липня 1928 р. без стипендії.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 627.

30 березня 1928 р. Подання професором Іваном Шовгеновим декану інженерного факультету УГА на затвердження тем дипломних робіт з гідротехніки випускникам: Антипову Олексі, Вінцерському Олександрю, Бакевичу-Щуковському Дмитру, Вовкодаву Михайлу, Матушевському Юрію, Пархоменку Григорію, Реутову Константину, Сімянцеву Олексі, Чернявському Євгену та конкретні завдання кожному з них.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 658–667.

30 березня 1928 р. Повідомлення декана інженерного факультету УГА Сенату УГА про те, що Івана Шовгенова на засіданні Професорської ради факультету від 13 березня 1928 р. обрано представником на Природничий з’їзд у Празі, який проходив 26–29 травня 1928 р.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 541 б, арк. 10. Копія.

3 квітня 1928 р. Доповідна записка професора Івана Шовгенова декану інженерного факультету УГА про винесення на засідання Професорської ради факультету питання про підвищення кваліфікації лектора академії доктора Теодора Іездіка (Ježdík T.).

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 645. Українська і чеська мови.

3 квітня 1928 р. Доповідна записка професора Івана Шовгенова декану інженерного факультету УГА про винесення на засідання

Професорської ради факультету питання про підвищення кваліфікації доцента академії Л.А. Грабини.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 649.

5 квітня – 12 травня 1928 р. Протоколи засідань комісії по перегляду планів навчання інженерного факультету УГА, в яких брав участь Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 714–723.

6 квітня 1928 р. Лист професора Івана Шовгенова до канцелярії УГА з інформацією про українські книжки з питань гідравліки, гідрології та гідротехніки, що вийшли у 1926–1927 рр., серед яких – його праці “Гідравліка підземних вод” та “Механічна подібність в гідротехніці” (Подебради, 1927, літографія).

Ф. 3795, оп. 1, спр. 196, арк. 154, 154 зв.

22 квітня 1928 р. Рецензія професора Івана Шовгенова на роботу доцента Леоніда Грабини “Еволюція стародавньої техніки мелування на Україні”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 684–691, 695–699. Оригінал, копія.

29 квітня 1928 р. Доповідна записка професора Івана Шовгенова до Професорської ради інженерного факультету УГА про призначення випускника Дмитра Стопкевича стипендіатом академії для удосконалення в галузі санітарної інженерії.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 703.

18 червня – 9 липня 1928 р. Довідки про оплату роботи керівників та консультантів дипломних робіт випускників УГА, серед яких згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 495, арк. 44, 45, 47, 48.

28 червня 1928 р. План навчання на сьомому семестрі агрономічно-лісового факультету УГА в 1928-1929 академічному році, в якому згадується професор Іван Шовгенів як викладач лісового інженерного будівництва на лісовому відділі.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 286, арк. 76.

2 листопада 1928 р. Лист професора Івана Шовгенова ректору

УГА з проханням про надання йому відпустки на рік у зв'язку з родинними обставинами.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 185а, арк. 18, 18 зв. Завірена копія. Машинопис.

3 листопада 1928 р. Лист Івана Шовгенова з Варшави до декана інженерного факультету УГА про неможливість постійно викладати у зв'язку з родинними обставинами та з проханням і надалі вважати його професором УГА.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 495, арк. 81, 81 зв.

5 листопада 1928 р. Лист студентів гідротехнічного відділу інженерного факультету УГА до декана цього факультету з повідомленням, що у зв'язку із заявою професора Івана Шовгенова про річну відпустку вони звернулися до нього з проханням не залишати академії, а Раду професорів просять і надалі залишити професора Шовгенова керуючим кафедрою гідротехніки і створити йому умови для приїздів до Подєбрад.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 185-а, арк. 19, 19 зв.

1928 р. Розподіл навантажень лекторського складу УГА на зимовий семестр 1928–1929 академічного року, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 3, спр. 3, арк. 11;
спр. 13, арк. 255, 255 зв., 256.

1928 р. Особисті рахунки професора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 48, арк. 2, 3. Українська мова.
оп. 5, спр. 55, арк. 1. Чеська мова.

[1928–1929 рр.] Список кафедр УГА, де зазначено, що професор Іван Шовгенів керує кафедрою лісової інженерної справи та будівництва агрономічно-лісового факультету та кафедрою гідротехніки, гідравліки та водно-санітарної техніки інженерного факультету.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 50, арк. 26, 27, 73, 74.

28 лютого – 19 листопада 1929 р. Листи голови управи Спільки інженерів і техніків українців-емігрантів у Польщі Івана Шовгенова

до ректора УГА Б. Іваницького з проханням передати пожертви, зібрані Спілкою, Допомоговому комітету УГА для розподілу між незаможними студентами.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 184, арк. 171, 196.

1929 р. Типографські гранки з рукописними правками автора підручника Івана Шовгенова для гідротехніків і меліораторів “Гідравліка підземних вод”.

Ф. 3802, оп. 1, спр. 290, арк. 1–324.

1929 р. Списки книг, виданих Видавничим товариством при УГА зі згадкою про праці Івана Шовгенова “Водяне господарство на Україні” (1922), “Аналітична геометрія на площі” (1923), “Гідравліка. Ч. 1. Гідростатика” (1923), “Сільсько-господарська гідротехніка” (1926), “Гідравліка. Ч. 2”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 306, арк. 7, 60 зв., 63 зв., 66, 67, 71, 73.

1929 р. Списки лекторів УГА, які перебувають у довготерміновій відпустці, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 50, арк. 48.

1920-ті рр. Списки лекторського складу УГА, де згадується професор Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 105, арк. 519, 520, 537, 538, 553.

1920-ті рр. Ухвалений Професорською радою список викладачів УГА, які перебувають у безтерміновій відпустці, серед яких згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 128, арк. 24, 61, 157.

1920-ті рр. Список праць Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 128, арк. 235.

29 серпня 1930 р. Лист до В.В. Садовського без підпису про плани написання наукових праць, де йдеться про обіцянку І. Шовгенова написати роботу про водяне господарство.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 1, арк. 26–28, 129. Копія.

1932 р. Брошура “Свято Подебрадської Академії” з фотографіями першого ректора УГА Івана Шовгенова, лекторського складу УГА

1922 р. та згадкою про привітання Іваном Шовгеновим УГА з десятирічним ювілеєм.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 120, арк. 10, 13, 15.

20 травня 1933 р. Лист професора Івана Шовгенова до декана інженерного факультету УГА про повернення книжок до бібліотеки УГА

Ф. 3795, оп. 1, спр. 198а, арк. 95, 95 зв.

[1933 р.] Текст лекції професора Івана Шовгенова “Водний транспорт на Україні”.

Ф. 3795, оп. 3, спр. 64, арк. 1–11. Машинопис. Копія.

1 листопада 1934 р. Лист директора Українського наукового інституту в Берліні до директора Українського наукового інституту у Варшаві з подякою за надіслані праці, видані Інститутом, де згадуються роботи Івана Шовгенова.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 5, арк. 16.

3 листопада 1934 р. Лист товариства “Просвіта” у Львові до Управи Українського наукового інституту у Варшаві з проханням надіслати книги, видані Інститутом, у тому числі книгу професора Івана Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 5, арк. 17, 18.

8 листопада 1934 р. Лист до Товариства “Просвіта” у Львові від Українського наукового інституту у Варшаві про надіслані книги, серед яких згадується праця професора І. Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 5, арк. 22. Копія.

6 грудня 1934 р. Лист до Українського наукового інституту у Варшаві від Головної управи Волинського українського об’єднання з подякою за надання для бібліотеки ВУО видань Інституту, серед яких книга інженера І. Шовгенова “Водяне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 5, арк. 43.

15 жовтня 1936 р. Список видань Українського наукового інституту у Варшаві, де згадується книга І. Шовгенова “Водне господарство” із зазначенням обсягу і ціни.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 18, 20. Копія. Українська та польська мови.

15 жовтня 1936 р. Список праць Українського наукового інституту у Варшаві, переданих книгарні Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові, де згадуються 15 примірників праці І. Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 27.

24 листопада 1936 р. Список праць Українського наукового інституту, надісланих М. Падох у Стрий, де згадується 2 примірники книги І. Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 53.

18 лютого 1937 р. Список праць Українського наукового інституту, надісланих М. Гайдак у ст. Поль, серед яких 2 примірники праці І. Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 86.

1 вересня 1937 р. Список видань Українського наукового інституту, надісланих Катерині Богословській в Малу семінарію Рогатина, серед яких 2 примірники книги І. Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 187.

18 грудня 1937 р. Текст лекції професора Івана Шовгенова “Проблема організації водного господарства в Україні”.

Ф. 3795, оп. 3, спр. 33, арк. 62–109. Машинописна копія. 2 примірники. Авторська дата – в кінці тексту. На першій сторінці першого примірника червоним олівцем написано: “І. Шовгенів. Зачитано 25.ІІ. 1938”.

15 червня 1941 р. Праця Івана Шовгенова “Транспорт на Українських землях в Європі”.

Ф. 4465, оп. 1, спр. 883, арк. 3–56. Оригінал. Машинопис з авторськими правками і власноручним підписом І. Шовгенова.

26 червня 1943 р. Лист М. Селешка про долю рукопису праці Івана Шовгенова “Транспорт на Українських землях в Європі” і необхідність його публікації.

Ф. 4465, оп. 1, спр. 883, арк. 1.

Б. д. Робота Івана Шовгенова “Сучасна організація земельного господарства в Італії (Bonifica Integrale)”.

Ф. 4465, оп. 1, спр. 59, арк. 1–20. Машинопис з авторськими правками.

Б. д. Списки членів споживчо-ощадного товариства “Україна” в Подєбрадах, де згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 563, арк. 11, 15, 18, 21, 24. Копії.

Б. д. Список осіб, які одержали звіт про діяльність Українського наукового інституту у Варшаві за 5 років, у якому згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 5, арк. 92.

Б. д. Список без заголовка і підпису, очевидно наукових працівників Українського наукового інституту у Варшаві, серед яких значиться професор І. Шовгенів.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 6, арк. 39.

Б. д. Робота Івана Шовгенова “Гідравліка. Ч. I. Гідростатика”.

Ф. 3968, оп. 1, спр. 192, арк. 1–106. Рукопис (вірогідно, переписаний іншою особою).

Б. д. Списки професорського складу УГА, де згадується Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 90, арк. 1.

Б. д. Список книг, виданих Українським науковим інститутом, які розповсюджувалися в акції “місяць дешевої книги”, серед яких згадується книга І. Шовгенова “Водне господарство”.

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 154.

Б. д. Короткі біографічні відомості про Івана Шовгенова та список його праць.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 115, арк. 65, 104. Чернетка. Копія.

Б. д. Машинописний текст збірника “Історія Української Господарської Академії в ЧСР” зі згадками про професора Івана Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 79, арк. 2, 19, 21, 26 зв., 216, 217, 239, 240, 241, 254, 255, 256, 261. Копія.

Б. д. Списки лекторського складу УГА, де згадується викладач гідротехніки Іван Шовгенів.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 115, арк. 63, 99, 139, 140, 148. Копії. Українська і чеська мова.

Б. д. Інформація про видання УГА, що були надіслані до Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі, серед яких – праці Івана Шовгенова “Сільськогосподарська гідротехніка”, “Гідравліка” чч. I, II, “Гідростатика”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 115, арк. 373, 373 зв., 374, 374 зв.

Б. д. Список праць Українського наукового інституту, серед яких згадуються книги професора І. Шовгенова “Водне господарство в басейні р. Дніпра на Україні” (т. XX, серія економічна, кн. 4).

Ф. 3532, оп. 1, спр. 10, арк. 7, 155.

Б. д. Інформація про те, що у Видавничому товаристві УГА вийшла праця І. Шовгенова “Водяне господарство на Україні”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 115, арк. 48, 73. Копії.

Андрій Шовгенів

6 липня 1920 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про влаштування колишнього конторника матеріального складу Київської округи водяних шляхів Андрія Шовгорова на роботу до Департаменту водяного та дорожнього господарства з 20 червня 1920 р.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 99.

23 липня [1920 р.] Особова справа урядовця Міністерства шляхів УНР Андрія Шовгорова.
Ф. 2537, оп. 3, спр. 137.

24–30 липня 1920 р. Накази по Міністерству шляхів УНР про затвердження персонального складу Міністерства, де згадується Андрій Шовгенів як урядовець I-го рангу Департаменту водяного та дорожнього господарства.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 26, 28 зв.

Липень–вересень 1920 р. Відомості на видачу утримання службовцям Департаменту водяного господарства Міністерства шляхів УНР, де згадується конторник Андрій Шовгенів.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 168, арк. 109, 112 зв. Копії.

[1920 р.] Список урядовців Міністерства шляхів УНР, евакуйованих з м. Кам'янець-Подільського, де згадується урядовець I-го рангу Департаменту водяного і нового будівництва Андрій Шовгенів.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 98, арк. 21.

[1920 р.] Списки урядовців Міністерства шляхів УНР з анкетними даними, де згадується конторник Андрій Шовгенів.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 205, арк. 16, 30, 37 зв., 47.

[1920 р.] Списки урядовців Міністерства шляхів УНР, де згадується урядовець “ковша” та урядовець I-го рангу Андрій Шовгенів.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 108 зв.;
спр. 106, арк. 167 зв.

12 лютого 1921 р. Наказ по Міністерству шляхів УНР про звільнення з 1-го грудня 1920 р. Андрія Шовгенова з посади урядовця I-ї категорії у зв’язку зі вступом його до Юнацької школи.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 65.

25 липня 1921 р. Список студентів, які виявили бажання виїхати на навчання до Німеччини, де зазначено, що Андрій Шовгенів виїхав до Варшави.
Ф. 3570, оп. 1, спр. 14, арк. 3.

[1921 р.] Список звільнених урядовців Міністерства шляхів УНР, де містяться відомості про те, що конторник Андрій Шовгенів звільнений 12 лютого 1921 р.
Ф. 2537, оп. 2, спр. 205, арк. 20.

[1921 р.] Список студентів Тарновської громади, які від’їжджають за кордон, де згадується Андрій Шовгенів.
Ф. 3570, оп. 1, спр. 14, арк. 174.

18 березня 1922 р. Витяг з журналу вхідних паперів господарчої колегії Тимчасового комітету українського демократичного студентства з Великої України, де міститься інформація про те, що Андрієві Шовгенову виплачені гроші для оплати рахунку від лікаря-стоматолога.
Ф. 4465, оп. 1, спр. 48, арк. 14 зв.

Липень 1927 р. Список осіб, що отримали медичну допомогу в амбулаторії УГА, серед яких згадується Андрій Шовгенів.
Ф. 3795, оп. 5, спр. 345, арк. 52.

25 серпня 1930 р. – 19 квітня 1944 р. 10 вітальних листівок Андрія Шовгенова до С. Сірополка.
Ф. 4433, оп. 2, спр. 179, арк. 125–134.

6 травня 1945 р. – 12 лютого 1958 р. Документи слідчої справи Андрія Шовгенова: постанова про арешт, ордер на арешт, анкета арештованого, протоколи допитів, постанова про пред'явлення звинувачення, протокол про завершення слідства, постанова про звинувачення, вирок військового трибуналу, довідка про реабілітацію та ін.

Ф. 4465, оп.1, спр.1134, арк. 1 – 40. Ксерокопії.

Б. д. Автобіографія Андрія Шовгенова.

Ф. 2537, оп. 2, спр. 106, арк. 175. Автограф олівцем. Українська і польська мови.

Сергій Шовгенов

26 липня 1922 р. Заява Сергія Шовгенова на ім'я ректора УГА з проханням прийняти його на економічний підвідділ економічно-кооперативного відділу УГА.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 112, арк. 655.

12 серпня 1922 р. Персональний лист та короткий опис життя студента УГА Сергія Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 112, арк. 656, 657.

27 жовтня 1922 р. Заява Сергія Шовгенова на ім'я декана економічно-кооперативного відділу УГА з проханням виключити його зі списку слухачів УГА та розписка Андрія Шовгенова про отримання документів Сергія.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 112, арк. 654.

10–11 листопада 1922 р. 3 протоколів засідань адміністративно-господарської комісії УГА про призначення стипендії Сергію Шовгенову та про виключення його з числа стипендіатів.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 268, арк. 11, 21. Копії.

1922 р. Список студентів-матурантів, що прибули до УГА, де згадується Сергій Шовгенов як такий, що виявив бажання навчатися на економічному відділі.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 148, арк. 5 зв.

1922 р. Списки осіб, що залишили навчання в УГА, де згадується Сергій Шовгенов, який залишив навчання 1 листопада 1922 р. за власним бажанням.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 148, арк. 70, 93 зв.

3 листопада 1923 р. Інформація про виведення групи осіб зі складу студентів УГА за власним бажанням, серед яких згадується Сергій Шовгенов.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 123, арк. 65. Копія.

1927 р. Список студентів УГА, справи яких здані в архів, у якому згадується Сергій Шовгенов.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 43, арк. 1 зв.

3 березня 1928 р. Заява Сергія Шовгенова до деканату інженерного факультету УГА з проханням про дозвіл прослухати курс геодезії під час літнього семестру разом зі студентами технологічного відділу.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 473, арк. 729.

23 травня 1928 р. Повідомлення декана інженерного факультету про те, що Сергій Шовгенов прийнято вільним слухачем курсу геодезії, який він має прослухати разом із студентами технологічного відділу.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 541 б, арк. 23.

2 березня 1939 р. – 19 грудня 1989 р. Документи слідчої справи Сергія Шовгенова: анкети арештованого, протоколи допитів, постанови про пред'явлення звинувачення, прохання про реабілітацію, справа про реабілітацію прокуратури Литовської РСР, службові характеристики та ін.

Ф. 4465, оп.1, спр.1135, арк. 1–34. Ксерокопії.

Б. д. Короткий опис життя Сергія Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 112, арк. 657. Машинопис з особистим підписом.

Олена Шовгорова (Теліга)

20 липня 1922 р. Список осіб, які прибули на Матуральні курси при УГА, в якому згадується Олена Шовгорова, що прибула в Подєбради 20 липня 1922 р.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 148, арк. 6 зв.

22 листопада 1922 р. Журнал засідання Ради лекторів Матуральних курсів при УГА, на якому слухалося питання про переведення слухачів з однієї групи до іншої, де задовольнили прохання Олени Шовгорової про переведення її з 2-ї групи до 3-ї.

Ф. 4408, оп. 1, спр. 2, арк. 24 зв.

10 березня 1923 р. Журнал засідань Ради лекторів Матуральних курсів при УГА, де серед студентів, які мають слабкі знання з алгебри, названа Олена Шовгорова.

Ф. 4408, оп. 1, спр. 2, арк. 36 зв.

26 червня 1923 р. Журнал засідань Ради лекторів Матуральних курсів при УГА, на якому затверджено список студентів 3-ї групи для складання іспитів з усіх предметів, де згадується Олена Шовгорова.

Ф. 4408, оп. 1, спр. 2, арк. 48.

14 вересня 1923 р. Заява Олени Шовгорової на ім'я директора Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі з проханням прийняти її до інституту і призначити стипендію.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 3.

20–22 вересня 1923 р. Розміщення учнів Матуральних курсів при УГА під час письмових іспитів на атестат зрілості в 3-й групі, серед яких згадується Олена Шовгорова.

Ф. 4408, оп. 1, спр. 6, арк. 20.

[20–22 вересня 1923 р.] Протокол іспитів з хімії та філософської пропедевтики учнів 3-ї групи Матуральних курсів, серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 4408, оп. 1, спр. 6, арк. 44.

10 жовтня 1923 р. Свідectво зрілості Олени Шовгенової, видане Матуральними курсами при УГА.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 15. Українська і чеська мови.

16 жовтня 1923 р. Фотографія викладачів та випускників Матуральних курсів при УГА, серед яких у другому ряду – Олена Шовгенова з її автографом на звороті.

Ф. 4368, оп. 1, спр. 16, арк. 1, 1 зв.

[1923 р.] Список учнів Матуральних курсів при УГА, в якому згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 183, арк. 84. Копія. Чеська мова.

[Жовтень 1923 р.] Заява Олени Шовгенової на ім'я директора Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі з проханням зарахувати її на літературний підвідділ історико-літературного відділу.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 5.

1923–1927 рр. Особова справа Олени Шовгенової – студентки Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі (заяви, розклади занять, свідectво про закінчення Матуральних курсів в Подебрадах тощо).

Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 1–44.

1923–1927. Персональна програма навчання та залікова книжка студентки Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі Шовгенової Олени на 1923–1927 рр.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 6–14, 16–44.

1923 р. Книга обліку студентів, які одержали допомогу від Комітету допомоги студентам при УГА, де згадується слухачка Матуральних курсів при УГА Олена Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 278, арк. 107.

Квітень 1924 р. Список студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, яким виплатили стипендії за квітень 1924 р., де згадується Олена Шовгорова як така, що не отримала стипендію.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 17, арк. 2 зв.

5 серпня 1924 р. Заява студентки Олени Шовгороваї директорові Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі з проханням дозволити їй продовжити навчання в інституті.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 4.

4 жовтня 1924 р. Розпорядження Ради реферистів про призначення студентці Шовгороваї стипендії.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 18, арк. 2 зв.

Листопад 1924 р. Касова книга Допомогового товариства Громади студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, де згадується про внесок Олени Шовгороваї за листопад 1924 р.

Ф. 3972, оп. 3, спр. 30, арк. 10.

1924 р. Список студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі за 1923–1924 навчальний рік, серед яких згадується Олена Шовгорова (у списку зазначається: вік, звідки родом, освіта, час вступу до Інституту, на якому семестрі і відділі навчається, чи отримує стипендію).

Ф. 3972, оп. 1, спр. 6, арк. 11; Місце народження О. Шовгороваї вказано помилково – Київ.
спр. 82, арк. 81.

1924 р. Список студентів II курсу Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова, серед яких згадується Олена Шовгорова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 6, арк. 18 зв., 20 зв., 22 зв., 40, 46, 53. Копії.

1924 р. Список студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, які користувалися кредитом в “Українській Хаті”, серед яких згадується Олена Шовгорова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 17, арк. 9.

1924 р. Список студентів-стипендіатів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі за 1924 р., серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 17, арк. 15 зв., 26 зв.

[1924 р.] Список студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова, що отримали стипендію, серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 82, арк. 77. Копія. Чеська мова.

1924–1925 рр. Список студентів II курсу Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 20, арк. 10 зв., 12 зв., 13;
спр. 82, арк. 192. Копії.

Січень – травень 1925 р. Касова книга Допомогового товариства Громади студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, де згадується, що у першій половині 1925 р. Олена Шовгенова отримувала грошову допомогу.

Ф. 3972, оп. 3, спр. 30, арк. 15, 16, 18, 19.

Березень 1925 р. Списки студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі на видачу стипендій за березень 1925 р., серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 17, арк. 35 зв., 37 зв.

Жовтень 1925 р. Фотографія “З українського життя в Подебрадах”, на якій у 3-му ряду 3-тя зліва – Олена Шовгенова.

Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 2 зв.

3 грудня 1925 р. Заява Олени Шовгенової до Кравецького кооперативу легіонарів з проханням видати ордер на отримання одягу.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 25, арк. 114.

1925 р. Фотографія учасників школи українського народного танцю В. Авраменка в Подебрадах, серед яких Олена Шовгенова.

Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 30.

1925–1926 рр. Список студентів III курсу Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 43, арк. 34 зв.

1925–1929 рр. Групова фотографія “Українські студенти в Подебрадах”, на якій у центрі – Олена Шовгенова (Теліга).

Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 2.

1925–1929 рр. Групова фотографія аматорського гуртка в Подебрадах, на якій у другому ряду в центрі – Олена Шовгенова (Теліга).

Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 3.

15 жовтня 1926. Список студентів Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, що подали заяви на одержання одягу, серед яких згадується Олена Шовгенова-Теліга.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 25, арк. 9.

1926 р. Довідки про осіб, які мають право вступу до Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, серед яких згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 3, спр. 34, арк. 193. Чеська мова.

[1926 р.] Автограф вірша Олени Теліги “Якщо вечір злітає на місто...”

Ф. 3907, оп. 1, спр. 8, арк. 139–139 зв.

1926–1927 рр. Списки членів Товариства плекання українського національного танку при УГА, де згадується Олена Шовгенова (Теліга).

Ф. 3795, оп. 5, спр. 745, арк. 27;

спр. 747, арк. 2 зв., 5 зв., 13;

спр. 748, арк. 58.

Січень–травень 1927 р. Відомості на виплату стипендій студентам Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, де згадується Олена Шовгенова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 65, арк. 18 зв., 19, 89 зв., 90, 130 зв., 131, 165 зв., 166. Чеська мова.

30 березня 1927 р. Запрошення ректорату Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова на святочну академію на честь Т. Шевченка з програмою концерту, де серед декламаторів поеми Т. Шевченка “Великий льох” значиться студентка О. Шовгенівна-Телігова.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 181, арк. 59. Чеська мова.

31 березня 1927 р. Доручення студентки Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова О. Русової на отримання її стипендії за квітень студентці Олені Шовженовій.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 65, арк. 119.

[1927–1928 рр.] Список відповідальних членів Товариства плекання українського національного танку при УГА, серед яких згадується член управи, скарбник Олена Шовженова (Телігова).

Ф. 3795, оп. 5, спр. 745, арк. 17;

спр. 747, арк. 15.

Січень 1928 р. Список осіб, що отримали медичну допомогу в амбулаторії УГА, серед яких згадується [Олена] Шовженова.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 345, арк. 58 зв.

8 березня 1933 р. Список не вибраних індексів студентів Вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, що прослухали 8 семестрів, але не асбольвували інституту (не склали іспитів), серед яких згадується Олена Шовженова.

Ф. 3972, оп. 1, спр. 82, арк. 42, 44.

15 серпня 1934 р. – 6 серпня 1936 р. 8 листівок Дмитра Донцова до Марії Донцової з приписками від Олени та Михайла Теліг.

Ф. 3849, оп. 1, спр. 13, арк. 60;

спр. 17, арк. 54 зв., 56 зв., 64 зв., 73 зв., 84 зв., 91, 94 зв.

10 березня 1935 р. – 31 грудня 1939 р. Листи та листівки Дмитра Донцова до Марії Донцової, в яких згадуються Олена та Михайло Теліги або передаються вітання від них.

Ф. 3849, оп. 1, спр. 17, арк. 61, 63, 63 зв., 66, 66 зв., 68, 69 зв.,

71, 72 зв., 74, 75 зв., 77, 78 зв., 81, 82 зв., 89, 90, 95 зв., 96 зв.,

97 зв., 98 зв., 100 зв., 107 зв., 113, 114 зв., 118, 120, 120 зв., 121, 129, 129 зв., 130, 138, 139, 140, 169.

18 липня [1936 р.] – 9 квітня 1938 р. 3 листи і 2 листівки Олени Теліги до Марії Донцової. На деяких – приписки від Михайла Теліги та Дмитра Донцова.

Ф. 3849, оп. 1, спр. 24, арк. 55 зв., 57, 57 зв., 58, 59, 59 зв., 60, 60 зв., 61, 61 зв., 93 зв.

6 серпня 1936 р. – 4 квітня 1939 р. 4 листівки і 4 листи Олени Теліги до Ксенії Світлик.

Ф. 3571, оп. 2, спр. 1, арк. 1–19.

26 листопада 1937 р. – 26 жовтня 1938 р. Звіт про діяльність “Секції студенток” Української студентської громади у Варшаві, у якому серед рефератів, прочитаних на секції, згадується реферат Олени Теліги “Українська жіноча преса”.

Ф. 3571, оп. 1, спр. 97, арк. 80.

16 грудня – 20 грудня 1938 р. 1 лист і 1 листівка Олени Теліги до Дарії Беч.

Ф. 3571, оп. 2, спр. 2, арк. 1, 2, 2 зв., 3.

19 серпня 1939 р. Лист Олени Теліги до Галини Журби з приводу її твору “Революція йде”.

Ф. 3983, оп. 1, спр. 5, арк. 102, 102 зв., 103, 103 зв.

Б. д. Чернетка листа Голови Видавничого товариства при УГА до управи Української академічної громади про стягнення боргу з колишніх матурантів при Академії, які навчаються в празьких вузах, серед яких згадується Шовгенова.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 228, арк. 10.

Б. д. Список членів Української національної ради, в якому під № 56 – Олена Теліга.

Ф. 3206, оп. 1, спр. 77, арк. 2–5. Машинописна копія. Німецька мова.

Михайло Теліга

17 червня 1924 р. – 1929 р. Особова справа Михайла Теліги – студента Української господарської академії в Подєбрадах (заяви, анкета, персональний лист, іспитові свідоцтва, копія диплома про закінчення лісового відділу агрономічно-лісового факультету УГА та ін. документи).

Ф. 3795, оп. 1, спр. 2019, арк. 1 – 86.

21 червня 1924. Список членів Каліської студентської громади, які подали прохання про вступ до вищих шкіл Чехо-Словаччини, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 413, арк. 5;

Ф. 3570. оп. 1, спр. 42, арк. 37. Копії.

11 вересня 1924 р. Список українців з Кубані, поданий Громадою кубанців у ЧСР, з проханням прийняти їх до УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3968, оп. 1, спр. 22, арк. 2, 3. Копія.

Жовтень 1924 р. Листування Громади кубанців у ЧСР з ректором УГА про зарахування до УГА членів Громади, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 136, арк. 599, 600 зв., 601, 602.

8 листопада 1924 р. Заява Михайла Теліги до Управи Академічної громади про вступ до Академічної громади.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 413, арк. 57.

22 листопада 1924 р. Запис у щоденнику М. Шаповала про

влаштовану ним літературно-музичну вечірку, в якій брав участь Михайло Теліга як бандурист.

Ф. 3563, оп. 1, спр. 119-а, арк. 139 зв.

23 листопада 1924 р. Лист Ю. Дарагана до О. Ренгевича, в якому згадується Михайло Теліга як бандурист.

Ф. 3903, оп. 1, спр. 7, арк. 152.

24 грудня 1924 р. Список членів Кубанського земляцтва, присутніх на надзвичайних загальних зборах, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 143, арк. 3.

25 грудня 1924 р. Протокол виборів до Ради Академічної громади на аграрно-лісовому відділенні УГА, де згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 406, арк. 41.

1924 р. Список осіб, прийнятих у 1924 р. на лісовий підвідділ агрономічно-лісового відділу УГА, серед яких згадується Михайло Теліга, який прибув до Подєбрад 29 жовтня 1924 р.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 148, арк. 23 зв., 24.

1924 р. Списки студентів, які отримували допомогу від Комітету допомоги студентам при УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 301, арк. 4 зв., 43 зв., 44.

1924–1926 рр. Списки студентів агрономічно-лісового факультету УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 90, арк. 18;

спр. 148, арк. 210, 216, 223 зв., 236, 242 зв., 263, 280 зв., 288, 297, 305;

спр. 161, арк. 353;

спр. 164, арк. 148;

спр. 251, арк. 19, 21, 69;

спр. 292, арк. 36 зв.;

спр. 542, арк. 43;

оп. 3, спр. 3, арк. 31;

оп. 5, спр. 134, арк. 3 зв., 4. Оригінали, копії. Українська та чеська мови.

[1924 р.] – 1 червня 1925 р. Списки членів Академічної громади при УГА – студентів агрономічно-лісового відділу, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 388, арк. 244, 245, 252, 254, 257;
спр. 405, арк. 174 зв.;
спр. 406, арк. 51, 53, 300 зв., 307 зв., 377, 396, 422, 429, 504,
523, 572, 603;
спр. 516, арк. 112. Оригінали, копії.

[1924 – 1929 рр.] Спогади студента лісового підвідділу агрономічно-лісового факультету УГА Михайла Теліги “Як я став свідомим українцем”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 78, арк. 20–29.

Лютий 1925 р. Список студентів, які отримали квитки на вистави Ужгородського театру, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 425, арк. 14 зв.

1 травня 1925 р. Списки кандидатів на обрання до товариського суду Української академічної громади, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 416, арк. 52, 67, 72. Оригінали, копія.

Травень 1925 р. Список студентів УГА на стягнення зі стипендії для погашення боргу Допомоговому комітетові, в якому згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 305, арк. 57.

2 червня 1925 р. Список осіб, які матеріально підтримують Українську православну парафію в Подебрадах, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 310, арк. 213 зв. Завірена копія.

16 серпня 1925 р. Протокол загальних зборів Українського видавничого товариства при УГА, секретарем яких був Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 239, арк. 1–4 зв.

Жовтень 1925 р. Фотографія “З українського життя в Подебрадах”, на якій у 3-му ряду 4-й зліва – Михайло Теліга.

Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 2 зв.

22 грудня 1925 р. – 30 січня 1926 р. Протоколи засідань Управи Українського видавничого товариства при УГА, в яких брав участь член Управи Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 238, арк. 31–39.

1925 р. Фотографія учасників школи українського народного танцю В. Авраменка в Подєбрадах, серед яких – Михайло Теліга.

Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 30.

1925 р. Список студентів УГА, які отримали ордери на одяг, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 312, арк. 4 зв.

1925–1926 рр. Протоколи іспитів студентів агрономічно-лісового відділу УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 268, арк. 216, 291, 305, 440.

1925–1926 рр. Списки членів Українського видавничого товариства при УГА, серед яких згадується Михайло (інколи помилково як Микола) Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 245, арк. 22 зв.;

спр. 246, арк. 2*;

спр. 257, арк. 7 зв., 8 зв.**

[1925–1926 рр.] Списки студентів-стипендіатів III-го курсу УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 160, арк. 180, 182, 246, 314, 328, 354, 377, 396, 456, 498; спр. 164, арк. 59 зв., 83 зв., 111 зв., 142 зв., 197, 234, 282, 316, 338, 364. Копії.

1925–1929 рр. Групова фотографія “Українські студенти в Подєбрадах”, на якій у верхньому ряду в центрі – Михайло Теліга.

Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 2.

1925–1929 рр. Групова фотографія аматорського гуртка в Подєбрадах, на якій у третьому ряду в центрі – Михайло Теліга.

Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 3.

* Тут помилка: написано *Микола*, а треба – *Михайло*.

** Тут помилка: написано *Микола*, а треба – *Михайло*.

9 січня 1926 р. Список членів Громади кубанців у ЧСР, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3968, оп. 1, спр. 33, арк. 4.

Березень 1926 р. Список боржників бібліотеки Академічної громади при УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 427, арк. 4.

19 червня 1926 р. Фотографія членів товариства Кубанців імені отамана Якова Кухаренка при УГА, на якій у другому ряду другий зліва Михайло Теліга.

Ф. 3979, сп. 1, спр. 99, арк. 28.

15 липня 1926 р. – 1 жовтня 1927 р. Списки членів Видавничого товариства при УГА, серед яких згадується Михайло (помилково Микола) Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 188, арк. 35;
спр. 522, арк. 5 зв. * Копія.

1926 р. Відомості про перший півкурсний іспит студента агрономічно-лісового факультету Михайла Теліги.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 317, арк. 171, 171 зв.

1926–1927 рр. Списки членів Товариства плекання українського національного танку при УГА, де згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 747, арк. 2 зв., 5 зв., 13 зв.;
спр. 748, арк. 58.

1926–1927 рр. Списки студентів-стипендіатів Міністерства закордонних справ та Міністерства земельних справ ЧСР, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 160, арк. 214, 246, 266, 314, 328, 354, 377,
396, 456, 498, 519. Копії.

1927–1929 рр. Особистий рахунок студента УГА Михайла Теліги на одержання стипендії.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 332, арк. 96 зв., 97.

* Тут помилка: написано *Микола*, а треба – *Михайло*.

Березень 1927 р. Список осіб, що отримали медичну допомогу в амбулаторії УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 345, арк. 30, 31 зв.

12 серпня 1927 р. Заява студента лісового підвідділу УГА Михайла Теліги до декана агрономічно-лісового факультету про видачу грошової допомоги для від'їзду у серпні на практику до князівства Ліхтенштейн.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 154, арк. 225.

1927 р. Короткі біографічні відомості про дату, місце народження та середню освіту студента УГА Михайла Теліги.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 175, арк. 66 зв., 67.

26 лютого 1928 р. – 9 лютого 1929 р. Списки членів Громади кубанців у ЧСР, що були присутні на загальних зборах членів Громади, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3968, оп. 1, спр. 51, арк. 4, 5;

спр. 61, арк. 35.

19 травня 1928 р. Протокол засідання Комітету допомоги студентам УГА про надання позики Михайлові Телізі.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 316, арк. 87.

14 червня 1928 р. Відомість про успіхи студентів агрономічно-лісового факультету УГА, в якій значиться Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 295, арк. 55, 58, 61. Копії.

26 червня 1928 р. Фотографія членів товариства Кубанців імені отамана Якова Кухаренка при УГА, на якій у першому ряду перший зліва – Михайло Теліга.

Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 26.

28 червня 1928 р. Лист Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова у Празі до УГА про надсилку документів, серед яких є підтвердження про середню освіту Михайла Теліги.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 175, арк. 122.

14 серпня 1928 р. Заява Михайла Теліги до деканату агрономічно-лісового факультету УГА про проходження ним практики.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 154, арк. 301, 301 зв.

17 жовтня 1928 р. Список абсолювентів поточного академічного року лісового відділу агрономічно-лісового факультету УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 416 б, арк. 43.

14 січня 1929 р. Відомості про успішність абсолювентів лісового відділу агрономічно-лісового факультету УГА, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 416 б, арк. 80, 96.

26 червня 1929 р. Довідка деканату агрономічно-лісового факультету про згоду абсолювентів здавати дипломні іспити 27 червня, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 416 б, арк. 146.

27 червня 1929 р. Протокол дипломного іспиту Михайла Теліги.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 2019, арк. 19.

27 червня 1929 р. Відомість про складання дипломних іспитів абсолювентами агрономічно-лісового факультету УГА, де згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 296, арк. 109, 110, 112.

Липень 1929 р. Дипломна робота абсолювента лісового відділу агрономічно-лісового факультету УГА Михайла Теліги “Черничка (окнегія монаша) та боротьба з нею”.

Ф. 3795, оп. 2, спр. 195, 64 арк.

1929 р. Список осіб, що склали дипломний іспит на звання інженера-лісовика на лісовому відділі агрономічно-лісового факультету УГА за 1929 р., серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 200, арк. 27, 32. Копії.

29 березня 1930 р. З додатку до протоколу загальних зборів

Громади кубанців у ЧСР про виключення Михайла Теліги з членів громади за несплату членських внесків.

Ф. 3968, оп. 1, спр. 69, арк. 2.

1930 р. Список осіб, що закінчили агрономічно-лісовий факультет із званнями інженера-агронома та інженера-лісовика, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 251, арк. 104.

Б. д. Список тем, які студенти агрономічно-лісового факультету взяли для своїх дипломних робіт, де згадується тема дипломної роботи Михайла Теліги “Оспегіа монаша” та боротьба з нею”.

Ф. 3795, оп. 1, спр. 301, арк. 73.

Б. д. Список членів споживчо-ощадного товариства “Україна” в Подєбрадах, серед яких згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 5, спр. 563, арк. 10, 23.

Б. д. Протокол комісії з перевірки документів студентів УГА, де згадується Михайло Теліга.

Ф. 3795, оп. 3, спр. 4, арк. 66 зв.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

К о п і я .

КАЗАНИ ЗАТВЕРДЖЕНІ ГЕТЬМАНОМ ВСІЇ УКРАЇНИ.

4-го Липня. 1918 р.

По Міністерству Ш л я х і в.

№ 83

Ч 21

Призначається Інженер Ш О В Г Е Н І В Іван Тимчасово виконуючим обовязки Директора Департаменту Водяних Шляхів з 1-го Травня 1918-го року.

Міністр Шляхів Б. Б У Т Е Н К О

№ 2

У.Н.Р.

МІНІСТЕРСТВО ШЛЯХІВ

ТАМЕНТ-ЗАГАЛЬНО-АДМІНІСТРАТИВНИЙ

Серпня 1920 року

Ч. 828

П О С В І Д Ч Е Н Н Я .

Президиент цього є дійсно директор департаментів Воляного та дорожнього Господарства і Нового Будівництва Міністерства Шляхів Ш О В Г Е Н І В Іван котрий народився року 1874 вересня 12 дня, власноручний підпис котрого такий:
що стверджується підписом та відтиском державної печатки.

ДИРЕКТОР ЗАГАЛЬНО-АДМІНІСТРАТИВНОГО

ДЕПАРТАМЕНТУ *Содня*

Начальник Канцелярії *Halaburda*

109

19/4 II 21 р. ТТ арум

1

В. П. Толочи Тугаймаккоро
Урочмаделкоро Коиммерини
в К. С. Р.

Ул ановниин наие Толочо.

Э агерумал Ваимн мениа биг 13/ку и вва-
мано своим одоб'ркенм Тугас ме вученовни.
Ваим учурн под'ркенн Та ние рие бигроромени,
эке бигрорени мени предв'ркенн эке Тарачи
не дурне рачито тупамс'ркенн.
Томил бу, мид бу повирени, мо мид
ногренка не Тачереним биг каменду
своих пидни, ре мо вонн бугрени миди-
мидни, ре миданни-буи, до э гудре д'ркенн
эке не легко в каимн гуренат
эфенимнэ сподимнн мо-небуде, каворн
при гудренимнэ заманнн, аке мене
Творенимнн и миданнисент бигро-
бигри и предв'ркенн мори и. В
каимнени миди гуренимнн створенимнн
ваимнн эке агурн-вемени. ниг мидимнн.

Мруому предв'ркенн Тачеренимнн
в мори учурни романи.

С. Мовренн

1008
L'Association Ukrainienne
pour la Société des Nations

1

Mandat

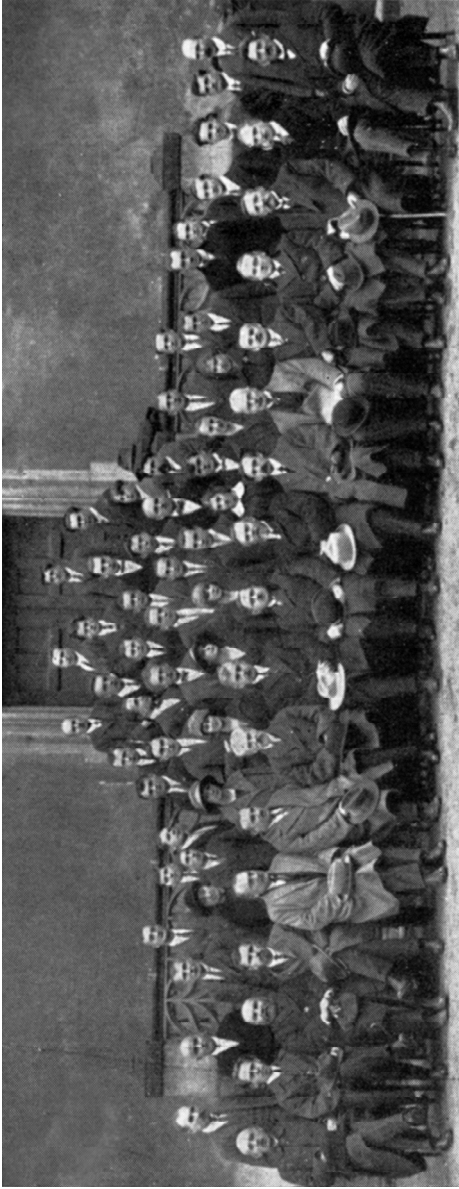
L'Association Ukrainienne pour
la Société des Nations prie Monsieur
[le Président de sa section en Prague,
Professeur] Chomgenew et lui donne
plein et absolu pouvoir de la
représenter par devant la Confé-
rence de l'Union Internationale des
Associations pour la Société des
Nations ~~qui aura lieu en Prague~~
~~le 3-8 ce juin~~ en Prague en qualité
de président de la délégation de
l'Association Ukrainienne pour
la Société des Nations.

Président de l'Association

Secrétaire

Vienne, le... juin 1922.

1) Secrétaire Botchkowski2) Membre de Starosolski4) Membre Professeur Tymochenko

В.П.Алєкторові Ім'я: О.ВІЛІНСЬКОМУ
Швипуск Українських Матуральних
Курсів при УТ.А.
16 лютого року 1923 Цофєвград

Минер
В. Давыдов
В. Билибин

Вит. Александров
М. Давыдов
С. Зверев
С. Косов
В. Косов

М. Зверев
В. Зверев
В. Зверев

В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев

В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев

В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев

В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев
В. Зверев

Сев. Л.

С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов
С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

С. Шовенов
С. Шовенов

5 Програма 8
по курсу „Енциклопедія гідротехніки“
для студентів - залучені в Ч.І.І.

I. Гідростатика

- 1) Поняття про тиску ідеальної рідини. Гідро-статичне тиснення тиску водо. Незомірична висота тиску тиску на бокові стінки труби. Тиску на поверхні кривої.
- 2) З'єднані посудини. Гідростатичні рівняння. Рівняння залучених тиску. Закон Архімеда. Плавальні тиску. Рівняння плавальних тиску. Метастабільність.

II. Гідродинаміка

- 3) Рух тиску у вільній рідині. Закон Даламбера Бернулі. Гідродинамічне тиснення. Витікання через відту-млену в дві посудини. Силимак скорості Силимак стиснення. Силимак відтиснення.
- 4) Витікання через бокові відтумлені. Виті-кання через затоплені відтумлені. Водотурбінні. Бокові всадки. Рівномірний рух води в трубах тиснення води в трубі.
- 5) Рівномірний рух тиску в каналі, річці. Нараджені перетяга скорості. Витікання скорості до потоку. Нараджені відтиснення в річці стиснення. Нараджені робіт-рів каналів при рівномірному русі. Нараджені відтис-нення на вільній поверхні річки. Нараджені відтис-нення на вільній поверхні річки. Нараджені відтис-нення на вільній поверхні річки. Нараджені відтис-нення на вільній поверхні річки.

- 6) Головочесний аерій води: о/ парової, о/ текучої
 Угар води во сів'язку, пошавилу до осі стурмувану
 борисаво. Угар води во сів'язку, пошавилу до осі
 стурмувану косо. Плакуча вода. —

III. Гідрологія

- 7) Кругові води. Імлюарраї стади. Винар і сів'язку
 води. Французька Каспійско-Ніколаї. Французька
 Шеконського. Механічна та механічна відликательна
 текучої води. Створення річища потахів. Ре-
 шени річки. Колісальні річки. Колісальні відто-
 ків. Лодисав. Лодисг. Водосирі етациї. Водує
 річки. —

- 8) Гідралії води. Захат гідраліалі або Захат Доту
 Мадисі Шіхтеїа. Гідраліалі, паверкеї дотресі
 ділія відкритий канал, ділія круглого коловдзі, ділія
 артезійського коловдзі. —

IV. Гідротехніка

- 9) Помилі будівальні матеріали: о/ природі, о/ стурму
 простілілі гідротехнікі роботи во потаках: будівальні
 перешкоки або відстоки, водовідли, робота відстоки.
 Закріплені відстоки.

- 10) Надборядка: о/ болверкаї, о/ струвої, о/ каналі
 етїку. Авілітїлїлі і профілілі розрадука канал-
 ної сів'язку.

- 11) Земельні ґрєлі. Вовалені поперекло пропілілі
 ґрєлі. Рівні сів'язку ґрєлі. Французька, авліїська
 америкалєтка. Будівальні тіла ґрєлі. Вивалені рози-
 ріє водопропускану відстоки. Колісальні водосиріє
 і водопереміє. Вивалені розміріє цїлїлі і стади

7. Меліорація земель

9

12) Поняття про меліорацію земель. Обводнення лісової землі. Кантосек дренажів та води. Колодязі: а) звичайні або шахтні б) трубчасті. Розливної праці по воду. Конструкція колодязів шахтних, порточас соку, артезіанських. Постачання води із сільських. Сільські водопроводи.

13) Поняття про ґрунти ґрунтування і безґрунтування. Відволення їх до води. Коли потрібна осушка ґрунту а коли її зрешчею. Осушка ґрунту: а) перекотного каналом, б) відкритими каналом, в) дренажними каналом, г) дренажними трубами. Находження рівня рів (канал) каналів і труб. Відведення каналів, дренажу. -

14) Зрошення земель. а) лінійне б) правильне. Якій води для зрошення. Потреба води. Поліва парна парна зрошення. Поліва профі. (Велика корисного ділянка системи. Відведення води з каналів, netto. Система правильного зрошення. Поліва спарування до каналів. Розподілення. Водозбірні канали. Стаєби полівання: - некоми, смугами, борознами, пацуванням.

15) Використання водної енергії: а) водними колами б) турбінами. Водні колеса: верхньополіва, середньополіва, нижньополіва. Турбіни активні і реактивні; осеві і радіальні. Зрешчею для будівництва великої енергії води водними моторами. - Водна енергія на ґрунті. -

Вправи: а) Задачі на річці відомі підраховати
б) Розрахунок задачі на розрахунок системи

проф. Шовенко (в.р.)

Проф. інж. І. Шогеніс,
перший Ректор Академії.

Проф. Б. Іваницький,
нинішній ректор Академії.

Проректор проф. Л. Бич.

№8

ПРОФ. І. ШОВГЕНІВ

—

451

ГІДРАВЛІКА ПІДЗЕМНИХ ВОД

*ПІДРУЧНИК ДЛЯ ГІДРОТЕХНИКІВ
І МЕЛІОРАТОРІВ*

З 34 РИСУНКАМИ І 17 ТАБЛИЦИМИ В ТЕКСТІ

—

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ
ФОНД
1929 — ПРАГА

Проф. і. Шобченів АД

ТІАРАВЛІКА

пізземних вод

не

Тіарутич газ ідротехнікід
: мемораторів

у 34 рисунках и 17 Таблицями
в 7 екс

Український Тромасовий Виробничий
Фонд

1929 - 1930

Присвячено моїм любім друзям

Київ

Т Р А Н С П О Р Т
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ В ЄВРОПІ

Т Е Р И Т О Р І Я .

Під українськими землями в Європі будемо далі розуміти ті, безпосередньо послані з Надніпрянською Україною, землі, де українці селять сумільною масою і творять більшість. Поверхня цих земель і кількість населення на них на 1.1.1938 показано^{х/} в табл. №1.

Табл. №1.

Україна	Поверхня км. кв.	Населення осіб
1. в межах УРСР /до 1939 р.	443.100	31.901.000
2. в межах Білоруси	6.400	139.000
3. в межах РСФСР.	114.300	4.945.000
4. в Галичині	55.700	5.435.000
5. в північно-західних районах б. Польщі	66.300	3.088.000
6. в Румунії	17.600	1.238.000
7. в б. Чехословаччині	14.900	734.000
Разом.....	718.300	47.657.000

На цих землях, а в разі konieczности, й на суміжних розглянемо далі різні засоби транспорту, чи комунікації.

Роли комунікації. Шляхи комунікації можна поділити на суходольні, водні та повітряні.

В свою чергу, суходольні шляхи поділяться на звичайні

х/ Др Кубішович. Географія українських і суміжних земель
т.1. Львів. 1938.

жж Др Кубішович. Атлас України й суміжних земель. Львів. 1937 р.

№11

Берлін, дня 24.6.48.

Вш. Пане Директорі!

Мі дістав з однієї німецької установи рукопис праці бл. п. проф. І. Моргентга в українській мові. Він писав буп цей рукопис до "Публікаціонствелле дес Інвенціонствелле", Берлін-Далем, Тель-фертштрассе II, щоб його там передали на німецькі т видачи. Дубль-манускриптелле же зробило і німцям гикало, але на галь тівки для службового ужитку. Тому їм нігде не по на дістати. В німецьких бі-блотеках вона є. Рукопис передали мені, а я пересилаю Вам, щоб він залишився десь на будуче. Проф. Моргентг поже не живе, а де знаходиться його родина, того я не знаю. Якщо Ви можете повідомити про те, що рукопис у Вас, родину, то зробить це.

Служба Українці!

Prof. M. Selimko

*Berlin W 50
Ans Backerstr. 35d.*

№12

К А К А В

по Міністерству Шляхів.

6 ч. липня 1920 року.

Ч. 299.

В ході до до завола від 29 червня ц.р. під ч. 82 бувають конторки Матеріального складу Вишньої Округи Водяних Шляхів **НОВИЦІВ Андрій** прирадиється до Департаменту Водяного та Деревяного Господарства з 20 червня 1920 р. з удержанням по дивізіям округи.

МІНІСТЕР ШЛЯХІВ
[Signature]

Директор Водяного-Деревяного
середнього Департаменту

56

Касаас № 112по Митинговскому указу

за 30 числа 1920 г. № 12 и № 13.

Для ведения бухгалтерии и административных
справки Министрства Указов на час
эвакуации заминированного при Министре.
Указов и указания особ.

1. Митинговский Сергей Министр
 2. Министр Министр Общественных Министров
 3. Френкенко - Чоми-Беленки Фредович особ. гонимый
- Заместитель Департамента
4. Санин Иван Директор
 5. Дмитриевский Иван В. о. Нач. Указов. Видим
 6. Павловский Андрей Фредович Бельский мови
 7. Задерей Роман Шкофер
 8. Голозетко Михаил Шкофер
 9. Мисак Андрей (указник)
- Финансовый Департамент
10. Цоко Михаил Директор
 11. Мамонтов Александр Нач. Видим
 12. Завизион Иван Ревизор
 13. Колесников Иван Эксперт
- Департамент Водного и Дорожного
Транспорта
14. Шовенин Иван Директор
 15. Градина Леонид Нач. Видим
 16. Петров Александр старший Инженер
 17. Олександров Иван старший Инженер
 18. Шовенин Андрей Фредович 1 франт
- Министр Эксперт. Департамент
19. Деревято Михаил Инженер
 20. Шовенин Владимир Фредович 1 франт

ДО ПАНА РЕКТОРА

Handwritten signature

УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Світл. доповідь про Коши

Українського
Громадянина СЕРГІЯ
ШОВРЕНІВА.

*На міфологічній лінійці
доповідь про Коши*

ПРОХАННЯ.

Прошу прийняти мене в число студентів ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРА-
ТИВНОГО ВІДДІЛУ / ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДВІДДІЛ / дорученої Зам
Академії, а також хризомати жєні спендїю.

До цього додаю:

- 1/ Копію свідоцтва за Ч. 216.
- 2/ Коротки. опис життя.
- 3/ Три фотографічних картки.
- 4/ Підписку користуюсь всім правилам Академії.

Сергій Шовренів

Дня 26 липня, 1922 року

м. Подєбради.

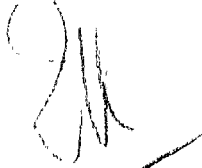
Ректорат Української Господарської
Академії в Чехословацькій Республіці
Ввійшло Подєбради дня 24 1922
Ч 24 -прилог.

До н Делата

Съобщение - Кооперативното движение

Управител Съюзанска

Академи

Много за ваша провета Вас
благодаря мен за смелостта
ваша Анагени.

Серпилообренит

27/X-1922г. Бодилград

Книга "Учителски" 4 1/2,
всичко от Кърпичу, на из-
куство одирава.

29 III 1923

Серпилообренит

117-1

УТВЕРЖДАЮ:
И.О. НАЧ. УПР. ОХРАНЫ МГБ НА ЛТТ. Ж.Д.
ПОШКОВНИК
САДЫНУ

28 сентября 1947г.

Иванов

С П Р А В К А
=====

по следственному делу № 902 на:

ШОВГЕНОВА Сергея Ивановича 1902 года рождения, русского, с высшим образованием, уроженца г. Горький, работал в Финансовом отделе Упр. Дзгт. Ж.Д., проживая в гор. Видный ул. Третьяковская д. № 1-а кв. 29.

ШОВГЕНОВ в 1940 году был завербован в качестве секретного осведомителя под псевдонимом "Дурнадист", но в силу своих антисоветских убеждений сотрудничать с органами государственной безопасности не ведал и не давал материалов, заслуживающих внимания:

В декабре 1940 года ШОВГЕНОВ был перевербован органами ТО МГБ Дзгт. Ж.Д. в качестве агента под псевдонимом "Консуд".

За период сотрудничества с ТО МГБ ШОВГЕНОВ никаких ценных материалов не дал, данные ему задания не выполнял, уклонился от явки, продолжая заниматься деятельностью враждебной Советскому Союзу. Кроме от органов МГБ, что в период временной немецкой оккупации СССР он являлся руководителем членом профашистской организации, так называемого "Русского комитета", и корреспондентом фашистской газеты "За Родину", в которой писал антисоветские статьи клеветал на коммунистическую партию, Советскую власть и их руководителей, призывая граждан СССР поддерживать гитлеровский "новый порядок".

Искожаемое послужило причиной ареста ШОВГЕНОВА.

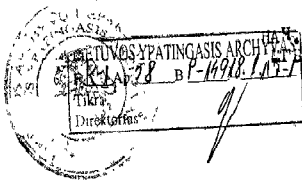
О/УПР. ОТД. УПР. ОХРАНЫ МГБ НА ЛТТ. Ж.Д.
ПЕШТАНАНТ.

Иванов

/ДОШКОВНИК/

ОТД. ОБЕЗОПЕЧЕНИЯ УПР. ОХРАНЫ
НА ЛТТ. Ж.Д. - КАПИТАН.

Иванов

55

мс-1

Выписка из протокола № 6

Особого Совещания при Министре Государственной Безопасности Союза ССР
от 14 февраля 194 г.

СЛУШАЛИ

ПОСТАНОВИЛИ

Дело № 962/Управление Охраны
МПС Литовско-Лед. дороги,
по обвинению - ЛОВГЕНОВА
Сергея Ивановича, 1902 г.р.,
ур. гор. Горький, русский,
гр-н СССР, беспартийный,
из служб, по специальнос-
ти прист, образование
высшее.

ЛОВГЕНОВА Сергея Ивановича,
за антисоветскую агитацию -
включить в исправительно-трудо-
вое лагерь сроком на ДЕСЯТЬ лет,
считать срок с 27 августа 1947 г.

СССР по ст. 58-10 ч. 2 УК
Литовско-Лед. дороги
1947 г. в.р. 1981.55
Директор

[Handwritten signature]

Нач. Секретариата Особого Совещания

До pana Директора Українського
Вищого Педагогічного Інституту
імени Драгоманова

Український Вищий Педагогічний Інститут імени М. Драгоманова
Відділ у Празі
Відділення № 1
Відділення № 2
Відділення № 3
Відділення № 4
Відділення № 5
Відділення № 6
Відділення № 7
Відділення № 8
Відділення № 9
Відділення № 10
Відділення № 11
Відділення № 12
Відділення № 13
Відділення № 14
Відділення № 15
Відділення № 16
Відділення № 17
Відділення № 18
Відділення № 19
Відділення № 20
Відділення № 21
Відділення № 22
Відділення № 23
Відділення № 24
Відділення № 25
Відділення № 26
Відділення № 27
Відділення № 28
Відділення № 29
Відділення № 30
Відділення № 31
Відділення № 32
Відділення № 33
Відділення № 34
Відділення № 35
Відділення № 36
Відділення № 37
Відділення № 38
Відділення № 39
Відділення № 40
Відділення № 41
Відділення № 42
Відділення № 43
Відділення № 44
Відділення № 45
Відділення № 46
Відділення № 47
Відділення № 48
Відділення № 49
Відділення № 50
Відділення № 51
Відділення № 52
Відділення № 53
Відділення № 54
Відділення № 55
Відділення № 56
Відділення № 57
Відділення № 58
Відділення № 59
Відділення № 60
Відділення № 61
Відділення № 62
Відділення № 63
Відділення № 64
Відділення № 65
Відділення № 66
Відділення № 67
Відділення № 68
Відділення № 69
Відділення № 70
Відділення № 71
Відділення № 72
Відділення № 73
Відділення № 74
Відділення № 75
Відділення № 76
Відділення № 77
Відділення № 78
Відділення № 79
Відділення № 80
Відділення № 81
Відділення № 82
Відділення № 83
Відділення № 84
Відділення № 85
Відділення № 86
Відділення № 87
Відділення № 88
Відділення № 89
Відділення № 90
Відділення № 91
Відділення № 92
Відділення № 93
Відділення № 94
Відділення № 95
Відділення № 96
Відділення № 97
Відділення № 98
Відділення № 99
Відділення № 100

Самураї майоравних
клубів в Подєбрадах
Олена Шовенова

Зрозуміла

В жовтні місяці я маю надію закінчити майоравні клуби в Подєбрадах, а після цього хотіла б продовжити свою освіту в Педагогічному Інституті, тому маю за шану просити Вас, пане Директор, прийняти мене студенткою державного Вищого інституту і призначити мені стипендію.

Олена Шовенова

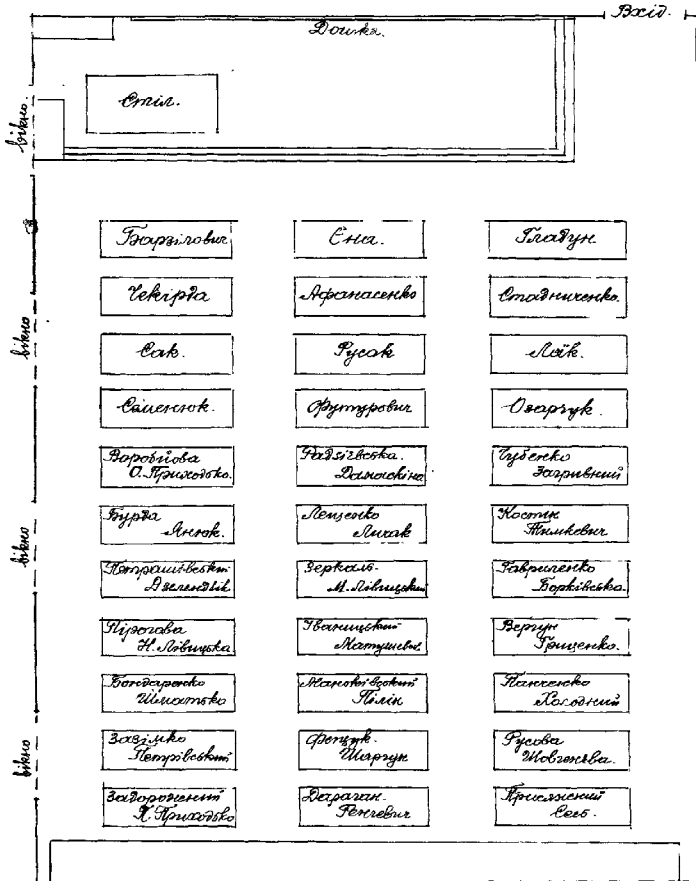
14/IX р. 1923.

Підпис: Олена Шовенова
І.К. 2.9.

М. Сущ
29.11.1923

Розміщення ґрунів під час численних дощів
зростає 20го, 21го та 22го вересня 1923 року.

в 3^{ій} ґруні

Завідуючий Матрушківської
Шкільної: Володимир Кудрук

МАТУРАЛЬНІ КУРСИ в м. Зр. Комітет при Чл. 2. Академії по програмі реальних шкіл
MATURITNÍ KURS Y Uk. Zr. Komitétu při Ak. N. akademii le programu reálních škol

ч. 9.

с. 9.

СВІДОЦТВО ЗРІЛОСТІ.

VYSVEDČENÍ DOSPĚLOSTI.

Шовгенва Олена,
народжена року 1906 місяця вересня в. с. с. дня
в Дніпровому в Москвіщині,
української національності, віри православної,
по скінченню шості класів трудової
школи в Київі 1920р.

Šovhenova Jelena,
narodená dne 8. září 1906. v Zlínsku
v Rusku,
národnosti ukrajinské, vyznání pravoslavného,
ukončila šest tříd трудовé školy v
Kyjevě 1920.

і по вступному іспиті була прийнята на Українські Матуральні
Курси в м. Подєбрядець Чесько Словачької Республіки,
після закінчення яких року 1923 місяця вересня 19. дня
склала іспит зрілості згідно з розпорядженням Міністерства року
1908 Листога 29 дня Ч-о 10051 (Віст. Мін. Ч-о 19) та примусу Міні-
стерства Шкіл і Народної Освіти року 1921 Грудня 6 дня Ч-о
36.073 (Віст. Мін. 1922 р. Ч-о 6) і розпорядження
тогож Міністерства з дня 7
вересня 1923р. ч. 103298/23-П.

а сложивши вступні зkušku, byla přijata na Ukrajinské Maturitní
Kursy v m. Poděbradech v Československé republice, po jejich
ukončení dne 19. září 1923
zkouše dospělosti podle Ministerstevského nařízení ze dne 29. února 1908,
čís. 10.051 (Věstník min. čís. 19), a výnosu ministerstva školství a národní
osvěty ze dne 6. prosince 1921 čís. 36.073 (Věstník min. ex 1922, čís. 6)
a výnosu téhož ministerstva ze dne
7. září 1923, č. j. 103298/23-P.

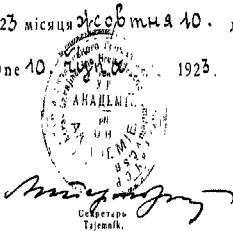
На підставі цього одноголосно
була визнана зрілою для вступу до всіх Вищих
Технічних Шкіл.

Na základě této zkoušky byla všemi hlasy
uznaná způsobilou
k návštěvě vysoké školy technické
DOSPĚLOU.

Року 1923 місяця жовтня 10. дня.

Дне 10. 1923.

Делегат Міністерства
Delegat ministerstva

Делегат Міністерства
Delegat ministerstva

СВІТЛИНА СЛУХАЧА:
PODOBENKA POSLUCHAČE:

.Власноручний підпис слухача:
Vlastnoruční podpis posluchače:

O. Šoblenová

17

ВИКАЗ ВИКЛАДІВ
SEZNAM PŘEDNÁŠEK

на які записаний як *учениця*
слухачка
do kterých byl zapsán jako
posluchač

Шобленова Ольга

Народився в *Київ*
Rodíšte
Батько *Іван*
Otec

Вписаний
Zapsán

На Вивіль *Гсторично-Літератур*
Na oddělení *модер. української мови*
і літератури

UKRAJNSKÉHO VYŠŠÍHO PEDAGOGICKEHO ÚSTAVU
INSTITUTU JMÉNA M. DRAHOŇOVÁ
V PRAZE.

UKRAJNSKÉHO VYŠŠÍHO PEDAGOGICKEHO ÚSTAVU
JMÉNA MYSHAJLA DRAHOŇOVÁ V PRAZE.

Для *22 листопада 1923*
Dne

Томаш
Direktor — Reditel.

Імя слухача: Шовквічова Святлана
 Роднічакова імя: _____
 семестр: IV курс: I
 бѣг: _____ розлік: _____

Народзіліся: в Мінска
 Родзішча: _____
 Вядзі: Мінск
 Oddeleni: _____

21

Тэма выкладу та імяна професораў (лектарів) Назва прэдаўніск а імяна прэдаўніска	Чыста гадзі тымава	Колькасць семінараў прадугавана выкладу і часу кожнай гадзі прадугавана	Посліда проф- сорія про влад- цтва на выкладу	Посліда проф- сорія про склад- дзяля тэма	Посліда проф- сорія про склад- дзяля тэма (семинарныя)	Зваітні Розаміткі
Кроур. С. Вурава Тэма прэдаўніска	3					
Кроур. А. Крава Тэма прэдаўніска	2					
Май. Д. Чаравенка Тэма прэдаўніска	2					
Май. В. Кудаша Тэма прэдаўніска	2					
Май. Д. Кудаша Тэма прэдаўніска	2					
Кроур. В. Кудаша Тэма прэдаўніска	2					
Май. В. Кудаша Тэма прэдаўніска	2					
Май. В. Кудаша Тэма прэдаўніска	1					

Посліда дырэктара
 Potvrzeni reditele

До Пани. Директора
Українського педагогічного Інституту

302, 4
9/VIII 1924

Зарядом імени Драгоманова в Києві.
Місто, 9/8/24
Хмельницький

Вашому Івану і Вас, пане Директору, за
моє невдаване-порушення про звільнення
мене з інституту, яке було викладене простим
непорозумінням, та маю за шану просити
Вас, не давати ходу моєму проханню, а
залишити мене надати студентському педагогіч-
ного інституту і дозволити приїхати
і жити в осени. Уваги мати можливість
якнайшвидше викласти про ухвалення мене
стипендію

Студентка Вєра Шоренко

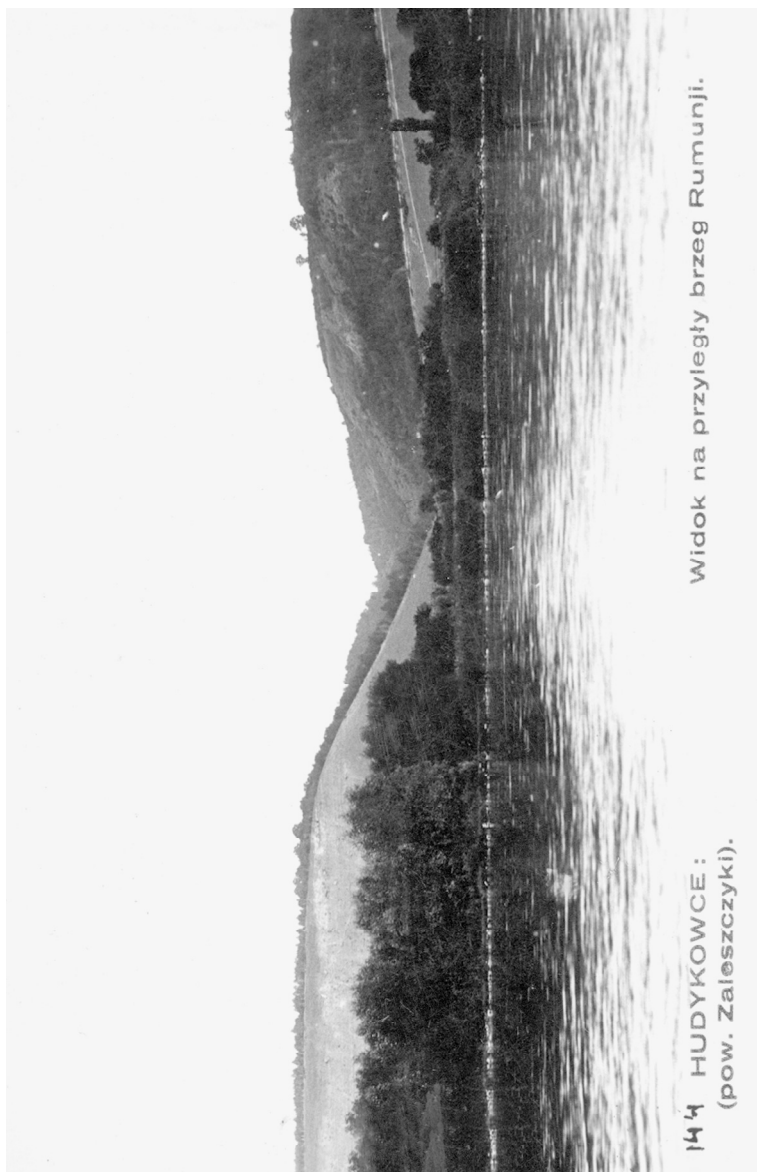
р. 1924. 5/8.

Музыкальное общество "Славянский хор"
Учреждено в 1926 году
На штемпеле № 100

Widok na przyległy brzeg Rumunji.

144 HUDYKOWCE:
(pow. Zaleszczyki).

19/ VIII 1955
102

Дорогой мой Маш!

О "Новомъ році" информации я Вамъ уже, какъ явствуетъ изъ моего письма, и не писалъ, а теперь пишу Вамъ вместе.

Все явствуетъ, что я информации "Революция уже, война и т.д." Вамъ еще не написалъ, хотя уже давно хотелъ написать, но не успелъ. И вотъ наконецъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ.

¹⁰²⁰⁰
Вотъ и мое письмо, которое я пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ.

Итакъ, вотъ мое письмо, которое я пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ. И вотъ пишу Вамъ, какъ и обещалъ.

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ в Ч. С. Р.

Факультет
Агрономично-ЛісовийВідділ
Лісовий

ПРОТОКОЛ

дипломного іспиту абсолювента *Мейзиді Александровича*Іспитова Комісія *члнн З. Червоня* 1929 року перевела
дипломний іспит п. *Мейзиді Александровича*що прослухав вісім семестрів на Лісовому відділі У. Г. А. в роках *1924/25, 1925/26, 1926/27*
1927/28
та склав перший і другий півкурскові іспити.1. Заслухавши доповідь п. *Доцента Рубова*
та кареферента п. *Професора Ковалюка*
про предложену абсолювентом писемну працю на тему: „*Особенности роста и развития сосны*“.

та заслухавши пояснення абсолювента.

Комісія *визнала* дипломну працю за виконану з успіхом *дуже добре*2. Заслухавши відповідь абсолювента з *специальною і докладною*
висловлюється, висловлюється і *визнали* іспит
та взявши на увагу загальну успішність проходження абсолювентом курсу на підставі
складених їм першого та другого півкурскових іспитів,Комісія *визнала* дипломний іспит переведений з успіхом *дуже добре*

Голова Комісії:

Декан,

Професор *З. Червоня*

Члени Комісії:

Затверджено професорською Радою агрономично-лісового факультету дня *28/VI*Протокол ч *105*Затверджено професорською Радою Академії дня *29/VI*

Протокол ч

Секретар Деканату: *З. Червоня*

Перелік документів та місць їх зберігання

1. Копія наказу Міністра шляхів УД від 4 липня 1918 р. про призначення Івана Шовгенова тимчасово виконуючим обов'язки директора Департаменту водяних шляхів з 1 травня 1918 р. (Ф. 2200, оп. 2, спр. 8, арк. 72).

2. Посвідчення директора Департаменту водяного та дорожнього господарства і Департаменту нового будівництва Міністерства шляхів Івана Шовгенова (Ф. 2537, оп. 2, спр. 117, арк. 50).

3. Лист Івана Шовгенова до Голови Українського громадського комітету в ЧСР Микити Шаповала від 19 грудня 1921 р. (Ф. 3563, оп. 1, спр. 226, арк. 1–1 зв.).

4. Мандат Української Асоціації Ліги Націй на ім'я Голови секції Асоціації в Празі професора Івана Шовгенова на конференцію Міжнародного союзу Асоціації Ліги Націй в Празі. (Ф. 4465, оп. 1, спр. 887, арк. 1).

5. Фотографія викладачів та випускників Матуральних курсів при УГА з автографами на звороті, серед яких у першому ряду 8-й справа Іван Шовгенів, у другому ряду 6-та зліва – Олена Шовгенова. (Ф. 4368, оп. 1, спр. 16, арк. 1–1 зв.).

6. Автограф програми з курсу “Енциклопедія гідротехніки для студентів-хіміків УГА”, розробленої професором Іваном Шовгеновим. (Ф. 3795, оп. 1, спр. 481, арк. 8–9).

7. Фотографії ректорів УГА І. Шовгенова та Б. Іваницького, проректора Л. Бича та емблем різних факультетів УГА. (Ф. 3795, оп. 5, спр. 120, арк. 10).

8. Титульна сторінка підручника проф. І. Шовгенова “Гідраліка підземних вод” (типографські гранки). (Ф. 3802, оп. 1, спр. 290, арк. 121).

9. Автограф титульної сторінки підручника проф. І. Шовгенова “Гідравліка підземних вод” з надписом: “Присвячую моїй любій дружині”. (Ф. 3802, оп. 1, спр. 290, арк. 112).

10. Перша сторінка праці Івана Шовгенова “Транспорт на Українських землях в Європі”. (Ф. 4465, оп. 1, спр. 883, арк. 3).

11. Лист М. Селешка від 26 червня 1943 р. про долю рукопису праці Івана Шовгенова “Транспорт на Українських землях в Європі” і необхідність його публікації. (Ф. 4465, оп. 1, спр. 883, арк. 1).

12. Наказ по Міністерству шляхів УНР про влаштування колишнього конторника матеріального складу Київської округи водяних шляхів Андрія Шовгенова на роботу до Департаменту водяного та дорожнього господарства з 20 червня 1920 р. (Ф. 2537, оп. 2, спр. 99, арк. 99).

13. Наказ по Міністерству шляхів УНР від 30 липня 1920 р. про затвердження персонального складу Міністерства, де згадується Андрій Шовгенів як урядовець I-го рангу Департаменту водяного та дорожнього господарства (Ф. 2537, оп. 2, спр. 97, арк. 28 зв.).

14. Вітальна листівка Андрія Шовгенова Степанові Сірополку (Ф. 4433, оп. 2, спр. 179, арк. 128).

15. Заява Сергія Шовгенова на ім'я ректора УГА від 26 липня 1922 р. з проханням прийняти його на економічний підрозділ економічно-кооперативного відділу УГА. (Ф. 3795, оп. 1, спр. 112, арк. 655).

16. Заява Сергія Шовгенова на ім'я декана економічно-кооперативного відділу УГА від 27 жовтня 1922 р. з проханням виключити його зі списку слухачів УГА та розписка Андрія Шовгенова про отримання документів Сергія. (Ф. 3795, оп. 1, спр. 112, арк. 654).

17. Довідка по слідчій справі на Сергія Шовгенова від 28 вересня 1947 р. (Ф. 4465, оп. 1, спр. 1135, арк. 26 зв.).

18. Виписка з протоколу “Особого совещания при МГБ СССР” від 14 лютого 1948 р. про ув'язнення Сергія Шовгенова у виправно-трудовий табір на 10 років за антирадянську агітацію. (Ф. 4465, оп. 1, спр. 1135, арк. 27).

19. Заява слухачки Матуральних курсів при УГА Олени Шовгенової на ім'я директора Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова від 14 вересня 1923 р. з проханням прийняти її до Інституту. (Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 3).

20. Розміщення учнів Матуральних курсів при УГА під час письмових іспитів на атестат зрілості в 3-й групі 20–22 вересня 1923 р., серед яких згадується Олена Шовгенова. (Ф. 4408, оп. 1, спр. 6, арк. 20).

21. Свідоцтво зрілості Олени Шовгенової, видане Матуральними курсами при УГА. 10 жовтня 1923 р. (Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 15. Українська і чеська мови).

22. Титульна сторінка залікової книжки студентки УВПІ Олени Шовгенової (Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 17).

23. Фрагмент залікової книжки студентки УВПІ Олени Шовгенової (Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 16).

24. Заява студентки Олени Шовгенової на ім'я директора УВПІ від 5 серпня 1924 р. (Ф. 3972, оп. 1, спр. 900, арк. 4).

25. Фотографія учасників школи українського народного танцю В. Авраменка в Подєбрадах, серед яких у третьому ряду 3-тя зліва Олена Шовгенова, 4-й – Михайло Теліга. 1925 р. (Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 30).

26. Групова фотографія “Українські студенти в Подєбрадах”, на якій у центрі – Олена Шовгенова (Теліга), за нею – Михайло Теліга (Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 2).

27. Групова фотографія аматорського гуртка в Подєбрадах, на якій у другому ряду в центрі – Олена Шовгенова (Теліга), за нею – Михайло Теліга. (Ф. 3571, оп. 1, спр. 99, арк. 3).

28. Автограф вірша Олени Теліги “Якщо вечір злітає на місто...” (Ф. 3907, оп. 1, спр. 8, арк. 139–139 зв.).

29. Лицьовий бік та автограф листівки Олени Теліги до Ксенії Світлик від 6 серпня 1936 р. (Ф. 3571, оп. 2, спр. 1, арк. 1, 1 зв.).

30. Лист Олени Теліги до Галини Журби. 19 серпня 1939 р. (Ф. 3983, оп. 1, спр. 5, арк. 102–103 зв.).

31. Фотографія членів товариства Кубанців імені отамана Якова Кухаренка при УГА, на якій у другому ряду другий зліва М. Теліга. 19 червня 1926 р. (Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 28).

32. Фотографія членів товариства Кубанців імені отамана Якова Кухаренка при УГА, на якій у першому ряду перший зліва – Михайло Теліга. 26 червня 1928 р. (Ф. 3979, оп. 1, спр. 99, арк. 26).

33. Протокол дипломного іспиту Михайла Теліги. 27 червня 1929 р. (Ф. 3795, оп. 1, спр. 2019, арк. 19).

**Перелік фондів, використаних
при складанні покажчика**

- 1065** Рада народних міністрів Української Народної Республіки.
- 2200** Міністерство шляхів Української Держави.
- 2537** Міністерство шляхів сполучення Української Народної Республіки.
- 2537** Міністерство шляхів сполучення Української Народної Республіки.
- 3532** Український науковий інститут у м. Варшаві.
- 3562** Григорій Ничипір (Никифор) Якович (1883–1953) – голова ЦК Української партії соціалістів-революціонерів за кордоном, член Української Центральної Ради, міністр освіти УНР (Українська Центральна Рада), професор Українського соціологічного інституту в м. Празі.
- 3563** Шаповал Микита Юхимович (1882–1932) – політичний і державний діяч, член ЦК УПСР, міністр пошт і телеграфу УНР, міністр земельних справ Директорії УНР, доктор соціології Українського соціологічного інституту в м. Празі, Української господарської академії в м. Подєбрадах.
- 3570** Союз українських студентських громад у Польщі.
- 3571** Українська студентська громада у м. Варшаві (Польща).
- 3572** Союз українських студентів-емігрантів в Німеччині.
- 3696** Міністерство закордонних справ Української Народної Республіки.
- 3795** Українська господарська академія в м. Подєбрадах.
- 3802** Український громадський видавничий фонд в м. Празі.
- 3903** Дараган Юрій Юрійович (1894–1926) – поет, представник “празької школи” в українській поезії, сотник армії УНР.

- 3907** Гомзин Борис Володимирович (1887–1965) – діяч гетьманського руху, письменник, полковник армії УНР.
- 3968** Управа громади кубанців в Чехо-Словаччині.
- 3972** Український педагогічний інститут імені М. Драгоманова в м. Празі.
- 3979** Кубанський закордонний архів в м. Празі.
- 3983** Журба Галина Маврикіївна (1888–1979) – письменниця.
- 4368** О'Коннор-Вілінська Валерія Олександрівна (1867–1930) – державна й культурна діячка, письменниця, член Української Центральної Ради, голова літературно-видавничого відділу Міністерства освіти УНР.
- 4408** Матуральні курси Українського громадського комітету в м. Празі.
- 4433** Сірополко Степан Онисимович (1872–1959) – державний діяч, бібліограф, педагог, міністр народної освіти Директорії УНР, професор Українського високого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в м. Празі, Української господарської академії в м. Подєбрадах.
- 4465** Документи і матеріали українських емігрантських установ, організацій та різних осіб (колекція).

Список скорочень

арк. – аркуш

ВУО – Волинське українське об'єднання

оп. – опис

ОУН – Організація українських націоналістів

ПУН – Провід українських націоналістів

спр. – справа

УВО – Українське військове об'єднання

УВПШ – Український вищий педагогічний інститут ім. М. Драгоманова

УВУ – Український вільний університет

УГА – Українська господарська академія

УД – Українська Держава

УПСР – Українська партія соціалістів-революціонерів

ф. – фонд

ЦДАВО України – Центральний державний архів вищих органів влади і управління України

ЧСР – Чехо-Словацька Республіка

Зміст

<i>Вступ. Надія МИРОНЕЦЬ</i>	3
<i>Археографічна передмова. Наталя МОСКОВЧЕНКО</i>	37
ПОКАЖЧИК	41
Іван Шовгенів	43
Андрій Шовгенів	87
Сергій Шовгенов	90
Олена Шовгенова (Теліга)	92
Михайло Теліга	99
ДОКУМЕНТИ	107
Перелік документів	145
Перелік фондів, використаних при складанні покажчика.	148
Список скорочень	150
Зміст	151

Наукове видання

**Документи про Шовгенових та Теліг
у фондах Центрального державного архіву
вищих органів влади і управління України.**

Показчик

Упорядники: *Н. Маковська, Н. Миронець,
Н. Московченко*

Художній редактор *Г. Сергєєв*

Редактор *Ю. Шелест*

Коректори *О. Шевченко, Н. Кунець*

Верстка *Я. Ленго*

Обкладинка *В. Романишин*

Підписано до друку 06.09.2006.

Формат 60 x 84 1/16.

Папір офетний № 1. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.

Умов. друк. арк. 8, 83 Обл.-вид. арк. 8, 96

Наклад 500 прим.

Видавництво імені Олени Теліги

Реєстраційне свідоцтво № 21638468, видане 15.02.95.

01010, м. Київ, вул. Івана Мазепи, 6.